

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

4/2012

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach správnych*****I. Rozhodnutia vo veciach správnych – v dávkových veciach sociálneho poistenia (sociálneho zabezpečenia) a v iných veciach sociálnej agendy schválené správnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6. februára 2012***

- 58. Náhradná doba** – S účinnosťou od 1. januára 2001 nemožno za náhradnú dobu považovať každú dobu nezamestnanosti, keďže podľa § 9 ods.1 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 446/2000 Z. z. je náhradnou dobou len taká doba, po ktorú sa evidovanému nezamestnanému vyplácala podpora v nezamestnanosti podľa osobitného predpisu. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2009, sp. zn. 4 So 97/2008) 5
- 59. Predčasný starobný dôchodok** - Ak bol navrhovateľovi priznaný predčasný starobný dôchodok, ustanovenie § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na účely porovnávacieho výpočtu sumy dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nemožno použiť. Nároky vyplývajúce zo zaradenia do zvýhodnenej I. alebo II. pracovnej kategórie podľa tohto ustanovenia na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky možno použiť len pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, o pomernom starobnom dôchodku alebo o invalidnom dôchodku. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2009, sp. zn. 4 So 24/2008)..... 8
- 60. Starobný dôchodok** - Samotné trvanie služobného pomeru nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zo všeobecného systému sociálneho poistenia aj príslušníkovi ozbrojených síl a zborov, ak došlo k splneniu podmienok pre vznik nároku na túto dávku skôr, ako boli splnené podmienky pre vznik nároku na výsluhový dôchodok. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009, sp. zn. 9 So 167/2008) 12
- 61. Príplatok k dôchodku politickým väzňom**
I. Ak bol k starobnému dôchodku nebohého manžela dôchodkyne priznaný príplatok k dôchodku politickým väzňom, stal sa od okamihu jeho priznania súčasťou starobného dôchodku.
II. Príplatok k dôchodku politickým väzňom, ani jeho časť ako štátna sociálna dávka podľa § 1 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom potom samostatne neprechádza na jeho vdovu; výška jej vdovského dôchodku sa určuje zo starobného dôchodku jej nebohého manžela zvýšeného o príplatok k starobnému dôchodku. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2011, sp. zn. 7 So 17/2010)..... 15
- 62. Žiadosť o starobný dôchodok** – Podanie osobitnej žiadosti o starobný dôchodok nie je potrebné, ak v priebehu konania boli splnené podmienky pre vznik nároku na túto dávku, a to bez ohľadu na skutočnosť, že žiadosť o jeho priznanie obsahovala skorší dátum, od ktorého sa navrhovateľ domáhal priznania starobného dôchodku, ako došlo k splneniu podmienok vzniku nároku na požadovanú dávku. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2011, sp. zn. 7 So 63/2010) 18
- 63. Predčasný starobný dôchodok** – Pre posúdenie nároku dôchodcu na predčasný starobný dôchodok zo slovenského systému sociálneho poistenia treba skúmať či dôchodok dosahuje aspoň výšku 1,2 násobku životného minima vo vzťahu k teoretickej výške predčasného starobného dôchodku, ak dôchodca získal doby poistenia aj v zahraničí; iným výkladom by mohlo dôjsť k neopodstatnenému odopretiu nároku na túto dávku v prípadoch, ak by dôchodca časť poistenia získal v rôznych štátoch. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2011, sp. zn. 7 So 84/2010)..... 20
- 64. Invalidný dôchodok** - Ak žiadateľ o invalidný dôchodok splnil zdravotnú podmienku pre vznik nároku na túto dávku pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, rozhodujúcim obdobím pre posúdenie jeho nároku je obdobie pred vznikom invalidity pred skončením povinnej školskej dochádzky a nie obdobie, v ktorom za neho bolo zaplatené poistenie ako za dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu po tomto dni. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. decembra 2010, sp. zn. 7 So 54/2010)..... 22

- 65. Invalidný dôchodok** – Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevyplýva, že poistencovi, ktorý má nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, nemôže vzniknúť aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 9 So 90/2010) 25
- 66. Dôchodkové poistenie advokáta**
I. Na posúdenie vzniku, zmeny a zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia advokáta sa vzťahuje § 21 zákona o sociálnom poistení, bez ohľadu na znenie § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje právnu formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu.
II. Na účely zákona o sociálnom poistení treba advokáta, zapísaného v zozname advokátov, vedenom Slovenskou advokátskou komorou, považovať za povinne nemocensky a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či advokátsku činnosť vykonáva ako advokát vo svojom mene alebo ako spoločník, prípadne či konateľ právnickej osoby poskytujúcej služby advokácie.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. júla 2011, sp. zn. 7 Sžso 27/2010) 28
- 67. Dôchodkové poistenie advokáta** – Z § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 586/2003 Zb. o advokácii v znení neskorších predpisov vyplýva, že od okamihu pozastavenia výkonu advokácie advokát už nie je oprávnený poskytovať právne služby, a teda nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ak keď je naďalej zapísaný v zozname advokátov.
Skutočnosť, že advokát od okamihu prerušenia výkonu advokácie nie je oprávnený poskytovať právne služby, má na účely zákona o sociálnom poistení za následok, že od tohto okamihu nemožno advokáta považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011, sp. zn. 9 Sžso 45/2010) 31
- 68. Správne trestanie**
I. Poplatky z omeškania, ako aj poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu a majú sankčný charakter.
II. Pri ich ukladaní je nevyhnutné dodržiavať zásady správneho trestania, v súlade s ktorými nový právne predpis možno použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2011, sp. zn. 7 Sžso 29/2010) 34
- 69. Určenie percenta rastu priemerného služobného platu** – Oznámenie ministerstva obrany o určení percenta rastu priemerného služobného platu profesionálnych vojakov v príslušnom roku nezakladá, nemení ani neruší individuálne práva účastníka správneho konania, preto nie je rozhodnutím o individuálnych právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb (§ 244 ods. 1 až 3 v spojení s § 245 ods. 1 OSP); má charakter všeobecne záväzného interného normatívneho právneho aktu, ktorý súd v správnom súdnictve nie je oprávnený preskúmať.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 9 Sžso 17/2011) 37
- 70. Dôkazná povinnosť** – Žiadny slovenský právny predpis, alebo pre Slovenskú republiku záväzná medzinárodná zmluva neustanovuje v súvislosti s vymedzením miesta výkonu práce postavenie šoférov medzinárodnej cestnej dopravy inak, ako je upravené právne postavenie iných zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje Zákonník práce.
Ak má prevádzkovateľ medzinárodnej cestnej dopravy sídlo v Slovenskej republike a tvrdí, že jeho zamestnanci plnia úlohy v zahraničí, má ako účastník správneho konania povinnosť správneho orgánu predložiť doklady, preukazujúce jeho tvrdenia o skutočnom mieste výkonu práce jeho zamestnancov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2011, sp. zn. 7 Sžso 25/2010) 41
- II. Rozhodnutia vo veciach správnych – v dávkových veciach sociálneho poistenia (sociálneho zabezpečenia) a v iných veciach sociálnej agendy schválené správnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 26. marca 2012**

71. Vrátenie dávky garančného poistenia

I. Podľa § 12 ods. 1 a 2 v spojení s § 234 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov má zamestnávateľ povinnosť vrátiť dávky garančného poistenia po zastavení konania o návrhu na vyhlásenie konkurzu, ku ktorému došlo v dôsledku späťvzatia návrhu z iného dôvodu, ako pre nedostatok majetku.

II. Pri preskúmaní jeho rozhodnutia nemusí súd v konaní podľa V. časti OSP posudzovať spôsob prihlasovania pohľadávky alebo jej uplatnenia v prípadnom konkurznom konaní a skúmať, či ide o pohľadávku prednostnú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 7 Sžso 50/2010) 44

72. Samostatne zárobkovo činná osoba - Zápis, alebo osvedčenie o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia podľa zákona č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov plní registračnú funkciu v súvislosti s dohľadom Národnej banky Slovenska nad finančným trhom, ale nemá povahu oprávnenia podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Subjekt, zapísaný v uvedenom registri má len právo uchádzať sa o vykonávanie činnosti obchodného zástupcu. Zápis, alebo osvedčenie o zápise samotné nezakladajú oprávnenie vykonávať činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia, ktorú možno vykonávať len na základe zmluvy o obchodnom zastúpení s poisťovňou.

Status samostatne zárobkovo činné osoby podľa § 5 písm. f) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov je podmienený vykonávaním činnosti obchodného zástupcu, a preto zánik nemocenského a dôchodkového poistenia nemožno spájať so zrušením zápisu sprostredkovateľa poistenia v registri, vedenom Národnou bankou Slovenska.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7 Sžso 20/2011) 46

73. Posudzovanie vzniku poistného vzťahu vo verejnom práve - Vznik poistného vzťahu v zdravotnom, nemocenskom a dôchodkovom poistení patrí do oblasti práva verejného a je súčasťou systému zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia, lebo na základe zákona patrí do právomoci štátu vstupovať do dvojstranných právnych vzťahov účastníkov verejnoprávných poistných systémov aj proti ich prípadnej vôli. O takýchto vzťahoch súdy v konaní o súkromnoprávných žalobách rozhodovať nemôžu a zákonnosť vzniku poistného pomeru v zdravotnom, nemocenskom a dôchodkovom poistení súd skúma podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku .

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2012, sp. zn. 7 Sžso 53/2011)..... 50

74. Vylúčenie vecí na samostatné konanie - Ak krajský súd v rozpore so zákonom vylúčil na samostatné konanie žalobu o preskúmanie rozhodnutia a postupu správneho orgánu a postúpil vec na ďalšie konanie o súkromnoprávnej žalobe okresnému súdu, okresný súd sa musí vysporiadať otázkou svojej právomoci na konanie pri rozhodovaní o veci samej, lebo uznesením o postúpení veci nie je pri rozhodovaní o žalobe viazaný.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2012, sp. zn. 7 Sžso 37/2011)..... 53

75. Úprava bodového ohodnotenia - Lekárska posudková činnosť posudkových lekárov Sociálnej poisťovne podľa § 153 ods. 4 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov upravuje kontrolu bodového ohodnotenia pracovného úrazu na účely určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sporných prípadoch úrazového poistenia, ale z tohto kontrolného oprávnenia nemožno vyvodzovať kompetenciu posudkového lekára na úpravu (krátenie) bodového ohodnotenia, stanoveného v lekárskom posudku vydaného v súlade so zákonom č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

Posudkoví lekári Sociálnej poisťovne nie sú oprávnení vykonať opravu bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré je obsiahnuté v záveroch znalca, lebo by tak vylúčili znalecký posudok ako hodnoverný dôkaz.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2011, sp. zn. 7 Sžso 13/2010) 54

- 76. Vrátene dávky v nezamestnanosti** - Ustanovenie § 55 ods. 2 zákona č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov nebráni priznaniu neprávom odopretej dávky v nezamestnanosti alebo jej priznaniu v riadnej výške za dobu viac ako tri roky, ak nárok na dávku v nezamestnanosti bol uplatnený včas, ale o nároku na podporu v nezamestnanosti nebolo rozhodnuté a žiadateľovi bol priznaný len preddavok na podporu v nezamestnanosti.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 9 Sžso 15/2010)..... 59
- 77. Hodnotenie záverov lekárskeho posudku** - V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktorého podkladom je posudok (lekárska správa) o poklese schopnosti vykonávať pracovnú činnosť súd skúma aj to, či pri posudzovaní boli vzaté do úvahy všetky relevantné námietky účastníka konania, a teda či taký posudok je úplný, logický a presvedčivý a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 9 Sžso 24/2011) 63
- 78. Dôchodok ako jediný príjem dôchodcu** – Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neobsahuje ustanovenie o úprave dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, a preto za jeho účinnosti nemôže vzniknúť nový nárok na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja ani vtedy, ak je na dôchodcu výživou odkázané maloleté dieťa.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2011, sp. zn. 9 So 75/2010) 66
- 79. Vdovecký dôchodok** - Ustanovenie § 293ax zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa vzťahuje len na poistencov, ktorým bola zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom pred 1. januárom 2010 a nie na pozostalých po takom poistencovi. Na účely nového posúdenia nároku na vdovecký dôchodok je nemožno použiť.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2011, sp. zn. 9 So 132/2010) 69
- 80. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení** - Ak štátny občan Slovenskej republiky po presídlení z bývalého Sovietskeho zväzu z republiky Ukrajina splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa slovenského práva už za účinnosti Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, nebolo možné v jeho prípade použiť ustanovenia Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 9 So 21/2010) 72
- 81. Právomoc rozhodovať o náhrade za stratu na zárobku** - Právomoc Sociálnej poisťovne na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5, 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov) nie je daná, lebo o týchto nárokoch rozhoduje vždy súd, a to i v prípadoch konaní o náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011, sp. zn. 9 So 98/2010)..... 75
- 82. Vymeriavací základ** - Pokiaľ na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia nie je vyznačená okrem doby trvania práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere aj doba práceneschopnosti počas trvania vedľajšieho pracovného pomeru, potom neexistuje ani dôvod krátiť v evidenčnom liste uvedený vymeriavací základ z vedľajšieho pracovného pomeru úmerne k dobe trvania práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 9 So 14/2010) 78
- 83. Choroba z povolania** - Ak bola choroba, neskôr označená ako choroba z povolania, zistená viac ako 3 roky pred dňom jej zaradenia do zoznamu chorôb z povolania, nemožno ju považovať za chorobu z povolania podľa § 8 ods. 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2009, sp. zn. 4 Sžso 12/2008)..... 81

58.
ROZHODNUTIE

S účinnosťou od 1. januára 2001 nemožno za náhradnú dobu považovať každú dobu nezamestnanosti, keďže podľa § 9 ods.1 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 446/2000 Z. z. je náhradnou dobou len taká doba, po ktorú sa evidovanému nezamestnanému vyplácala podpora v nezamestnanosti podľa osobitného predpisu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2009, sp. zn. 4 So 97/2008)

Krajský súd v P. rozsudkom zo 14. marca 2008 podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie zo 6. septembra 2007, ktorým odporkyňa podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a v súlade s čl. 39 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva (ďalej v texte len „nariadenie Rady č. 1408/71“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok z dôvodu, že nezískala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona o sociálnom poistení a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd sa stotožnil so závermi odporkyne, že navrhovateľka, ktorá splnila zdravotnú podmienku nároku na invalidný dôchodok, nespĺnila ďalšiu zákonnú podmienku pre vznik nároku na požadovanú dávku, keď nezískala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia v zmysle § 72 ods.1 písm. f/ zákona o sociálnom poistení. V rozhodnom období (od 25. augusta 1996 do 25. augusta 2006) teda do dňa vzniku invalidity navrhovateľka získala celkom 2 roky a 335 dní doby dôchodkového poistenia. Krajský súd uviedol, že obdobie dôchodkového poistenia bolo zhodnotené na základe potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v P. o evidencii uchádzačov o zamestnanie, kde bola navrhovateľka vedená od 1. februára 1998 do 25. apríla 2005. Zdôraznil, že doba evidencie uchádzačov o zamestnanie sa považuje do 31. decembra 2000 za náhradnú dobu podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Od 1. januára 2001 sa ako náhradná doba zhodnotí len doba evidencie uchádzačov o zamestnanie, počas ktorej sa evidovanému nezamestnanému vypláca podpora v nezamestnanosti. Na základe uvedeného bolo možné navrhovateľke zhodnotiť len dobu evidencie uchádzačov o zamestnanie do 31. decembra 2000, a to v roku 1998 – 334 dní, v roku 1999 – 365 dní a v roku 2000 – 366 dní.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka. Uviedla v ňom, že rozsudok napáda v celom rozsahu a domáhala sa jeho zrušenia alebo zmeny. Navrhovateľka zdôraznila, že „pre zlý zdravotný stav od r. 1995 bola súdnou znalkyňou MUDr. H. zle posúdená“ a žiadala odškodnenie. Odvolanie odôvodnila tým, že v konaní došlo k vadám, ktoré majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods.1 OSP v spojení s ustanovením § 246c OSP popri všeobecných záležitostiach (§ 42 ods.3 OSP).

V odvolaní navrhovateľka tiež tvrdila, že podľa § 205 ods. 1 a 2 OSP uviedla všetky náležitosti doposiaľ v 4 odvolacích konaniach.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, a to s poukazom na skutočnosť, že navrhovateľka v priebehu konania nepreukázala žiadnym spôsobom, že získala potrebný rozsah dôchodkového poistenia a nepredložila o tom relevantné dôkazy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez

nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľka 21. marca 2007 uplatnila u odporkyne nárok na invalidný dôchodok, ktorý žiadala priznať od 13. novembra 2006.

Podmienky nároku na invalidný dôchodok sú uvedené v § 70 ods.1 zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak

- sa stal invalidným,
- získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72
- a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 255 ods.1 citovaného zákona, za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

V konaní bolo preukázané, že navrhovateľka spĺňa podmienku invalidity, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, keď miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách bola u navrhovateľky určená v rozsahu 75% s účinnosťou od 25. augusta 2006.

Podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej 5 rokov.

Podľa § 72 ods. 2 zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity, a ak ide o poistenca vo veku nad 28 rokov, z posledných 10 rokov pred vznikom invalidity.

Pre vznik nároku na invalidný dôchodok navrhovateľka nesplnila ďalšiu podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia, keď na území Slovenskej republiky získala dobu poistenia od 25. augusta 1996 do 25. augusta 2006 len v rozsahu 2 roky 335 dní, ktorá je kratšia ako 5 rokov.

Podľa § 255 ods. 1 prvej vety zákona o sociálnom poistení sa za obdobie dôchodkového poistenia považuje aj zamestnanie a náhradná doba získaná pred 1. januárom 2004 podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

S účinnosťou od 1. januára 2001 sa za náhradnú dobu nepovažovala už každá doba nezamestnanosti, ale podľa § 9 ods.1 písm. d/ zákona o sociálnom zabezpečení (v znení zákona č. 446/2000 Z. z.) len doba, po ktorú sa evidovanému nezamestnanému vyplácala podpora v nezamestnanosti podľa osobitného predpisu.

Z dôvodu, že navrhovateľke v čase od 1. januára 2001 do 25. augusta 2006 podpora v nezamestnanosti nebola vyplácaná, hoci bola evidovaná ako nezamestnaná, uvedené obdobie nebolo možné považovať za náhradnú dobu a teda za obdobie dôchodkového poistenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd zistil, že krajský súd správne rozhodol, keď opravnému prostriedku navrhovateľky nevyhovelo a napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Navrhovateľka ani v odvolacom konaní nepredložila dôkazy preukazujúce, že zákonnú podmienku získania potrebnej doby poistenia (zamestnania) splnila. Doby zamestnania boli navrhovateľke zhodnotené podľa záznamov v evidenčných listoch o dobe jej zamestnania a zárobku, ktoré odporkyňa predložila, a ktoré boli podkladom pre rozhodnutie o dôchodkovej dávke. Námiety navrhovateľky, uvedené v odvolaní preto nemajú vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Pokiaľ navrhovateľka v odvolaní namietala, že posudzovaným rozhodnutím odporkyne je diskriminovaná, odvolací súd uvádza, že rovnaká právna úprava platí pre všetkých žiadateľov o invalidný dôchodok. Preskúvané rozhodnutie zodpovedá zákonu, preto odvolací súd túto námietku navrhovateľky posúdil ako nedôvodnú.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešnej navrhovateľke nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP).

59. ROZHODNUTIE

Ak bol navrhovateľovi priznaný predčasný starobný dôchodok, ustanovenie § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na účely porovnávacieho výpočtu sumy dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nemožno použiť. Nároky vyplývajúce zo zaradenia do zvýhodnenej I. alebo II. pracovnej kategórie podľa tohto ustanovenia na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky možno použiť len pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, o pomernom starobnom dôchodku alebo o invalidnom dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2009, sp. zn. 4 So 24/2008)

Krajský súd v B. rozsudkom z 12. decembra 2007 podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 6. augusta 2004, ktorým bol navrhovateľovi podľa § 67 a § 293a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznaný predčasný starobný dôchodok v sume 6520,- Sk mesačne s účinnosťou od 1. mája 2004 a odporkyňa náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že odporkyňa určila sumu predčasného starobného dôchodku navrhovateľa správne, lebo navrhovateľ podmienky nároku na dôchodkovú dávku splnil k 1. máju 2004, kedy rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu navrhovateľa boli kalendárne roky 1994 až 2003. Zdôraznil, že výška osobných vymeriavacích základov navrhovateľa v rokoch 1982 až 1989 (kedy mal pracovať aj pre cestovné kancelárie) tak nebola dôležitá, lebo tieto kalendárne roky nespádali do rozhodujúceho obdobia (1994-2003) na zistenie priemerného osobného mzdového bodu navrhovateľa a z osobných vymeriavacích základov navrhovateľa v týchto rokoch (1982-1989) sa pri výpočte priemerného osobného mzdového bodu nevychádzalo. Kalendárne roky 1982 až 1989 boli navrhovateľovi v celom rozsahu započítané do obdobia dôchodkového poistenia (celkovo získal dobu dôchodkového poistenia ku dňu 1. máju 2004 - 15 218 dní, t.j. 41 rokov a 253 dní). Krajský súd ďalej uviedol, že kalendárny rok 2004 taktiež nepatril do rozhodujúceho obdobia (kalendárne roky 1994 až 2003), a preto výška vymeriavacieho základu navrhovateľa dosiahnutá v tomto kalendárnom roku nemohla ovplyvniť sumu predčasného starobného dôchodku navrhovateľa. Tiež poukázal na skutočnosť, že v kalendárnom roku 2003 mal navrhovateľ vymeriavací základ podľa evidenčného listu dôchodkového poistenia 197.623,- Sk, pričom existenciu iného (vyššieho) vymeriavacieho základu nepreukázal a žiadne iné dôkazy ani nepredložil (listinné), ani neoznačil. Krajský súd ďalej uviedol, že odporkyňa uznáva, že navrhovateľ bol zamestnaný aj v zamestnaní zaradenom do II. pracovnej kategórie (získal 7 064 dní v II. pracovnej kategórii), avšak táto skutočnosť v zmysle ustanovení zákona o sociálnom poistení nemá vplyv na výšku priemerného osobného mzdového bodu, ani na dobu dôchodkového poistenia a už vôbec nie na výšku aktuálnej dôchodkovej hodnoty (ktorá je určená jednotnou sumou na každý kalendárny rok). Skutočnosť, že navrhovateľ bol zamestnaný v II. pracovnej kategórii by podľa jeho názoru mohla mať vplyv na sumu jeho predčasného starobného dôchodku len vtedy, ak by vzhľadom na dĺžku zamestnania v II. pracovnej kategórii, došlo k zníženiu dôchodkového veku navrhovateľa. V dôsledku takej skutočnosti by bolo obdobie, za ktoré sa znižuje suma predčasného starobného dôchodku kratšie a predčasný starobný dôchodok navrhovateľa by sa znížil o menšiu sumu (o 0,5% za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku). Dôchodkový vek navrhovateľa by však bolo možné znížiť až na 55 rokov len vtedy, keby bol zamestnaný v I. pracovnej kategórii tak, ako to predpokladá § 21 ods.1 písm. a/ až d/ a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), ktorú podmienku navrhovateľ nespĺnil. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa správne konštatovala, že navrhovateľ dosiahne dôchodkový vek 10. októbra 2008 (§ 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Ako dôvod uviedol, že krajský súd potvrdením rozhodnutia odporkyne, ktorým mu nebola priznaná II. pracovná kategória, protiprávne uplatnil retroaktivitu a tiež porušil jeho základné ľudské práva a slobody. Krajský súd tiež porušil § 66 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo nevykonal dôkazy o priznaní II. pracovnej kategórie pánovi P. W. Navrhovateľ zdôraznil, že pred podaním žiadosti o predčasný starobný dôchodok mu pracovníčka odporkyne v osobnom kontakte uviedla, že všetky jeho nároky, vrátane nároku na jeho II. pracovnú kategóriu zostanú zachované, lebo nie je možné, aby rovnaký starobný dôchodok mali osoby, ktoré majú odpracovaných 20 rokov alebo navrhovateľ, ktorý má odpracovaných 41, ¾ rokov a ktorý mal za celú dobu poistenia nadpriemerné zárobky nadpriemerne progresívne zdanené. Zároveň poukázal na skutočnosť, že od roku 1982 mal súbežne viac pracovných pomerov, za ktoré si platil osobitne dôchodkové poistenie, prípadne ho odvádzal zamestnávateľ u ktorého mal vedľajší pracovný pomer. Podľa názoru navrhovateľa poisťovňa bola povinná pri výpočte jeho osobného bodu zohľadniť aj zárobok za obdobie, keď pracoval pre cestovné kancelárie a pre ďalšie firmy (Prefabrikácie, Brilliant Copier, Marián Formánko a Artprogres). Zdôraznil, že krajský súd si predmetné okolnosti v uvedenom konaní neoveril a napriek tomu rozhodol.

Navrhovateľ s poukazom na uvedené žiadal, aby odvolací súd rozhodol, že:

- odporkyňa je povinná započítať 20 rokov odpracovaných navrhovateľom v II. pracovnej kategórii a o sumu za tieto roky vypočítanú zvýšiť jeho predčasný starobný dôchodok,
- krajský súd je povinný vykonať navrhovateľom navrhnuté dôkazy,
- odporkyňa a krajskému súdu sa zakazuje uplatňovať retroaktivitu,
- odporkyňa je povinná započítať dôchodkové a sociálne poistenie navrhovateľa za obdobie jeho práce pre cestovné kancelárie,
- odporkyňa je povinná započítať dôchodkové a sociálne poistenie navrhovateľa za obdobie jeho práce pre organizácie Prefabrikácia, generálne riaditeľstvo B., v rokoch 1985-86, Artprogres B. za roky 1992/1993, M. F. za roky 1992/93, Brilliant-copier B. za roky 1992/93/94,
- odporkyňa je povinná započítať dôchodkové a sociálne poistenie navrhovateľa za priemer preplatenej nevyčerpanej dovolenky v rokoch 2003 po jeho odchode do predčasného starobného dôchodku jeho zamestnávateľom SpaP, B. a po jeho výpočte odporkyňou.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil. Zároveň zdôraznila, že pri rozhodovaní o nároku navrhovateľa na dôchodkovú dávku vychádzala z evidenčného materiálu nachádzajúceho sa v jej centrálnej evidencii a tiež predloženého navrhovateľom pri spísaní žiadosti o dôchodok, ako aj z rozhodujúcich skutočností získaných počas konania o dôchodkovej dávke. Odporkyňa poukázala tiež na skutočnosť, že nakoľko navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok a pri vzniku nároku na túto dávku § 274 zákona o sociálnom poistení na účely porovnávacieho výpočtu dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení nemožno použiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom ku dňu podania žiadosti o predčasný starobný dôchodok) poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak

a/ bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a

b/ suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého požiadal o jeho priznanie, je vyššia ako 1,2- násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu (§ 2 písm. a/ zákona č. 125/1998 Z. z. o životnom minime a o ustanovení súm na účely štátnych sociálnych dávok).

Z podkladov administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľ 15. júna 2004 uplatnil nárok na predčasný starobný dôchodok, ktorý požadoval priznať od 1. mája 2004.

Navrhovateľ podmienku nároku na predčasný starobný dôchodok a jeho výplatu k 1. máju 2004 splnil, lebo ešte k tomuto dňu bol dôchodkovo poistený viac ako 10 rokov a suma jeho predčasného starobného dôchodku k 1. máju 2004 bola 6269,- Sk mesačne, t.j. bola vyššia ako 1,2 – násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (5053,- Sk).

Rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu v zmysle § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení boli u navrhovateľa roky 1994 – 2003, t.j. roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku. Ako už bolo vyššie uvedené, v posudzovanej veci navrhovateľ podmienky nároku na dôchodkovú dávku splnil 1. mája 2004.

Na základe uvedených skutočností aj podľa názoru odvolacieho súdu zárobky navrhovateľa za obdobie do 31. decembra 1993 nemali vplyv na určenie priemerného osobného mzdového bodu podľa § 63 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ani na určenie konečnej sumy dôchodku.

Ako správne zistil krajský súd, výška osobných vymeriavacích základov navrhovateľa v rokoch 1982 až 1989 nebola právne významná, lebo zárobky, dosiahnuté v uvedených kalendárnych rokoch neboli zárobkami na zistenie jeho priemerného osobného mzdového bodu, dosiahnutými v rozhodujúcom období (v rokoch 1994 – 2003). Rovnako kalendárny rok 2004 nepatrila do rozhodujúceho obdobia, a preto výška vymeriavacieho základu navrhovateľa dosiahnutá v tomto kalendárnom roku nemohla ovplyvniť sumu jeho predčasného starobného dôchodku.

Odvolací súd sa tiež v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu, podľa ktorého skutočnosť, že navrhovateľ bol zamestnaný aj v zamestnaní zaradenom do II. pracovnej kategórie (v ktorej získal 7.064 dní), v zmysle ustanovení zákona o sociálnom poistení nemá vplyv na výšku priemerného osobného mzdového bodu, ani na dobu dôchodkového poistenia a už vôbec nie na výšku aktuálnej dôchodkovej hodnoty, ktorá je určená jednotnou sumou na každý kalendárny rok. Skutočnosť, že navrhovateľ bol zamestnaný v zamestnaní zaradenom v II. pracovnej kategórii by mohla mať vplyv na sumu jeho predčasného starobného dôchodku len vtedy, keby vzhľadom na výšku doby zamestnania v II. pracovnej kategórii došlo k zníženiu dôchodkového veku navrhovateľa. V tom prípade by obdobie, o ktoré sa znižuje suma predčasného starobného dôchodku, bolo kratšie a predčasný starobný dôchodok navrhovateľa by sa znížil o menšiu sumu (o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku).

Odvolací súd tiež uvádza, že navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok. Ustanovenie § 274 zákona o sociálnom poistení na účely porovnávacieho výpočtu sumy dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení nemožno použiť, lebo uvedené ustanovenie možno použiť len na rozhodovanie o nárokoch, vyplývajúcich zo zaradenia navrhovateľa do zvýhodnenej I. alebo II. pracovnej kategórie v konaní o priznaní starobného, pomerného starobného alebo invalidného dôchodku.

Odvolací súd s poukazom na obsah odvolania navrhovateľa zistil, že námietky navrhovateľa, týkajúce sa rozhodnutia odporkyne vo veci iného účastníka nebolo možné v rámci tohto konania zohľadniť. Predmet konania v posudzovanej veci bol nezameniteľne vymedzený obsahom napadnutého rozhodnutia, ktorým bol navrhovateľovi priznaný predčasný starobný dôchodok. Tiež nebolo možné pri rozhodovaní prihliadať na námietky navrhovateľa, týkajúce sa obsahu ústneho poučenia, ktoré mu malo byť poskytnuté zo strany pracovníčky odporkyne. Tieto skutočnosti sú pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne právne bezvýznamné.

Na základe uvedeného odvolací súd uviedol, že v predmetnej veci bol náležite zistený skutkový stav a odporkyňa ako aj krajský súd z neho vyvodili správne skutkové aj právne závery,

s ktorými sa stotožnil. V odvolacom konaní navrhovateľ nepredložil také dôkazy, ktoré by preukazovali nové skutočnosti dôležité pre rozhodovanie o jeho predčasnom starobnom dôchodku, resp. ktoré by tieto závery spochybnili.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešnému navrhovateľovi nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP).

60. ROZHODNUTIE

Samotné trvanie služobného pomeru nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zo všeobecného systému sociálneho poistenia aj príslušníkovi ozbrojených síl a zborov, ak došlo k splneniu podmienok pre vznik nároku na túto dávku skôr, ako boli splnené podmienky pre vznik nároku na výsluhový dôchodok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009, sp. zn. 9 So 167/2008)

Rozsudkom Krajského súdu v B. bolo potvrdené rozhodnutie z 18. augusta 2005, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok pre nesplnenie podmienky uvedenej v § 1 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) ktorá podľa odporkyne spočívala v tom, že naďalej trvá služobný pomer žiadateľa v Zbore väzenskej a justičnej stráže a o priznaní dávky je príslušný rozhodnúť tento orgán. Následným rozhodnutím z 25. novembra 2006 odporkyňa priznala žiadateľovi starobný dôchodok s účinnosťou od 1. júna 2006 a zmenovým rozhodnutím z 2. apríla 2007 priznaný dôchodok zvýšila po dodatočnom zhodnotení vymeriavacích základov a obdobia dôchodkového poistenia.

Krajský súd potvrdil rozhodnutia odporkyne s poukazom na skutočnosť, že navrhovateľ bol od 1. mája 1972 príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže a jeho služobný pomer trval až do 31. mája 2006. Od 1. júna 2006 bol poberateľom výsluhového dôchodku. Súd v tejto súvislosti konštatoval, že odporkyňa správne postupovala, keď žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok k 2. januáru 2004 zamietla, lebo § 1 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa na príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže nevzťahuje, pokiaľ je žiadateľ o starobný dôchodok v služobnom pomere. Odporkyňa tiež správne postupovala, keď priznala navrhovateľovi starobný dôchodok až od 1. júna 2006, lebo od tohto dátumu navrhovateľ už nebol v služobnom pomere príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže a pri splnení podmienok na nárok na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení mu už bolo možné priznať starobný dôchodok podľa tohto zákona. Súd preto neakceptoval žiadosť právnej nástupkyne navrhovateľa, aby bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok už od 1. januára 2004 a aby mu bol vyplatený doplatok na starobnom dôchodku za obdobie od 1. januára 2004 do 1. júna 2006, pretože podľa § 1 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 31. decembra 2004) a podľa § 1 ods. 3 cit. zákona účinného od 1. januára 2005 sa zákon o sociálnom poistení na príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, pokiaľ sú v služobnom pomere nevzťahuje. Skutočnosť, že žiadateľ o dávku podľa zákona o sociálnom poistení počas trvania služobného pomeru inak splnil podmienky na nárok na priznanie starobného dôchodku je v tomto prípade právne bezvýznamná.

Súd konštatoval, že odporkyňa pri výpočte starobného dôchodku, ako aj pri jeho zvýšení postupovala v súlade s platnými právnymi predpismi. Právna nástupkyňa navrhovateľa výšku dôchodku ani spôsob jeho výpočtu uvedené v rozhodnutí z 25. novembra 2006 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 2. apríla 2007 nespochybňovala, jej výhrady sa týkali výlučne dátumu priznania starobného dôchodku od 1. júna 2006.

Súd preto vzhľadom na vyššie uvedené napadnuté rozhodnutie zo 18. augusta 2005 a rozhodnutie odporkyne z 25. novembra 2006 spolu so zmenovým rozhodnutím z 2. apríla 2007 podľa § 250q OSP ako vecne správne potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka (právna nástupkyňa pôvodného žiadateľa o dôchodkovú dávku) odvolanie pre nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, ktorý sa stotožnil s právnym názorom odporkyne, že žiadateľ nemal nárok na vyplácanie starobného dôchodku počnúc dňom 2. januára 2004, nakoľko bol v tom čase v služobnom pomere v Zbore väzenskej a justičnej stráže s poukazom na § 1 ods. 2, resp. ods. 3 (v platnom znení) zákona o sociálnom poistení. Navrhovateľka pritom tvrdila, že § 1 ods. 3 zákona treba s poukazom na § 6 a § 65 cit.

zákona, aj s poukazom na dôvodovú správu k zákonu vykladať tak, že hoci sa príslušný zákon podľa jeho doslovného znenia nevzťahuje na príslušníkov v služobnom pomere v ozbrojených zboroch, znamená to, že sa nevzťahuje na dobu, ktorú fyzická osoba odpracuje v služobnom pomere v týchto ozbrojených zboroch. Z dôvodu, že súbežne existujú dva nezávislé systémy sociálneho poistenia (zabezpečenia) podľa zákona o sociálnom poistení a podľa zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2000 Z.z.“) treba zo súbežnej úpravy vyvodit', že za dobu, ktorú nebohý manžel navrhovateľky odpracoval mimo služobného pomeru a teda platil odvody do Sociálnej poisťovne, mu prináležala výplata starobného dôchodku zo Sociálnej poisťovne, počnúc od 2. januára 2004, kedy splnil všetky podmienky, stanovené zákonom o sociálnom poistení. Poukázala tiež na skutočnosť, že zákon neukladá povinnosť poistencovi ako podmienku výplaty starobného dôchodku ukončenie služobného pomeru v ozbrojenom zbore. Aplikácia a výklad § 1 ods. 2 (resp. ods. 3) zákona o sociálnom poistení, ktorý použili odporkyňa a krajský súd je podľa jej názoru diskriminačný a prieči sa Ústave Slovenskej republiky. Uviedla, že jej manžel k 1. januáru 2004 získal celkom 20 rokov a 105 dní dôchodkového poistenia, a preto splnil podmienky nároku na starobný dôchodok (narodený v r. 1940 – dosiahol vek 62 rokov – pozn. odvolacieho súdu). Navrhovateľka žiadala zrušiť rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na nové konanie, alternatívne navrhla priznať dôchodok od 1. januára 2004 do 1. júna 2006.

Odporkyňa žiadala prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Podľa právneho názoru odporkyne zákon o sociálnom poistení v žiadnom z ďalších jeho ustanovení neustanovuje, že nárok na starobný dôchodok vznikne aj policajtovi, čo znamená, že zákon o sociálnom poistení sa na policajtov v tejto súvislosti nevzťahuje. V dôsledku skutočnosti, že zákon o sociálnom poistení ďalej neustanovuje inak, žiadateľovi o dôchodok, ktorý je policajtom, je potrebné rozhodnúť o zamietnutí žiadosti o starobný dôchodok s použitím § 1 ods. 2 zákona o sociálnom poistení z dôvodu, že zákon o sociálnom poistení sa na policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ktorý je vo výkone služby ku dňu rozhodovania o dôchodku, nevzťahuje. Žiadosť o starobný dôchodok od 1. januára 2004 bola preto zamietnutá správne a dôchodok bol rozhodnutím z 25. novembra 2006 priznaný až po ukončení služobného pomeru, t.j. od 1. júna 2006. Z uvedeného dôvodu nie je možné dôchodok doplatiť za obdobie od 1. januára 2004 do 31. mája 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom navrhovateľky, že pokiaľ by bola vec posúdená v zmysle výkladu ustanovenia § 1 ods. 2 (resp. ods. 3) o sociálnom poistení použitého odporkyňou a následne aj krajským súdom, žiadateľ, ktorý inak splnil podmienku veku a doby poistenia podľa § 65 zákona o sociálnom poistení by bol diskriminovaný len preto, že je aktuálne v služobnom pomere v ozbrojenom zbore, pričom zákon sám nevyžaduje ako podmienku priznania starobného dôchodku ukončenie akéhokoľvek pracovnoprávneho vzťahu (pracovného či služobného pomeru). Nebolo pochybné, že žiadateľovi žiadne zvýhodnenie z existencie trvajúceho služobného pomeru nevyplývalo ani pre prípad priznania starobného dôchodku, keďže zhodnotenie poistnej doby založenej služobným pomerom nemohlo mať vplyv na splnenie podmienok nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení.

Napriek tomu, že ide o neobvyklú situáciu pri posudzovaní nárokov občanov, ktorí boli (sú) príslušníkmi ozbrojených síl a zborov a ktorým skôr vznikol nárok na starobnú dôchodkovú dávku, než nárok na výsluhový dôchodok, nemôže samotná skutočnosť, že služobný pomer nie je ukončený, vylúčiť priznanie dávky, ak inak sú náležitosti veku a trvania poistenia vo všeobecnom systéme podľa zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd pre nesprávne právne posúdenie veci zmenil podľa § 250ja ods. 3 v spojitosti s § 250 l ods. 2 OSP prvostupňový rozsudok krajského súdu a rozhodnutie odporkyne z 18. augusta

2005 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná vyššie uvedeným právnym názorom súdu k vzniku nároku na starobný dôchodok. Súd zrušil aj rozhodnutia z 25. novembra 2006 a 2. apríla 2007, keďže zrušenie rozhodnutia z 18. augusta 2005 má bezprostredný vplyv aj na uvedené nadväzujúce rozhodnutia.

61. ROZHODNUTIE

I. Ak bol k starobnému dôchodku nebohého manžela dôchodkyne priznaný príplatok k dôchodku politickým väzňom, stal sa od okamihu jeho priznania súčasťou starobného dôchodku.

II. Príplatok k dôchodku politickým väzňom, ani jeho časť ako štátna sociálna dávka podľa § 1 zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom potom samostatne neprechádza na jeho vdovu; výška jej vdovského dôchodku sa určuje zo starobného dôchodku jej nebohého manžela zvýšeného o príplatok k starobnému dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2011, sp. zn. 7 So 17/2010)

Krajský súd v N. rozsudkom zo 7. decembra 2009, podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušil rozhodnutie z 26. marca 2009 v spojení s rozhodnutím z 18. novembra 2009 číslo 425 922 1080 0, ktorými podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odporkyňa s účinnosťou od 25. februára 2009 priznala navrhovateľke vdovský dôchodok v sume 239,80 € mesačne, predstavujúci 60 % starobného dôchodku jej nebohého manžela a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Uvedenými rozhodnutiami odporkyňa upravila výplatu vdovského dôchodku na sumu 119,90 € mesačne pre súbeh s jej starobným dôchodkom v sume 342,00 € mesačne, spolu jej priznala na výplatu sumu 461,90 € mesačne. Rozhodnutím z 18. novembra 2009 odporkyňa doplnila odôvodnenie svojho rozhodnutia z 26. marca 2009.

Súd prvého stupňa odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 63,84 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení uviedol, že z rozhodnutia odporkyne z 18. novembra 2009 vyplýva, že navrhovateľke ako pozostalej manželke po politickom väzňovi bol od 25. februára 2009 podľa zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodkom politickým väzňom v znení platnom pred 1. januárom 2009 (ďalej aj „zákon č. 274/2007 Z. z.“) priznaný príplatok 27,35 € k vdovskému dôchodku, t.j. polovica zo sumy 54,70 €, ktorá bola ako príplatok k starobnému dôchodku od 1. januára 2009 priznaná manželovi navrhovateľky D. F. Z vypočítania navrhovateľky na pojednávaní 20. júla 2009 a 7. decembra 2009 mal krajský súd za preukázané, že navrhovateľka žiadala preskúmať správnosť oboch rozhodnutí, a to rozhodnutia z 26. marca 2009 aj rozhodnutia z 18. novembra 2009 a domáhala sa výplaty príplatku k dôchodku politickým väzňom po svojom manželovi v plnej výške 54,70 € mesačne.

Posudzujúc námietky navrhovateľky proti spôsobu výpočtu výšky vdovského dôchodku krajský súd uviedol, že príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z.z. patrí vdove v celosti bez ohľadu na to, či dôchodok, s ktorým bol príplatok zlúčený, sa vypláca v plnej výške alebo v jednej polovici.

Rozsudok napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Poukázala na skutočnosť, že rozhodnutím z 26. januára 2009 bol manželovi navrhovateľky podľa zákona č. 274/2007 Z.z. priznaný príplatok k starobnému dôchodku v sume 54,70 € mesačne. Starobný dôchodok spolu s príplatkom predstavoval sumu 373,56 € a bol následne zvýšený podľa § 82 zákona o sociálnom poistení v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 450/2008 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, od 1. januára 2009 o 6,95 %, t.j. o 26 € na sumu 399,60 € mesačne a z tejto sumy bol vdovský dôchodok vypočítaný. Právny názor krajského súdu, vyslovený v jeho rozsudku, je podľa názoru odporkyne v rozpore s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 274/2007 Z.z., pretože príplatok sa stal súčasťou starobného dôchodku neb. manžela navrhovateľky od 1. januára 2009, následne zvýšeného od 1. januára 2009 a podľa § 82 zákona o sociálnom poistení suma vdovského dôchodku je 60 % starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal

alebo by mal nárok zomrelý manžel ku dňu smrti. S poukazom na uvedené ustanovenie zákona o sociálnom poistení bol vdovský dôchodok vypočítaný ako 60 % sumy starobného dôchodku nebohého manžela ku dňu smrti, t.j. zo sumy 399,60 € mesačne. S poukazom na skutkové a právne dôvody odporkyňa vyslovila názor, že krajský súd vychádzal zo správnych ustanovení zákona o sociálnom poistení a zákona č. 274/2007 Z.z., ale nesprávne právne vec posúdil. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutia z 26. marca 2009 a z 18. novembra 2009, obidve ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľka sa na odvolanie odporkyne písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 74 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení, vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý ku dňu smrti bol poberateľom starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku.

Podľa § 75 ods. 1 tohto zákona, suma vdovského dôchodku je 60 % starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok zomretý manžel ku dňu smrti.

Podľa § 81 ods. 2 uvedeného zákona, ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku a podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku, alebo sirotského dôchodku alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu vdovského a sirotského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku, vypláca sa v plnej sume z týchto dôchodkových dávok tá dávka, ktorá je vyššia, a z dôchodkovej dávky, ktorá je nižšia, sa vypláca jedna polovica.

Zo spisu vyplýva, že odporkyňa rozhodnutiami z 26. marca 2009 a z 18. novembra 2009 podľa § 74 zákona o sociálnom poistení priznala navrhovateľke s účinnosťou od 25. februára 2009, teda od smrti jej manžela D. F., vdovský dôchodok v sume 239,80 € mesačne preto, že v čase smrti mal jej manžel nárok na starobný dôchodok v sume 399,60 € mesačne. Z dôvodu, že navrhovateľka splnila podmienky nároku na výplatu dvoch dôchodkov, lebo k uvedenému dňu bola poberateľkou svojho starobného dôchodku v sume 342,00 € mesačne, odporkyňa jej preskúmanými rozhodnutiami podľa § 81 ods. 2 zákona o sociálnom poistení priznala na výplatu vdovský dôchodok v sume 119,90 € mesačne, teda vo výške jednej polovice. V sume starobného dôchodku neb. manžela navrhovateľky je zahrnutý príplatok k dôchodku politického väzňa podľa § 2 ods. 1, § 3 a 4 zákona č. 274/2007 Z.z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení zákona č. 272/2008 Z.z. Príplatok k dôchodku bol priznaný nebohému manželovi navrhovateľky od 1. januára 2009 a podľa § 3 uvedeného zákona sa stal odo dňa priznania súčasťou jeho starobného dôchodku, a takto upravený starobný dôchodok sa vyplácal do dňa smrti manželovi navrhovateľky.

Starobný dôchodok nebohého manžela navrhovateľky ku dňu priznania príplatku k dôchodku politického väzňa v zmysle citovaného zákona patril v sume 318,90 € mesačne a spolu s príplatkom v sume 54,70 € predstavoval sumu 373,60 € mesačne. K uvedenej sume patrí zvýšenie o 6,95 % mesačnej sumy, čo bolo 26,00 €, čo predstavovalo sumu starobného dôchodku 399,60 € manžela navrhovateľky ku dňu jeho smrti 25. februára 2009.

Z ustanovenia § 3 ods.2 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2008 vyplýva, že výška príplatku k vdovskému dôchodku je 60 % zo sumy, ktorá by patrila k dôchodku politického väzňa, uvedeného v § 2 ods.1 tohto zákona. Navrhovateľka však poberateľkou príplatku

k vdovskému dôchodku nebola, ani jej samostatný príplatok k dôchodku politickým väzňom nebol priznaný.

Výšku priznaného príplatku manželovi navrhovateľky D. F. od 1. januára 2009 (54,70 €) účastníci nespochybnili. Z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 26.marca 2009, ako aj z vyjadrení na pojednávaniach krajského súdu je zrejmé, že navrhovateľka s priznanou výškou príplatku k nižšiemu vdovskému dôchodku v celkovej výške 119,90 € mesačne nie je spokojná a že sa opravným prostriedkom v preskúmovacom konaní domáhala, aby jej bol príplatok vyplácaný v plnej výške 54,70 €. Namietala teda výšku vyplácaného vdovského dôchodku.

Podľa § 3 ods.4 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení platnom do 31.decembra 2008 príplatok sa zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom (ďalej len "dôchodok"). Vzhľadom na to, že navrhovateľkin vdovský dôchodok bol vypočítaný zo starobného dôchodku jej nebohého manžela, ktorý bol zvýšený o príplatok podľa § 3 ods.2 zákona č. 274/2008 Z. z., v súlade s § 3 ods.4 tohto zákona osobitne jej nepatrí príplatok k vdovskému dôchodku.

Príplatok k dôchodku politickým väzňom je štátnou sociálnou dávkou (§ 1 zákona č. 274/2007 Z. z.), ktorá však navrhovateľke nebola priznaná a navrhovateľka sa priznania príplatku k dôchodku politickým väzňom ani nedomáhala, ani pre jeho priznanie podmienky nesplnila. Príplatok k dôchodku politickým väzňom bol priznaný jej nebohému manželovi a po jeho priznaní k starobnému dôchodku sa stal súčasťou jeho starobného dôchodku.

Odporkyňa preto nepochybila, keď vdovský dôchodok navrhovateľky vypočítala zo starobného dôchodku manžela navrhovateľky, zvýšeného o príplatok k dôchodku politickým väzňom a len následne vykonala krátenie vdovského dôchodku v súbehu so starobným dôchodkom navrhovateľky. Nepochybila preto, keď rozhodla o výplate nižšieho vdovského dôchodku navrhovateľky vo výške jednej polovice a o výplate celého starobného dôchodku navrhovateľky.

Odvolačí súd sa z uvedených dôvodov nestotožnil z názorom krajského súdu, že príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z. patrí v celosti bez ohľadu na to, či dôchodok, s ktorým bol príplatok zlúčený, sa vypláca v plnej výške alebo v jednej polovici. Takým postupom nebola navrhovateľka diskriminovaná, lebo aj keď sa príplatok podľa § 3 ods. 4 zákona č. 274/2007 Z.z. zlučuje s dôchodkom, s ktorým je vyplácaný, neznamená to, že by sa stal predmetom dedenia alebo že by navrhovateľka prebrala nárok na tento príplatok po nebohom manželovi v celej výške.

Odvolačí súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 26. marca 2009 v spojení s rozhodnutím z 18. novembra 2009 je v súlade so zákonom, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, lebo navrhovateľke v ňom trovy nevznikli a odporkyňa na náhradu trov konania nemá nárok.

62. ROZHODNUTIE

Podanie osobitnej žiadosti o starobný dôchodok nie je potrebné, ak v priebehu konania boli splnené podmienky pre vznik nároku na túto dávku, a to bez ohľadu na skutočnosť, že žiadosť o jeho priznanie obsahovala skorší dátum, od ktorého sa navrhovateľ domáhal priznania starobného dôchodku, ako došlo k splneniu podmienok vzniku nároku na požadovanú dávku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2011, sp. zn. 7 So 63/2010)

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 25. februára 2010 (v písomnom vyhotovení nesprávne uvedený dátum 11. februára 2010), v spojení s opravným uznesením z 12. mája 2010 podľa § 250j ods. 2 písm. a/ a d/ OSP zrušil rozhodnutie z 3. augusta 2009, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok k 1. januáru 2004 podľa § 65 ods. 1, 2, 3 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

V odôvodnení uviedol, že napadnuté rozhodnutie odporkyne bolo potrebné zrušiť z dôvodu, že napriek žiadosti navrhovateľa z 30. januára 2004 o priznanie starobného dôchodku, a napriek skutočnosti, že mu nárok na starobný dôchodok vznikol najneskôr 18. júna 2004, odporkyňa mu nepriznala požadovanú dôchodkovú dávku, hoci o jeho nároku rozhodovala 3. augusta 2009, teda v čase, kedy zákonné podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok boli splnené. Poukázal na skutočnosť, že podľa § 109 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení nárok na dôchodkovú dávku vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky. Z týchto podmienok nevyplýva, že žiadosť o priznanie alebo vyplácanie dávky musí obsahovať dátum, od ktorého nárok uplatňuje a ani to, že by mala odporkyňa o uplatnenom nároku rozhodovať k určitému, poistencom vymedzenému obdobiu. Pokiaľ odporkyňa rozhodovala o uplatnenom nároku navrhovateľa v čase, keď tento nárok nesporne existoval, mala rozhodnúť o jeho priznaní bez ohľadu na to, od ktorého dátumu o dôchodkovú dávku poistencem požiadala, pretože pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci skutkový a právny stav, ktorý existoval v čase súdneho rozhodovania.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa. Žiadala rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhla potvrdiť jej rozhodnutie z 3. augusta 2009 ako vecne správne. Uviedla, že navrhovateľovi bola zamietnutá žiadosť o priznanie starobného dôchodku ku dňu 1. januára 2004, teda pri dovŕšení 55 rokov veku preto, že k uvedenému dňu nesplnil podmienku výkonu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. f/ zákona o sociálnom zabezpečení v rozsahu najmenej 20 rokov, ale splnil podmienky pre priznanie starobného dôchodku pri dovŕšení 58 rokov veku dňom 18. júna 2004 podľa § 21 ods.1 písm. d/ uvedeného zákona. K tomuto dátumu však navrhovateľ nepožiadala o priznanie starobného dôchodku, ale žiadosťou z 30. januára 2004 žiadala priznať tento nárok od 1. januára 2004. Preskúmaným rozhodnutím z 3. augusta 2009 rozhodla o podanej žiadosti navrhovateľa z 30. januára 2004, ktorú navrhovateľ vlastnoručne podpísal, o ním uplatnenom nároku na priznanie starobného dôchodku od 1. januára 2004.

Rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením napadol aj navrhovateľ odvolaním z 15. apríla 2010, ktoré bolo doručené krajskému súdu 23. apríla 2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 250s a s § 246c OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s opravným uznesením, ako i konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolaniu účastníkov nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z pripojených spisov vyplýva, že navrhovateľovi bola preskúmaným rozhodnutím zamietnutá žiadosť o starobný dôchodok k 1. januáru 2004 preto, že nevykonával zamestnanie uvedené v § 14 ods. 2 písm. f/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v rozsahu najmenej 20 rokov, ale len 17 rokov veku a 362 dní. Nárok na starobný dôchodok pri dovŕšení 55 rokov veku mu preto podľa § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. uvedeného zákona nevznikol.

Navrhovateľ však preukázal, že vykonával práce zaradené podľa § 14 ods. 2 písm. i/ do I. pracovnej kategórie so vznikom nároku na starobný dôchodok vo veku 58 rokov v rozsahu 3 roky a 164 dní. Potom celková doteraz preukázaná doba zamestnania zaradeného do I. pracovnej kategórie u navrhovateľa je 21 rokov a 161 dní, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok ku dňu 18. júna 2004, teda nie k 1. januáru 2004.

Navrhovateľ v žiadosti o starobný dôchodok z 30. januára 2004 uviedol, že žiada priznať dôchodok od 1. januára 2004. Preskúmaným rozhodnutím z 3. augusta 2009 potom odporkyňa správne rozhodla, keď mu nepriznala starobný dôchodok od 1. januára 2004, lebo na jeho priznanie k uvedenému dátumu navrhovateľ podmienky nespĺnil.

Treba však súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že odporkyňa vo veci rozhodla nesprávne a v rozpore so zákonom.

Predovšetkým treba uviesť, že navrhovateľ vo svojej žiadosti o priznanie starobného dôchodku uviedol dátum, od ktorého priznanie a aj vyplácanie dávky požaduje. Hoci jednou z podmienok pre vznik nároku na dávku a jej výplatu je aj podanie žiadosti, v dávkovom spise sa takáto žiadosť navrhovateľa nachádza a obsahuje aj dátum, od ktorého navrhovateľ dávku žiada priznať. Ak odporkyňa zistila, že v deň, od ktorého navrhovateľ žiadal dávku priznať, neboli splnené podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok, bolo jej povinnosťou priznať dávku až odo dňa, kedy navrhovateľ podmienky pre priznanie dávky splnil a vo zvyšku bola oprávnená žiadosť navrhovateľa zamietnuť. Nemohla však od neho vyžadovať, aby podal novú žiadosť odo dňa splnenia podmienok na vznik nároku na dôchodok, lebo konanie o jeho pôvodnej žiadosti nebolo ešte skončené a ešte v jeho priebehu navrhovateľ podmienky pre vznik nároku na dávku a jeho výplatu splnil, čo nepopiera ani samotná odporkyňa.

Námietku navrhovateľa, že odporkyňa nezohľadnila obdobie súvisiace s jeho mimosúdnou rehabilitáciou a tiež chýbajúce doby zamestnania nebolo možné zohľadniť, lebo bolo jeho povinnosťou preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a na jej výplatu (§ 184 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Odvolačný súd z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP, pričom poukazuje aj na jeho ostatné vecne správne odôvodnenie.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s §224 ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi nepriznal ich náhradu, lebo o ich náhradu nežiadal a ich výšku nevyčíslil.

63.
ROZHODNUTIE

Pre posúdenie nároku dôchodcu na predčasný starobný dôchodok zo slovenského systému sociálneho poistenia treba skúmať či dôchodok dosahuje aspoň výšku 1,2 násobku životného minima vo vzťahu k teoretickej výške predčasného starobného dôchodku, ak dôchodca získal doby poistenia aj v zahraničí; iným výkladom by mohlo dôjsť k neopodstatnenému odopretiu nároku na túto dávku v prípadoch, ak by dôchodca časť poistenia získal v rôznych štátoch.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2011, sp. zn. 7 So 84/2010)

Krajský súd v P. rozsudkom z 13. apríla 2010, podľa § 250j ods. 2 písm. a/ a d/ OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP zrušil rozhodnutie odporkyne z 8. januára 2010 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa zistil, že odporkyňa rozhodnutím z 8. januára 2010 zamietla žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že suma predčasného starobného dôchodku nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobou podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 46 ods. 2 nariadenia rady EHS č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva.

Z o d ô v o d n e n i a :

Súd prvého stupňa sa stotožnil s názorom navrhovateľa, že odporkyňa nesprávne aplikovala nariadenie Rady EHS č. 1408/71 vrátane článku 47 ods. 2. Predčasný starobný dôchodok, ktorý navrhovateľovi vypláca Česká správa sociálneho zabezpečenia podľa § 31 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění v znení neskorších predpisov ako starobný dôchodok z českého systému spolu s výškou predčasného starobného dôchodku, ktorý vypočítala odporkyňa presahuje sumu 1,2 násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Rozhodnutie odporkyne pokladal však za nepreskúmateľné, pretože neobsahuje podstatné náležitosti uvedené v § 209 ods. 1 až 7 zákona o sociálnom poistení a navyše súčasťou odôvodnenia nie je osobný list dôchodkového poistenia.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa odvolanie. Namietala, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP), lebo článok 45 ods. 1 v spojení s článkom 46 ods. 2 nariadenia Európskej únie a prílohy III jednoznačne určujú spôsob výpočtu teoretickej výšky dôchodkovej dávky a pomerných čiastok. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že hoci mu v Slovenskej republike patrí dôchodok iba za roky dôchodkového poistenia 1996-2007, do výšky predčasného starobného dôchodku pre účely porovnania tohto dôchodku so sumou životného minima treba podľa jeho názoru počítať aj predčasný starobný dôchodok, priznaný mu v roku 2007 v Českej republike. Predčasný starobný dôchodok, ktorý by mu vyplácali oba orgány sociálneho poistenia by potom spolu presahoval sumu 1,2 násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu dôvodov odvolania, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že je potrebné ho zmeniť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Súd pri preskúvaní rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia rozhoduje o zákonom nároku na dávku dôchodkového poistenia na základe skutkového stavu veci (§ 153 ods. 1 v spojení s § 246c OSP). Ak v priebehu konania o preskúmanie rozhodnutia o dôchodku orgán sociálneho poistenia vydal ďalšie rozhodnutie týkajúce sa nároku na niektorú z dôchodkových dávok, je povinnosťou súdu posúdiť aj jeho zákonnosť, pokiaľ z neho nie je zrejmé, že sa stalo už len samo predmetom konania a nahradilo v plnom rozsahu predtým vydané rozhodnutie. O tomto novovydanom rozhodnutí treba rozhodnúť popri predošlom a pokiaľ ho mení, v spojení s ním, lebo sa týka takisto nároku vyplývajúceho zo spoločného základu a ohľadne ktorého bol podaný opravný prostriedok. Obdobne treba postupovať aj v prípade, keď odporkyňa v priebehu konania o nároku na niektorú z dávok vydá viacero rozhodnutí.

Z predloženého spisu Krajského súdu v P. a z pripojeného dávkového spisu odporkyne odvolací súd zistil, že odporkyňa v priebehu súdneho konania rozhodnutím z 10. augusta 2010 o tej istej žiadosti navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok znova rozhodla. Týmto novým rozhodnutím odporkyňa zmenila svoje rozhodnutie z 8. januára 2010.

S ohľadom na dvojinštantnosť súdneho konania bolo potrebné, aby krajský súd preskúmal nielen rozhodnutie odporkyne z 8. januára 2010, ale aj rozhodnutie z 10. augusta 2010. Odvolací súd preto musel podľa § 221 ods. 1 OSP napadnutý rozsudok Krajského súdu v P. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konania a nové rozhodnutie.

V novom rozhodnutí krajský súd súčasne rozhodne o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 250k OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky k veci poznamenáva, že na základe žiadosti navrhovateľa z 27. augusta 2007 o predčasný starobný dôchodok je odporkyňa povinná mu požadovaný dôchodok priznať len vtedy, ak sú dané zákonné podmienky uvedené v § 67 zákona o sociálnom poistení. Výška predčasného starobného dôchodku musí vychádzať len z príjmov dosiahnutých v dobách poistenia, ktoré navrhovateľ získal v Slovenskej republike, čo predstavuje základné pravidlo priznávania dôchodkov podľa článku 47 nariadenia Rady č. 1408/71. Požiadavku navrhovateľa o teoretické započítanie predčasného starobného dôchodku, ktorý mu vypláca orgán sociálneho poistenia v Českej republike do výšky jeho predčasného starobného dôchodku v slovenskom systéme sociálneho poistenia nemožno zrejme zohľadniť, aj keď súd prvého stupňa musí zväžiť aj povinnosť vykonať krátenie sumy 1, 2 násobku životného minima v porovnaní s dobou poistenia, získanou na Slovensku.

Pre posúdenie nároku na predčasný starobný dôchodok treba hľadisko 1, 2 násobku životného minima skúmať vo vzťahu k teoretickej výške predčasného starobného dôchodku. Iným výkladom by mohlo dôjsť k neopodstatnenému odopretiu nároku na túto dávku v prípadoch, ak by dôchodca časť poistenia získal v rôznych štátoch.

64. ROZHODNUTIE

Ak žiadateľ o invalidný dôchodok splnil zdravotnú podmienku pre vznik nároku na túto dávku pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, rozhodujúcim obdobím pre posúdenie jeho nároku je obdobie pred vznikom invalidity pred skončením povinnej školskej dochádzky a nie obdobie, v ktorom za neho bolo zaplatené poistenie ako za dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu po tomto dni.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 7. decembra 2010, sp. zn. 7 So 54/2010)

Krajský súd v Ž. rozsudkom zo 4. marca 2010, podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z 5. mája 2008, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 2 zákona č. 361/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume 6 860 Sk mesačne s účinnosťou od 5. januára 2007 a podľa § 82 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 197/2007 Z. z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky, zvýšila navrhovateľovi invalidný dôchodok na sumu 7 289 Sk mesačne s účinnosťou od 1. júla 2007.

V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie odporkyne z 5. mája 2008 nahradilo v plnom rozsahu rozhodnutie odporkyne z 2. apríla 2007. Odporkyňa pred rozhodnutím súdu prvého stupňa rozhodnutím z 11. júna 2007 zrušila svoje rozhodnutie z 26. mája 2007, rozhodnutie z 29. mája 2007 a aj rozhodnutie z 11. júna 2007 bolo nahradené rozhodnutím odporkyne z 5. mája 2008. Z toho dôvodu napadnuté rozhodnutie odporkyne z 5. mája 2008 ako vecne správne potvrdil. Navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania s odôvodnením, že nebol v konaní úspešný (§ 250k ods. 1 OSP).

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že odporkyňa mu priznala invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, hoci splnil podmienky pre priznanie invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo bol dobrovoľne dôchodkovo poistený za obdobie 1. a 2. septembra 2006. Rozsudok súdu prvého stupňa označil za nepreskúmateľný, lebo súd sa vôbec nezaoberal jeho námietkou uvedenou v opravnom prostriedku. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a žiadal, aby mu bolo priznaný invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a:

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/, b/ bod 2. a 3., ods. 3 písm. b/ zákona o sociálnom poistení nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa

a) do skončenia povinnej školskej dochádzky,²⁹⁾

b) po skončení povinnej školskej dochádzky,²⁹⁾ najdlhšie do dovŕšenia 26 rokov veku, ak pre chorobu a stav, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa prílohy č. 2, sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie alebo nemôže vykonávať zárobkovú činnosť alebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo je neschopné vykonávať zárobkovú činnosť.

Nezaopatrené dieťa nie je dieťa, ktoré je poberateľom invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%.

Podľa § 23 zákona o sociálnom poistení dobrovoľne nemocensky poistenej osobe, dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe a dobrovoľne poistenej osobe v nezamestnanosti vzniká nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti odo dňa prihlásenia sa na tieto poistenia, najskôr odo dňa podania prihlášky, a zaniká dňom odhlásenia sa z týchto poistení, najskôr odo dňa podania odhlášky.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.

Poistencovi, ktorý sa stal invalidný v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, a fyzickej osobe, ktorá sa stala invalidná v období, v ktorom je nezaopatrené dieťa alebo doktorand v dennej forme štúdia a nedovŕšila 26 rokov veku, sa podmienka počtu rokov dôchodkového poistenia uvedená v odseku 1 považuje za splnenú.

Podľa § 73 ods. 3 zákona o sociálnom poistení suma invalidného dôchodku fyzickej osoby uvedenej v § 70 ods. 2, ktorá má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, sa určí ako súčin osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako. Osobný mzdový bod sa určuje na hodnotu 0,67.

Podľa § 263 ods. 15 zákona o sociálnom poistení nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 má aj fyzická osoba narodená v období od 1. januára 1987 do 31. decembra 2004, ktorá sa stala invalidnou podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2005 pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka.

Z dávkových spisov vyplýva, že navrhovateľ požiadal odporkyňu 5. februára 2007 o invalidný dôchodok. V tom čase mal 18 rokov veku (8. januára 2007) a bol nezaopatreným dieťaťom.

Zo záverov lekárskej správy posudkového lekára sociálneho poistenia MUDr. J. N. z 8. marca 2007 vyplýva, že navrhovateľ je invalidný podľa § 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení s rozhodujúcim zdravotným postihnutím spastické mozgové ochrnutie - detská mozgová obrna (kapitola VI. odd. A pol.3. písm. c/ prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení) s ťažkou paraparézou dolných končatín, s mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 75 %. Dátum vzniku invalidity určil pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka.

Ďalšia lekárska správa posudkového lekára sociálneho poistenia MUDr. J. Š. z 12. novembra 2007 potvrdila zdravotný stav navrhovateľa uvedený v posudku z 8. marca 2007 s tým, že invalidita navrhovateľa vznikla v čase pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, teda v navrhovateľovom prípade v roku, kedy dovŕšil 16 rokov života.

V dôsledku tejto skutočnosti je zrejmé, že ak účastník splnil zdravotnú podmienku pre vznik nároku na invalidný dôchodok pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí školská dochádzka, rozhodujúcim obdobím pre posúdenie jeho nároku na invalidný dôchodok je obdobie pred skončením povinnej školskej dochádzky a nie obdobie, v ktorom za neho bolo zaplatené poistenie ako za dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu.

Hoci navrhovateľ bol v čase od 1. septembra 2006 žiakom Stredného odborného učilišťa pre telesne postihnutú mládež v B. a podľa § 142 ods. 3 písm. c) zákona o sociálnom poistení dodatočne

zaplatil 19. decembra 2006 poistné na dôchodkové poistenie za obdobie od 1. septembra 2006 do 2. septembra 2006 vo výške 830 €, odporkyňa nemohla vychádzať pri určení výšky dôchodku zo sumy, ktorú za toto obdobie zaplatil. Poistné na dôchodkové poistenie za obdobie od 1. septembra 2006 do 2. septembra 2006 preto nebolo možné zohľadniť pri určení výšky vymeriavacieho základu pre výpočet invalidného dôchodku navrhovateľa a skutočnosť, že navrhovateľ bol od 16. roku veku jeden deň dobrovoľne dôchodkovo poistený, nemá na určenie rozhodného obdobia pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok vplyv.

Podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa pred rozhodnutím o nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok musela rešpektovať zákonné ustanovenia o rozhodnom období a na výšku dobrovoľne zaplateného poistného za obdobie, ktoré nespadá do rozhodného obdobia nemohla prihliadnuť.

Vzhľadom na skutočnosť, že invalidita navrhovateľa vznikla pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, odporkyňa správne postupovala, keď v súlade s § 73 ods. 3 zákona o sociálnom poistení priznala navrhovateľovi z vymeriavacieho základu 3 455 Sk invalidný dôchodok v sume 6 860 Sk mesačne s účinnosťou od 5. januára 2007, neskôr zvýšený podľa príslušných zákonných ustanovení o zvyšovaní dôchodkov na sumu 7 289 Sk mesačne bez zohľadnenia obdobia dôchodkového poistenia od 1. septembra 2006 do 2. septembra 2006.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že preskúvané rozhodnutie odporkyne z 5. mája 2008 zodpovedá zákonu, a preto súd prvého stupňa nepochybil, keď uvedené rozhodnutie svojím rozsudkom zo 4. marca 2010, č.k. 25 Sd/112/2007-89, potvrdil ako vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Ž. podľa § 219 OSP potvrdil.

Odvolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Neúspešný navrhovateľ nárok na náhradu trov nemá a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nevznikol (§250k ods. 1 OSP).

65.
ROZHODNUTIE

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevyplýva, že poistencovi, ktorý má nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, nemôže vzniknúť aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 9 So 90/2010)

Krajský súd v K. rozsudkom z 30. apríla 2010 potvrdil rozhodnutie z 27. augusta 2009, ktorým odporkyňa podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu, že sa nezmenili skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu invalidného dôchodku, pretože posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky K. zistil, že navrhovateľ je aj naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd považoval na základe posudkov posudkových lekárov, že navrhovateľ je podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. naďalej čiastočne invalidný, keďže navrhovateľ nepreukázal žiadne nové skutočnosti, ktoré by zdôvodňovali zmenu stupňa invalidity.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním navrhovateľ. Namietol, že jeho zdravotný stav je veľmi zlý, operácia chrbtice, ktorú absolvoval, nespĺnila očakávanie, odvtedy má trvalé bolesti a nemôže sa pohybovať bez ortopedickej pomôcky - francúzskej barle. Súčasne predložil ďalšie lekárske nálezy.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok, vydaného na základe žiadosti navrhovateľa z 27. apríla 2009 o zvýšenie invalidného dôchodku.

Z obsahu administratívnych spisov odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľ bol od 18. mája 2001 čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. a rozhodnutím odporkyne z 26. júla 2001 mu bol od 19. mája 2001 priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok podľa ustanovenia § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 18.7.2006 preskúmala odporkyňa pri kontrolnej lekárskej prehliadke dňa 3. februára 2005, kedy bol navrhovateľ posudkovým lekárom uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. pre 45%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Zdravotný stav navrhovateľa bol posúdený dňa 10. októbra 2006 podľa § 263a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. so záverom, že je naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Podaním z 27. mája 2009 navrhovateľ požiadal prostredníctvom pobočky Sociálnej poisťovne o nové posúdenie zdravotného stavu z dôvodu jeho zhoršenia. Pobočka nevyzvala navrhovateľa na spísanie žiadosti o invalidný dôchodok na predpísanom tlačive. Posudkoví lekári sociálneho poistenia tak pobočky, ako aj ústredia Sociálnej poisťovne posúdili zdravotný stav navrhovateľa len podľa predpisov účinných do 31.12.2003, teda podľa zákona č. 100/1988 Zb. so záverom, že nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., ale je naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb.

Podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ustanovenia § 263a ods. 1 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2, účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

Podľa § 263a ods. 12 zákona č. 461/2003 Z.z. na účely tohto zákona a osobitných predpisov pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poberateľa invalidného dôchodku, priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, je viac ako 70% a poberateľa čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je 50%.

V každom prípade, v ktorom došlo k preskúmaniu trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 18. júla 2006, bolo potrebné preskúmať trvanie čiastočnej invalidity podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, v danom prípade podľa zákona č. 100/1988 Zb.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že preskúmanie trvania čiastočnej invalidity navrhovateľa podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. bolo vykonané dňa 10. októbra 2006.

Povinnosť preskúmať trvanie čiastočnej invalidity pre nárok na čiastočný invalidný dôchodok (považovaný podľa § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. za invalidný dôchodok podľa tohto zákona) však neznamená, že o každej ďalšej žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku pri zmene zdravotného stavu bude odporkyňa rozhodovať podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. totiž nevyplýva, že by poistencovi, ktorý má nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb., nemohol vzniknúť aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z. z dôvodu viac ako 50%-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, najmä ak na účely zákona č. 461/2003 Z.z. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u poberateľa čiastočného invalidného dôchodku je 50%.

V konaní o žiadosti o zvýšenie dôchodku z dôvodu tvrdeného zhoršenia zdravotného stavu, a teda zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, mala preto odporkyňa posúdiť invaliditu navrhovateľa aj podľa kritérií ustanovených v § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. a rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 tohto zákona.

Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval rozhodnutie odporkyne za zákonné, a preto rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne v zmysle vyššie uvedeného spísať s navrhovateľom žiadosť o invalidný dôchodok na predpísanom tlačive, doplniť dokazovanie o posúdenie miery poklesu schopnosti navrhovateľa podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z. z., v rámci ktorého posudkový lekár posúdi aj trvanie čiastočnej invalidity podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. a v prípade, že taký nárok vznikne, rozhodnúť aj o súbehu dávok v súlade s § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z.

O náhrade trov rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ náhradu trov neuplatnil a odporkyňa bola v konaní neúspešná.

66. ROZHODNUTIE

I. Na posúdenie vzniku, zmeny a zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia advokáta sa vzťahuje § 21 zákona o sociálnom poistení, bez ohľadu na znenie § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje právnu formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu.

II. Na účely zákona o sociálnom poistení treba advokáta, zapísaného v zozname advokátov, vedenom Slovenskou advokátskou komorou, považovať za povinne nemocensky a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu,, a to bez ohľadu na skutočnosť, či advokátsku činnosť vykonáva ako advokát vo svojom mene alebo ako spoločník, prípadne či konateľ právnickej osoby poskytujúcej služby advokácie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. júla 2010, sp. zn. 7 Sžo 27/2010)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 25. mája 2010, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 3. decembra 2009, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v Ž. zo 4. septembra 2009, ktorým tento prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodol, že žalobkyni nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ako samostatne zárobkovo činnéj osobe (ďalej aj „SZČO“) s účinnosťou od 31. októbra 2007.

V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že samostatne zárobkovo činnou osobou, ktorú má na mysli zákon o sociálnom poistení v § 5 písm. c/, je každá osoba, ktorá je zapísaná v zozname advokátov vedených v SAK ako advokát (každá fyzická osoba), a to bez ohľadu na to, akou formou vykonáva advokáciu, či samostatne alebo ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným. Žalobkyni ako advokátke, ktorá vykonáva svoju činnosť formou konateľa s.r.o. podľa zákona o advokácii, nevznikli podmienky, na základe ktorých by došlo k zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového zabezpečenia v zmysle § 21 ods. 1 alebo § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení, resp. iných ustanovení (§ 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení), pretože v konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa stratila oprávnenie na výkon advokácie ako advokátky, v dôsledku čoho by zanikla aj jej účasť v spoločnosti s ručením obmedzeným (§ 15 zákona o advokácii), resp. nebolo preukázané, že by v spornom období jej príjem z podnikania a závislej činnosti nebol vyšší ako dvanásťnásobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10 zákona o sociálnom poistení. Podľa názoru krajského súdu, stanovisko predsedníctva Slovenskej advokátskej komory prijaté na zasadnutí 11. januára 2008 k otázke postavenia advokáta nemá vo veci rozhodovania správnym orgánom a preskúmvavej činnosti správnych súdov vplyv, a to z dôvodu, že predmetné stanovisko môže byť len jedným z podkladov rozhodnutia a súd s poukazom na znenie zákonov a výkladov ich zákonitosti dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej je vecne správne.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie žalovanej a prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Podľa jej názoru je rozhodnutie krajského súdu vecne a právne nesprávne. Uviedla, že nositeľom oprávnenia na výkon advokácie je v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným táto spoločnosť ako právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou a nie konateľ. Advokát, ktorý je konateľom advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným, nie je samostatne zárobkovo činnou osobou, ale štatutárnym orgánom obchodnej spoločnosti, konajúcim v jej mene a na jej účet tak, ako to zakotvuje § 13 Obchodného zákonníka. Podľa jej názoru je tiež možné analogicky vykladať zmluvu o výkone funkcie konateľa za zmluvu, ktorá vylučuje, aby bol považovaný za SZČO v zmysle § 5 zákona o sociálnom poistení. Ako fyzickej osobe jej bránia vykonávať advokáciu samostatne prekážky vyplývajúce z § 15 ods. 6 zákona o advokácii, ako aj zo zakladateľskej listiny. Nesúhlasila preto so záverom, že advokát zapísaný do zoznamu advokátov, resp. zapísaný ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý vedie Slovenská advokátska komora, nadobúda na účely

sociálneho poistenia, postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Opätovne odkázala na stanovisko predsedníctva Slovenskej advokátskej komory prijaté na jeho zasadnutí 11. januára 2008 k otázke postavenia advokáta, z ktorého vyplýva, že advokát, ktorý je konateľom advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným nie je samostatne zárobkovo činnnou osobou, ale štatutárnym orgánom spoločnosti konajúcim v jej mene a na jej účet. Tvrdila tiež, že v konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu žalovanej, došlo k porušeniu zákona o sociálnom poistení, a to najmä vo vzťahu k § 195 ods. 1,2,3, § 196 ods. 1, 7 v jej neprospech ako účastníčky konania vo veciach sociálneho poistenia.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok Krajského súdu v Ž. potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne bolo podané nedôvodne.

Z o d ô v o d n e n i a :

Žalovaná v napadnutom rozhodnutí ako aj krajský súd v rozsudku podrobne odôvodnili, prečo žalobkyni, ktorá sa stala od 1. novembra 2007 spoločníčkou a zároveň konateľkou spoločnosti s ručením obmedzeným, poskytujúcej advokátske služby podľa § 15 zákona o advokácii, nezaniklo povinné sociálne poistenie ako samostatne zárobkovo činnnej osobe podľa § 21 zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd sa s týmito dôvodmi plne stotožňuje a na zdôraznenie ich správnosti podľa § 219 ods. 2 OSP dopĺňa, že § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení vymedzuje pojem samostatne zárobkovo činnnej osoby. Upravuje aj postavenie advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti.

Podľa názoru odvolacieho súdu existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení.

Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Na výkon advokátskej činnosti je teda oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora. A práve vymedzenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť.

Navyše § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným a účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti, a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na názor ústavného súdu, ktorý už v obdobnej veci vyslovil, že „predmetný právny výklad najvyšším súdom nevykazuje nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (II.ÚS 508/2010-15).

Pokiaľ žalobkyňa namietala nesprávnosť postupu správnych orgánov podľa § 195 ods. 1, 2, 3 a § 196 ods. 1 a 7 zákona o sociálnom poistení treba uviesť, že predmetný zákon ustanovuje špeciálnu právnu úpravu konania vo veciach sociálneho poistenia, vylučujúc použitie všeobecného predpisu o správnom konaní, t.j. správneho poriadku. Sociálna poisťovňa začala konanie o určenie zániku poistenia na návrh žalobkyne a nemá v danej veci podľa zákona o sociálnom poistení povinnosť, aby o začatí konania upovedomila všetkých známych účastníkov konania, ako to ukladá správny poriadok. Zákon o sociálnom poistení tiež neukladá žalovanej povinnosť pred rozhodnutím dať možnosť vyjadriť sa účastníkovi konania k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie, pokiaľ konala a rozhodovala na základe podkladov predložených žiadateľkou. Zákon o sociálnom poistení upravuje podklady na rozhodnutie za účelom presného a úplného zistenia skutočného stavu veci a v danom prípade z administratívneho spisu vyplýva, že žalovaná pre svoje rozhodnutie mala dostatok dôkazov.

V súvislosti so žalobkyňou uvádzaným stanoviskom Slovenskej advokátskej komory je potrebné uviesť, že aj najvyšší súd považuje predmetné stanovisko za jeden z podkladov rozhodnutia, pričom Slovenská advokátska komora ako samosprávna stavovská organizácia nie je oprávnená poskytovať záväzný výklad ustanovení zákona o sociálnom poistení voči tretím osobám.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu, postupu žalovanej a rozsudku krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná dostatočne zistila skutkový stav a krajský súd sa vysporiadal so všetkými právne významnými námietkami žalobkyne.

Námietky, ktorými žalobkyňa v odvolaní spochybňuje rozsudok krajského súdu boli v zásade zhodné s námietkami, ktoré žalobkyňa uplatňovala už v konaní na súde prvého stupňa a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Ž. podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

67.
ROZHODNUTIE

Z § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 586/2003 Zb. o advokácii v znení neskorších predpisov vyplýva, že od okamihu pozastavenia výkonu advokácie advokát už nie je oprávnený poskytovať právne služby, a teda nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ak keď je naďalej zapísaný v zozname advokátov.

Skutočnosť, že advokát od okamihu prerušenia výkonu advokácie nie je oprávnený poskytovať právne služby, má na účely zákona o sociálnom poistení za následok, že od tohto okamihu nemožno advokáta považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011, sp. zn. 9 Sžo 45/2010)

Krajský súd v B.B. rozsudkom z 12. augusta 2010 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 26. februára 2010, ktorým žalovaná odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky B.B: z 9. decembra 2009, že žalobkyňi vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 1. júla 2008.

Krajský súd žalobu zamietol. Ako podstatnú riešil právnu otázku, či možno žalobkyňu, ktorej bol pozastavený výkon advokácie od 15.04.2008 považovať aj naďalej za samostatne zárobkovo činnú osobu (ďalej len „SZČO“) podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) alebo či stratila toto postavenie, a preto jej ani dňa 1. júla 2008 nemohlo vzniknúť povinné nemocenské a dôchodkové poistenie SZČO. V zhode s názorom žalovaného dospel k záveru, že pokiaľ advokát nebol vyčiarknutý zo zoznamu advokátov vedenom SAK, existuje u takéhoto advokáta aj naďalej oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti, čo má za následok, že musí byť považovaný, pre potreby zákona o sociálnom poistení, za SZČO. Žalobkyňa bola vyčiarknutá zo zoznamu advokátov od 19. júna 2009, dovtedy mala pre účely zákona o sociálnom poistení status SZČO. Vzhľadom na to, že za rozhodujúce obdobie roku 2007 dosiahla príjem, ktorý bol vyšší ako 12 násobok vymeriavacieho základu vypočítaného podľa § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z., vzniklo jej od 1. júla 2008 aj povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie SZČO v zmysle § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. K dohode o pracovnej činnosti, ktorú žalobkyňa predložila, krajský súd uviedol, že ju nemožno považovať za preukázanie činnosti v rámci pracovného pomeru, ako to má na mysli ustanovenie § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení.

Proti rozsudku krajského súdu včas podala odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov zruší a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie. Podľa žalobkyne napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Výkon advokácie mala pozastavený podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a teda reálne nebola oprávnená poskytovať právne služby podľa zákona o advokácii. Tvrdenie, že pozastavením výkonu advokácie advokátovi nezaniká jeho postavenie SZČO, súd nijako neodôvodnil, a preto je toto jeho tvrdenie nepresvedčivé. Neodôvodneným rozhodnutím bolo preto zasiahnuté do jej základných ľudských práv, ktoré má garantované Ústavou SR.

Žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania v medziach žaloby a v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia žalovanej o vzniku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne ku dňu 1. júla 2008.

Spornou medzi účastníkmi bola otázka, či žalobkyňa, ktorá mala od 15. apríla 2008 pozastavený výkon advokácie a ku dňu 19. júna 2009 bola vymazaná zo zoznamu advokátov, bola alebo nebola vzhľadom na pozastavenie výkonu činnosti podľa osobitného predpisu, naďalej samostatne zárobkovo činnou osobou v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení.

Podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činná osoba je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

Pre posúdenie toho, či žalobkyňa bola povinne nemocensky a povinne dôchodkovo poistená v zmysle § 14 ods. 1 písm. b/ a § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení je rozhodujúce, či v rozhodnom období žalobkyňa bola samostatne zárobkovo činnou osobou v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení.

Oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu sa v danom prípade rozumie oprávnenie na výkon advokácie.

Podľa § 1 ods. 1 až 3 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii pomáha advokácia uplatňovať ústavné právo fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb (ďalej len "klient") v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len "právne služby"). Právne služby na území Slovenskej republiky poskytujú advokáti, ako aj ďalšie fyzické osoby a právnické osoby uvedené v ustanoveniach § 30 písm. b/, c/, d/, e/ a i/ za podmienok a spôsobom ustanoveným týmto zákonom.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. advokát je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora (ďalej len "komora").

Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobkyni bol pozastavený výkon advokácie podľa § 8 ods. 1 písm. d/ zákona č. 586/2003 Z.z. od 15. apríla 2008.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 586/2003 Z.z. počas pozastavenia výkonu advokácie advokát nie je oprávnený poskytovať právne služby podľa tohto zákona.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že od okamihu pozastavenia výkonu advokácie advokát napriek tomu, že je naďalej zapísaný v zozname advokátov, už nie je oprávnený poskytovať právne služby, a teda nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, preto ho nemožno považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že v dôsledku pozastavenia výkonu advokácie dňom 15. apríla 2008 žalobkyni dňom 1. júla 2008 nevzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej pre jeho nesúlad so zákonom zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. a/ OSP.

V ďalšom konaní je žalovaná viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže žalobkyňa náhradu trov konania nežiadala a žalovanej taká náhrada nepatrí zo zákona.

68. ROZHODNUTIE

I. Poplatky z omeškania, ako aj poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu a majú sankčný charakter.

II. Pri ich ukladaní je nevyhnutné dodržiavať zásady správneho trestania, v súlade s ktorými nový právne predpis možno použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2011, sp. zn. 7 Szso 29/2010)

Krajský súd v B. rozsudkom z 10. júna 2010 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 20. februára 2009, ktorým žalovaný vyhovel rozkladu účastníka konania Ing. J. Č., ASPRO – agentúra pre spracovanie projektov z fondov EÚ (ďalej len „platiteľ poistného“) a zrušil podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok) platobný výmer zo 16. septembra 2009 jeho úradu - pobočky K., pre porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní, zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“).

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobkyňa uplatnila nárok na predpísanie poplatku z omeškania z titulu neodvedeného poistného na zdravotné poistenie podaním návrhu, ktorý bol doručený úradu 17. júla 2008 a týmto dňom na návrh účastníka konania začal úrad, pobočka K. správne konanie. Podľa názoru krajského súdu pri vznesenej námietke premlčania platiteľom poistného nie je potrebné prihliadať na skutočnosť, či bola alebo nebola splnená oznamovacia povinnosť platiteľom poistného. Splnenie oznamovacej povinnosti ako podmienky uplatnenia námietky premlčania bolo potrebné v čase platnosti a účinnosti zákona č. 273/1994 Z. z. V súčasnosti platný a účinný zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“) splnenie tejto podmienky pri plynutí 10 ročnej premlčacej lehoty nevyžaduje. Krajský súd považoval pohľadávky žalobkyne za obdobie od 1. januára 1995 do 31. októbra 1995 za premlčané v zmysle § 32 ods. 1 písm. a/ zákona č. 580/2004 Z. z., a preto podľa jeho názoru bol postup žalovaného zákonný a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že sa pridrižiava vyjadrení uvedených v žalobnom návrhu, pričom poukázala, že vec bola nesprávne právne posúdená, pretože podľa jej názoru (§ 32 ods. 1) zákon č. 580/2004 Z. z. v prechodných ustanoveniach upravuje plynutie premlčacej doby bez toho, aby boli riešené dôsledky nesplnenia oznamovacej povinnosti v súvislosti s plynutím premlčacej doby. Z toho dôvodu bola žalobkyňa ukrátená na svojich právach, ktoré jej vznikli za účinnosti skoršieho právneho predpisu – nepravá retroaktivita, pričom pri neskúmaní plnenia oznamovacej povinnosti by mali zdravotné poisťovne obmedzenú možnosť vymáhať poistné (zhoršenie právneho postavenia žalobkyne). Inštitút nepravej retroaktivity slúži na zabezpečenie princípov kontinuity a stability spoločenských vzťahov a ich právnych úprav, aby nevznikalo právne vákuum. Uviedla tiež, že v danom prípade zákonodarcia vytvoril stav právnej neistoty, ktorý trval do obdobia 31. decembra 2008, t.j. do účinnosti § 85h zákona č. 581/2004 Z. z. účinného od 1. januára 2009, čím nastala vážnosť a interpretačná nejasnosť. Posudzovanie konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušili princíp právnej istoty, ako ani princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovali.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok Krajského súdu v B. potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. poisťné za príslušný kalendárny mesiac, ktoré odvádzajú samostatne zárobkovo činné osoby, je splatné do ôsmeho dňa po uplynutí tohto mesiaca.

Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. ak platiteľ poisťného zistil, že poisťné nebolo uhradené včas a v správnej výške, je povinný zaplatiť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa pôvodnej splatnosti poisťného za príslušný kalendárny mesiac alebo odo dňa skrátenia poisťného za príslušný kalendárny mesiac do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet príslušnej poisťovne.

Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. ak poisťovňa zistí nedostatky uvedené v odseku 1, predpíše platiteľovi poisťného poplatok z omeškania vo výške 0,2% z dlžnej sumy poisťného za každý kalendárny deň, prípadne odo dňa pôvodnej splatnosti poisťného za príslušný kalendárny mesiac alebo odo dňa skrátenia tohto poisťného za príslušný kalendárny mesiac do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet príslušnej poisťovne.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. na poisťné, poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti tohto zákona, sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota takto:

- a) na poisťné odo dňa splatnosti,
- b) na poplatky z omeškania odo dňa nároku zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatkov z omeškania,
- c) na poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti od posledného dňa, keď mohla byť oznamovacia povinnosť riadne splnená,
- d) na pokuty odo dňa nesplnenia povinnosti.

Najvyšší súd zistil, že skutkový stav nebol medzi účastníkmi konania sporný. Žalobkyňa doručila 17. júla 2008 úradu – pobočke K. návrh na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poplatok z omeškania vo výške 0,2 % v sume 999,93 € a trovy konania v sume 9,99 € preto, že platiteľ poisťného nezaplatil poisťné za obdobie od 1. januára 1995 do 31. októbra 1995 vôbec, pričom však platiteľ poisťného následne vzniesol v správnom konaní námietku premlčania podľa § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. Sporným preto zostal výklad tohto prechodného ustanovenia, ktorý upravuje premlčaciu dobu vo vzťahu k poisťnému, poplatkom z omeškania, poplatkom za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do 31. decembra 2004.

Predovšetkým je potrebné poznamenať, že žalovaný správne rozhodoval podľa platného a účinného zákona č. 580/2004 Z. z., pretože zákon č. 273/1994 Z. z. bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak zdravotnej poisťovni vznikol nárok na poplatok z omeškania podľa predošlej právnej úpravy, tento nárok jej nezanikol, je však ale potrebné podľa prechodných ustanovení vyriešiť vplyv novej právnej úpravy na právne vzťahy upravené predchádzajúcim zákonom. V prípade, ak je podľa novej právnej úpravy v prechodných ustanoveniach stanovená nová premlčacia doba, právne vzťahy sa spravujú touto novou premlčacou dobou, pričom nie je narušený princíp právnej istoty, pretože nová právna úprava neupravuje nanovo vznik právnych vzťahov a následkov, ku ktorým došlo predo

dňom účinnosti nového zákona, ale upravuje odlišne len právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na obsah týchto právnych vzťahov v budúcnosti, čo však je prípustné.

Zákon č. 580/2004 Z. z. v časti spoločné a prechodné ustanovenia nanovo upravil premlčaciu dobu, a preto žalovaný nemohol prihliadnuť na už zrušený § 21 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z., v ktorom bolo osobitne upravené premlčanie v prípade nesplnenia oznamovacej povinnosti. Ak sa potom podľa novej právnej úpravy na poplatky z omeškania, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti nového zákona, vzťahuje nová premlčacia doba, na plynutie ktorej nemá žiadny vplyv splnenie alebo nesplnenie oznamovacej povinnosti, jej uplynutím dôjde k premlčaniu, bez ohľadu na to, či si platiteľ splnil, alebo nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu sú pohľadávky žalobkyne za obdobie od 1. januára 1995 do 31. októbra 1995 premlčané v zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 písm. b/ zákona č. 580/2004 Z.z., pretože si žalobkyňa uplatnila nárok na predpísanie poplatku z omeškania z titulu neodvedeného poistného na zdravotné poistenie podaním návrhu, doručenému úradu 17. júla 2008.

Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na § 85h ods. 1 a 2 zákona č. 581/2004 Z. z. a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2008, sp. zn. 9Sžso/65/2008 je potrebné poznamenať, že ani uvádzané ustanovenie zákona, ani uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nepodporujú tvrdenia žalobkyne, pretože sa netýkajú premlčania pohľadávok vo veciach zdravotného poistenia.

Navyše je potrebné uviesť, že právne vzťahy zo zdravotného poistenia patria do oblasti práva verejného, a v rámci neho potom porušenia zákona, sankcionované ukladaním určitého druhu poplatku patria do oblasti správneho trestania. Poplatky z omeškania, ako aj poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu, teda majú nesporné sankčný charakter, a preto je nevyhnutné pri ich ukladaní, resp. uplatňovaní, dodržiavať aj zásady platné pre správne trestanie. Podľa týchto zásad sa nový právny predpis môže použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie. V danom prípade je preto správnosť postupu ako aj správnosť výkladu novej právnej normy nepochybná a žalobkyňa ako vykonávateľka verejného zdravotného poistenia musí tieto zásady správneho trestania tiež rešpektovať, a preto sa nemôže dovoliavať toho, že bola novou právnou úpravou ukrátená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považuje rozhodnutie žalovaného, ako aj krajského súdu za dostatočne odôvodnené, s ich dôvodmi sa najvyšší súd v celom rozsahu stotožňuje, pričom námietky uvedené žalobkyňou v odvolaní sú v podstate zhodné s námietkami uvedenými v žalobe, s ktorými sa náležite vysporiadal už krajský súd.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

69. ROZHODNUTIE

Oznámenie ministerstva obrany o určení percenta rastu priemerného služobného platu profesionálnych vojakov v príslušnom roku nezakladá, nemení ani neruší individuálne práva účastníka správneho konania, preto nie je rozhodnutím o individuálnych právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb (§ 244 ods. 1 až 3 v spojení s § 245 ods. 1 OSP); má charakter všeobecne záväzného interného normatívneho právneho aktu, ktorý súd v správnom súdnictve nie je oprávnený preskúmať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 9 Sžso 17/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom zamietol žalobu a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaný preskúmaným rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia B. z 2. júla 2008 (ďalej len „prvostupňový správny orgán“ a „prvostupňové správne rozhodnutie“), ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 68 ods.1 písm. b) zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) od 1. júla 2008 zvýšil výsluhový dôchodok žalobcu zo sumy 28 233 Sk mesačne na 28 487 Sk mesačne, teda o 0,899% rastu priemerného služobného príjmu zisteného za predchádzajúci kalendárny rok 2007 oproti roku 2006. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí poukázal na skutočnosť, že v dôsledku novelizácie zákona č. 328/2002 Z.z. zákonom č. 519/2007 Z.z. došlo podľa § 68 ods. 9 tohto zákona k zmene výpočtu priemerného mesačného služobného príjmu, pričom zákon neukladá povinnosť prepočítavať so spätnou účinnosťou aj priemerný mesačný služobný príjem za rok 2006 a použiť ho ako základ pre výpočet percenta rastu priemerného mesačného služobného platu za rok 2007. Žalobca v žalobe namietal neprávnu metodiku výpočtu medziročného rastu priemerného služobného príjmu profesionálneho vojaka, použitú tak prvostupňovým správnym orgánom ako aj žalovaným, na základe ktorej podľa neho došlo k nesprávnemu a skreslenému výpočtu rastu priemerného služobného príjmu. V dôsledku zmien ustanovení § 65 a § 68 zákona č. 328/2002 Z.z. sa pri výpočte priemerného služobného príjmu za rok 2007 nezahrnuli príjmy profesionálnych vojakov za prvých 10 dní práceneschopnosti, ani príjmy a počty vojakov Vojenského spravodajstva, a preto došlo k podstatne nižšiemu deklarovanému nárastu priemerného služobného príjmu v porovnaní s reálnym nárastom. Ak dňom 1. januára 2008 vstúpil do platnosti a účinnosti nový zákon, ktorý stanovuje nové pravidlá pre výpočet priemerného služobného platu profesionálneho vojaka, je podľa žalobcu potrebné aplikovať tieto pravidlá komplexne na celý výpočtový proces, teda uplatniť ich pre výpočet priemerného platu nielen za rok 2007, ale aj za rok 2006.

Krajský súd považoval za preukázané, že podľa zákona č. 328/2002 Z.z. v znení zákona č. 519/2007 Z.z. došlo k zmene výpočtu priemerného mesačného služobného platu len za rok 2007 a roky po ňom nasledujúce, keďže do priemerného mesačného služobného platu na účely zvyšovania dávok výsluhového zabezpečenia sa prestali započítavať len príjmy uvedené v § 6 ods. 3 písm. a) tohto zákona, teda príjmy, vyplatené profesionálnym vojakom za prvých desať dní dočasnej práceneschopnosti. Novela zákona však nepriniesla ďalšiu zmenu, uvádzanú v žalobe, lebo do základu pre výpočet priemerného mesačného služobného príjmu za rok 2006 ako aj roky predchádzajúce neboli započítané platy a počty profesionálnych vojakov, ktoré predstavujú utajovanú skutočnosť. Pokiaľ žalobca namietal, že metodika výpočtu priemerného mesačného služobného platu, zavedená novelou zákona č. 328/2002 Z.z., sa mala vzťahovať aj na výpočet priemerného služobného príjmu profesionálneho vojaka za rok 2006, túto námietku krajský súd nepovažoval za dôvodnú, lebo výpočet za rok 2006 bol vykonávaný v roku 2007 v súlade s vtedy platným a účinným zákonom č. 328/2002 Z.z.. Účelom zákona č. 328/2002 Z.z. v znení zákona č. 519/2007 Z.z. nemohlo byť stanovenie prepočtu priemerného mesačného služobného príjmu profesionálnych vojakov aj do minulosti, a preto sa krajský súd stotožnil s názorom žalovaného, že tento zákon neukladá povinnosť spätne prepočítavať aj priemerný mesačný plat za rok 2006 podľa ustanovení zákona v znení účinnom od 1.

januára 2008 a použiť ho ako základ pre výpočet percenta rastu priemerného služobného platu za rok 2007.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním žalobca a žiadal, aby ho odvolací súd zmenil, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietol, že skutočnosť, že počty vojakov Vojenského spravodajstva a ich príjmy nie sú verejne známe a dostupné, neodôvodňuje ich nezahrnutie do výpočtu na účely priemerného platu profesionálneho vojaka. O tom, že pred 1. januárom 2008 boli tieto príjmy započítavané do priemerného mesačného platu profesionálneho vojaka, svedčí skutočnosť, že pred 1. januárom 2008 neboli stanovené presné pravidlá pre výpočet priemerného mesačného platu profesionálneho vojaka, a ak by do tohto výpočtu za rok 2006 neboli zahrnutí vojaci Vojenského spravodajstva, Ministerstvo obrany (ďalej len „MO SR“) by pri takom výpočte postupovalo nezákonne, lebo príslušníci Vojenského spravodajstva sú profesionálnymi vojakmi, a teda ich príjem musel byť do výpočtu zahrnutý. Ak teda zákon explicitne nehovoril o tom, že príslušníkov Vojenského spravodajstva možno vyčleniť pri výpočte priemerného mesačného platu profesionálneho vojaka, tak ich v zmysle Ústavy Slovenskej republiky nemožno opomenúť.

Žalobca ďalej namietol nesprávny právny záver, že zákon č. 328/2002 Z.z. neukladá povinnosť spätného prepočtu aj priemerného mesačného platu za rok 2006, čím odobril použitie odlišnej metodiky pre výpočet priemerného služobného príjmu za rok 2006 a za rok 2007. Takým postupom sa podľa názoru žalobcu obchádza účel zákona č. 328/2002 Z.z., ktorý v § 68 ods. 1 písm. b) stanovuje, že výsluhové dôchodky sa zvyšujú u profesionálnych vojakov o príslušné percento rastu priemerného služobného platu zisteného za predchádzajúci kalendárny rok. Ak teda bol počas účinnosti zákona č. 519/2007 Z.z. pri výpočte medziročného rastu priemerného služobného príjmu v roku 2008 použitý starý údaj pre rok 2006, vypočítaný pred účinnosťou zákona č. 519/2007 Z.z., v skutočnosti došlo k neaplikovaniu platného a účinného zákona v tejto časti výpočtu medziročného rastu priemerného služobného príjmu. Žalobca poukázal na to, že v konaní o preskúmanie zákonnosti toho istého rozhodnutia (vo veci žalobcu M. Š.), vedenom pod sp.zn. 4S/158/2008, Krajský súd v B. rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca napokon namietol, že krajský súd odmietol vykonať dôkaz navrhnutý žalobcom, na základe ktorého by bol žalovaný zaviazaný súdom prehľadným a kontrolovateľným spôsobom predložiť nový výpočet medziročného nárastu platu profesionálneho vojaka medzi rokmi 2006 a 2007, vypočítaný podľa rovnakej metodiky, platnej od účinnosti zákona č. 519/2007 Z.z. Týmto spôsobom by sa jednoznačne vylúčili pochybnosti o tom, či metodika mohla alebo nemohla mať dopad na výpočet priemerného mesačného platu profesionálneho vojaka. V závere odvolania žalobca namietol aj nepreskúmateľnosť prvostupňového správneho rozhodnutia z hľadiska odôvodnenia, akým spôsobom sa dospelo k príslušnému číselnému údaju o valorizácii.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. K požiadavke žalobcu, aby sa nové pravidlá pre výpočet priemerného služobného platu profesionálneho vojaka aplikovali komplexne na celý výpočtový proces, teda na výpočet priemerného platu nielen za rok 2007, ale aj za rok 2006, žalovaný poukázal na to, že taký postup nie je v právnom poriadku Slovenskej republiky možný, lebo v ňom platí zákaz retroaktivity. Ak by mal zákonodarca taký postup v úmysle, zakotvil by ho do zákona.

Rozsudkom krajského súdu v uvedenej veci z 23. apríla 2010 bolo rozhodnutie žalovaného zrušené z procesných dôvodov, pričom v danom súdnom konaní boli žalobou vytýkané iné vady ako v tomto konaní. Námietky voči nepreskúmateľnosti prvostupňového správneho rozhodnutia žalobca v žalobe neuviedol, ale účelovo ich namieta až v odvolacom konaní. Zisťovať príslušné percento rastu priemerného služobného príjmu profesionálnych vojakov je oprávnená sekcia ekonomiky a finančného manažmentu MO SR, ktorá Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia tento údaj oznámi, na základe čoho potom Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia mechanicky valorizuje dôchodky, nie je však oprávnený zisťovať toto percento sám, lebo nedisponuje potrebnými údajmi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zvýšení výsluhového dôchodku žalobcu od 1. januára 2008 o 0,899 %-ný nárast priemerného služobného príjmu profesionálneho vojaka.

Žaloba v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP musí podľa § 249 ods. 2 OSP okrem všeobecných náležitostí podania obsahovať označenie rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktoré napáda, vyjadrenie, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napáda, uvedenie dôvodov, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu, a aký konečný návrh robí.

Súd v súlade s § 250j ods. 1 OSP preskúmava rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu len v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (ďalej len "v medziach žaloby").

Rozhodnutie žalovaného bolo žalobcovi doručené 7. októbra 2008. Žalobca podal žalobu 15. októbra 2008 a do uplynutia lehoty podľa § 250b v spojení s § 250h ods. 1 OSP rozsah žaloby nerozšíril.

Zo žaloby vyplýva, že nezákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného žalobca videl iba v zmene postupu pri výpočte priemerného služobného platu profesionálneho vojaka s účinnosťou od 1. januára 2008 na základe doplnenia ustanovenia § 68 zákona č. 328/2002 Z.z. o odsek 9, konkrétne v tom, že nová metodika výpočtu sa od starej odlišuje najmä v tom, že do súčtu mesačných služobných plátov a priemerného počtu profesionálnych vojakov sa nezapočítavajú príjmy a počty profesionálnych vojakov Vojenského spravodajstva, ktorí predstavujú príjmovu nadpriemernú skupinu a ďalšou zmenou je to, že do tohto súčtu sa nezapočítava služobný plat profesionálnych vojakov za prvých desať dní práceneschopnosti.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že krajský súd nedoplnil dokazovanie, odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 250i ods. 1 OSP, v zmysle ktorého súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu môže, ale nie je povinný doplniť dokazovanie. Zo zápisnice o pojednávaní krajského súdu pritom vyplýva, že žalobca sa domáhal iba toho, aby žalovaný predložil nový výpočet, aby bolo prehľadné, aký postup bol použitý podľa metodiky za rok 2006 a 2007. Odvolací súd preto uvedenú námietku nepovažoval za dôvodnú.

Výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa podľa § 68 ods. 1 písm. b) zákona č. 328/2002 Z.z. zvyšujú od 1. júla príslušného kalendárneho roka u profesionálnych vojakov o príslušné percento rastu priemerného služobného príjmu zisteného za predchádzajúci kalendárny rok.

Žalobné dôvody smerujú len proti správnosti určenia percenta rastu priemerného služobného platu profesionálnych vojakov v roku 2007 oproti roku 2006 (0,899%), uvedeného v Oznámení Ministerstva obrany Slovenskej republiky číslo SEFIM-74-61/2008 z 11. marca 2008 (ďalej len „oznámenie ministerstva“), ktoré bolo podkladom rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

Oznámenie ministerstva bolo vydané na základe oprávnenia ministerstva na riadenie sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov (§ 79 zákona č. 328/2002 Z.z.).

Z uvedeného oznámenia bol prvostupňový správny orgán povinný vychádzať bez toho, aby bol oprávnený skúmať jeho správnosť, pričom také oprávnenie nemal v správnom konaní o odvolaní žalobcu ani žalovaný. Oznámenie ministerstva nie je rozhodnutím o individuálnych právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb (§ 244 ods. 1 až 3 v spojení s § 245 ods. 1 OSP); má

charakter všeobecne záväzného interného normatívneho právneho aktu, ktorý súd v správnom súdnictve nie je oprávnený preskúmať.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, aj keď z iného právneho dôvodu.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a žalobcovi ich náhradu nepriznal, lebo v tomto konaní nebol úspešný.

70.
ROZHODNUTIE

Žiadny slovenský právny predpis, alebo pre Slovenskú republiku záväzná medzinárodná zmluva neustanovuje v súvislosti s vymedzením miesta výkonu práce postavenie šoférov medzinárodnej cestnej dopravy inak, ako je upravené právne postavenie iných zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje Zákonník práce.

Ak má prevádzkovateľ medzinárodnej cestnej dopravy sídlo v Slovenskej republike a tvrdí, že jeho zamestnanci plnia úlohy v zahraničí, má ako účastník správneho konania povinnosť správneho orgánu predložiť doklady, preukazujúce jeho tvrdenia o skutočnom mieste výkonu práce jeho zamestnancov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2011, sp. zn. 7 Sžso 25/2010)

Krajský súd v K. rozsudkom z 22. apríla 2010, zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia žalovaného z 12. novembra 2009, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a súčasne bolo potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. zo 16. septembra 2009 o povinnosti žalobcu zaplatiť podľa § 9 ods. 1 písm. a) v spojení s 65 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 5/2004 Z.z.“) odvod vo výške 1546,82 eur za nesplnenie povinného podielu zamestnávania počtu občanov so zdravotným postihnutím za rok 2008. V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie žalovaného, ako aj správneho orgánu prvého stupňa sú v súlade so zákonom, lebo právny názor žalovaného o posúdení postavenia žalobcu podľa § 63 ods. 3 zákona č. 5/2004 Z. z. bol správny a bol doložený dostatočne vykonaným dokazovaním. Z vykonaného dokazovania aj z § 57 Zákonníka práce vyvodil, že žalobca zamestnával v pracovnom pomere viac ako 20 zamestnancov a preto bol povinný z celkového počtu 51 zamestnancov zamestnávať 3,2 % zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa žalobca nepreukázal, že jeho zamestnanci boli pracovníkmi v zahraničí, vykonávajúcimi tam prácu pre zamestnávateľa, a preto má povinnosť v pomere k celkovému počtu svojich zamestnancov zamestnávať príslušný počet občanov so zdravotným postihnutím podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona č. 5/2004 Z. z. alebo riešiť svoju povinnosť náhradným plnením podľa § 64 uvedeného zákona. Túto povinnosť má žalobca ako zamestnávateľ zamestnancov, ktorí mali dohodnuté ako miesto výkonu práce Košice, odkiaľ boli vysielaní na pracovné cesty, o čom svedčí obsah pracovnej zmluvy. Náhradu trov konania úspešnému žalovanému nepriznal, lebo mu trovy nevznikli.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý nesúhlasil s právnym názorom krajského súdu, lebo podľa jeho tvrdenia z § 4 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. vyplýva, že zamestnancom je fyzická osoba v pracovnom pomere v zmysle Zákonníka práce alebo v obdobnom pracovnom vzťahu (napríklad podľa § 226 ods. 2 Obchodného zákonníka). Tvrdil, že bolo povinnosťou žalovaného vypočítať pracovníkov žalobcu na skutočnosti výkonu práce v zahraničí aj na ústne dohodnutú zmenu pracovnej zmluvy, podľa ktorej nebolo miestom výkonu práce zamestnancov v žiadnom prípade niektoré miesto v Slovenskej republike, lebo žalovaný podľa ustanovení Správneho poriadku musí rozhodnúť na základe skutočného stavu vecí. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie žalovaného ako nezákonné zrušil.

Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z. zamestnávateľ na účely tohto zákona je právnická osoba, ktorá má sídlo alebo sídlo svojej organizačnej jednotky na území Slovenskej republiky, alebo fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt a ktorá zamestnáva fyzickú osobu v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z. zamestnanec na účely tohto zákona je fyzická osoba v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu alebo doktorand v dennej forme doktorandského štúdia.

Podľa § 63 ods. 1 písm. d/ tohto zákona zamestnávateľ je povinný zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a), ak zamestnáva najmenej 20 zamestnancov a ak úrad v evidencii uchádzačov o zamestnanie vedie občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1 písm. a/ v počte, ktorý predstavuje 3,2% z celkového počtu jeho zamestnancov.

Podľa § 63 ods. 3 zákona č. 5/2004 Z.z. celkový počet zamestnancov na účely odseku 1 písm. d) je priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách za kalendárny rok. Do celkového počtu zamestnancov sa nezapočítavajú zamestnanci, ktorí plnia úlohy zamestnávateľa v zahraničí.

Z ustanovení zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti vyplýva, že zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 20 zamestnancov, má určité povinnosti v súvislosti so zamestnávaním zdravotne postihnutých občanov, pričom v § 3 a § 4 definuje pojem „zamestnávateľ“ a „zamestnanec“ pre potreby tohto zákona. Odvolací súd sa stotožnil so zistením krajského súdu, ktorý po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného dospel k právnomu názoru, že žalovaný vo svojom rozhodnutí posúdil túto otázku správne, keď považoval za zamestnancov aj tých zamestnancov, ktorí vykonávali prácu počas služobnej cesty v zahraničí.

Z ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z. vyplýva, že práca šoféra medzinárodnej cestnej prepravy patrí medzi také činnosti, ktoré sú vykonávané aj v pracovnom pomere a zamestnanci žalobcu mali v pracovných zmluvách dohodnuté miesto výkonu práce na území Slovenskej republiky.

Zákon o službách zamestnanosti tak v § 4 definuje, kto je zamestnancom na účely tohto zákona, ale nevymedzuje pojem zamestnanca v zahraničí.

Pre posúdenie dôvodnosti odvolania bolo preto potrebné riešiť otázku, koho možno považovať za zamestnanca, ktorý plní úlohy zamestnávateľa v zahraničí pri podpornom použití ustanovení Zákonníka práce alebo medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Z uvedených právnych noriem nad akúkoľvek pochybnosť vyplýva, že zamestnancami, ktorí plnia úlohy zamestnávateľa v zahraničí sú fyzické osoby, zamestnané na zahraničných pracoviskách zamestnávateľa a vyslaní zamestnanci, ako aj zamestnanci, vyslaní agentúrami dočasného zamestnávania na výkon práce do zahraničia pre zahraničnú osobu.

Žalobca nepreukázal a ani netvrdil, že zamestnáva zamestnancov v takomto pracovnom zaradení, ale práve naopak z predložených pracovných zmlúv vyplýva, že základným miestom výkonu práce zamestnancov žalobcu sú K.

Ak došlo k zmene miesta výkonu ich práce, potom bol žalobca povinný predložiť žalovanému písomné doklady o tejto skutočnosti nie z dôvodu, že by ústne alebo mlčky dohodnutá zmena obsahu pracovnej zmluvy bola neplatná, ale z dôvodu, že bolo jeho povinnosťou predložiť hodnoverný dôkaz o uskutočnení takejto zmeny. Vypočutie niektorého alebo viacerých zo zamestnancov takýmto hodnoverným dôkazom byť nemuselo, lebo zamestnanci žalobcu sú vo vzťahu k nemu v závislom postavení a ich výpovede preto nemusel žalovaný a ani súd považovať za dostatočne hodnoverný dôkaz o skutočnej zmene pracovných zmlúv u každého z nich.

Žalobcovi však žiadne skutočnosti nebránili v predložení takých listinných dokladov alebo iných dôkazov o vykonávaní vlastnej dopravnej činnosti a o osobách, ktoré ju vykonávajú ako aj o ich pracovných aktivitách. Takéto doklady žalobca má mať k dispozícii napr. v súvislosti s plnením povinností, ktoré mu vyplývajú z platných nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES), týkajúcich sa prepravcov v medzinárodnej cestnej preprave.

Žiadny slovenský právny predpis, alebo pre Slovenskú republiku záväzná medzinárodná zmluva neustanovuje v súvislosti s vymedzením miesta výkonu práce právne postavenie šoférov medzinárodnej cestnej dopravy inak, ako je upravené právne postavenie iných zamestnancov, na ktorých sa vzťahuje Zákonník práce. Ak má ich zamestnávateľ sídlo na Slovensku, má aj povinnosť predložiť správne orgánu administratívne doklady o skutočnom mieste výkonu práce jeho zamestnancov. Tvrdenie žalobcu, že povinnosť zisťovať skutočný stav veci je výlučne vecou správneho orgánu, opomína jeho vlastnú povinnosť ako účastníka správneho konania prispievať k jeho riadnemu zisteniu predkladaním dôkazov o svojich tvrdeniach a opomína tiež jeho povinnosť vykonanie takýchto dôkazov navrhovať. Potrebnú súčinnosť pri zisťovaní skutočného stavu veci v tomto smere žalobca žalovanému neposkytol, listinné dôkazy o zmene miesta výkonu práce jeho zamestnancov nepredložil, ani ich zadováženie nenavrhol. Nemožno preto vytýkať žalovanému, že rozhodol na základe dôkazov, ktoré zadovážil v konaní, a ktoré pre svoje rozhodnutie považoval za dostatočné a hodnoverné.

Žalobca ani v konaní na súde nepreukázal, že vo vzťahu k svojim 51 zamestnancom pôsobí ako agentúra dočasného zamestnávania, a že mal v zahraničí pracovisko, ktoré bolo trvalým miestom výkonu práce jeho zamestnancov (šoférov). Práve naopak z pracovných zmlúv s jeho zamestnancami žalovaný dostatočne zistil, že zamestnanci žalobcu mali ako miesto výkonu práce dohodnuté K., nachádzajúce sa v Slovenskej republike. Vysielanie zamestnancov na pracovné cesty v zahraničí, čo aj bez nástupu na pracovnú cestu z miesta výkonu práce, nemá samotné za následok zmenu miesta výkonu práce a ani samotný žalobca svoje tvrdenie o výlučnom pôsobení jeho zamestnancov v zahraničí nedoložil hodnovernými dôkazmi.

Žalobca teda nepreukázal, že je zamestnávateľom pracovníkov v zahraničí, a v správnom konaní ani nenavrhol vykonanie takého dôkazu, ktorý by mohol hodnoverným spôsobom spochybníť skutočnosť, že jeho zamestnanci vykonávali prácu na Slovensku a na cesty do zahraničia boli vysielaní ako na pracovné cesty, o čom svedčí aj ustanovenie predloženej pracovnej zmluvy jedného z pracovníkov (zhodnej so zmluvami ostatných) o náhradách pri pracovných cestách.

Odvolačný súd sa preto stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že žalobca nesplnil povinnosť zamestnávať príslušný počet občanov so zdravotným postihnutím podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o službách zamestnanosti.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie z 12. novembra 2009, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a súčasne potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach zo 16. septembra 2009 o povinnosti žalobcu zaplatiť podľa § 9 ods. 1 písm. a) v spojení s 65 zákona č. 5/2004 Z. z. odvod vo výške 1546,82 eur za nesplnenie povinného podielu zamestnávania počtu občanov so zdravotným postihnutím za rok 2008 zodpovedá zákonu a nie je potrebné ho zrušiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky právny názor súdu prvého stupňa považoval za správny a jeho skutkové zistenia za dostatočné, preto odvolaniu žalobcu nevyhovelo a vecne správny rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a žalovaný právo na ich náhradu nemá.

71.
R O Z H O D N U T I E

I. Podľa § 12 ods. 1 a 2 v spojení s § 234 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov má zamestnávateľ povinnosť vrátiť dávky garančného poistenia po zastavení konania o návrhu na vyhlásenie konkurzu, ku ktorému došlo v dôsledku spät'vzatia návrhu z iného dôvodu, ako pre nedostatok majetku.

II. Pri preskúmaní jeho rozhodnutia nemusí súd v konaní podľa V. časti OSP posudzovať spôsob prihlasovania pohľadávky alebo jej uplatnenia v prípadnom konkurznom konaní a skúmať, či ide o pohľadávku prednostnú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 7 Sžo 50/2010)

Krajský súd v B.B. rozsudkom z 1. októbra 2010 č.k. 24S/72/2010- 53 zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia žalovanej z 28. júla 2010, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka v Z. z 3. mája 2010 o povinnosti žalobcu vrátiť žalovanej podľa § 234 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) vyplatenú dávku garančného poistenia vo výške 306 539,30 eur a odvolanie žalobcu zamietnuté. V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie žalovanej, ako aj správneho orgánu prvého stupňa zodpovedajú zákonu, lebo zistil, že žalobca nesplnil v zákonom stanovenej lehote do 8. mája 2009 (teda včas) svoju oznamovaciu povinnosť, vyplývajúcu mu z § 234 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, keď Okresnému súdu v B.B. doručil návrh na vyhlásenie konkurzu 30.apríla 2009 a svoju platobnú neschopnosť prvostupňovému správne mu orgánu oznámil až 2. júna 2009. Stalo sa tak už v čase, keď Okresný súd v B. B. uznesením zo 6.mája 2009 zastavil konanie o návrhu žalobcu na vyhlásenie konkurzu s poukazom na § 15 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) v dôsledku spät'vzatia návrhu.

Náhradu trov konania žalobcovi nepriznal, lebo v konaní nemal úspech.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý nesúhlasil s právnym názorom krajského súdu, lebo podľa jeho názoru zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu nebol pre účely zákona o sociálnom poistení platobne neschopný. Namietal najmä, že pohľadávka žalovanej nie je prednostnou pohľadávkou a žalovaná ju mala prihlásiť do reštrukturalizácie, čo sa nestalo. Žiadal preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a preskúmané rozhodnutie žalovanej zrušiť.

Žalovaná navrhla rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k názoru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení zamestnávateľ je na účely tohto zákona platobne neschopný, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu.

Deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu príslušnému súdu.

Podľa § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka. Odseky 1 a 2 platia rovnako.

Podľa § 234 ods. 6 zákona o sociálnom poistení ak súd rozhodol o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo zastavil konkurzné konanie z iného dôvodu ako pre nedostatok majetku, zamestnávateľ je povinný vrátiť Sociálnej poisťovni sumu vyplatenej dávky garančného poistenia zvýšenú o úrok vo výške diskontnej úrokovej sadzby platnej v deň jej vrátenia, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo o zastavení konkurzného konania.

Odvolačí súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že žalovaná v súlade so zákonom uložila žalobcovi povinnosť vrátiť žalovanej dávky garančného poistenia zamestnancov žalobcu vo výške 306.539,30 eur, poskytnuté za čas od júla 2009 do apríla 2010.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej z 28. júla 2010, rovnako ako rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka v Z. z 3. mája 2010 o povinnosti žalobcu vrátiť žalovanej podľa § 234 ods. 6 zákona o sociálnom poistení vyplatенú dávku garančného poistenia vo výške 306 539,30 eur zodpovedajú zákonu a nie je potrebné ich zrušiť.

Pre úplnosť možno uviesť, že zákon o sociálnom poistení je normou verejného práva, ktorá presne upravuje práva o povinnosti žalovanej pri nakladaní s prostriedkami fondu garančného poistenia od podania návrhu na začatie konania o konkurze na súd až do jeho skončenia. Už zo samotnej tejto skutočnosti vyplýva, že žalovaná s poukazom na § 12 ods. 1 a 2 v spojení s § 234 ods. 6 zákona o sociálnom poistení musela sama rozhodnúť o povinnosti žalobcu vrátiť dávky garančného poistenia po zastavení konania o návrhu na vyhlásenie konkurzu, ku ktorému došlo v dôsledku späťvzatia návrhu z iného dôvodu, ako pre nedostatok majetku. Jej postup vyplýva priamo zo zákona a pohľadávka, o ktorej je príslušná rozhodnúť len žalovaná vzniká až jej rozhodnutím. Len po právoplatnosti tohto rozhodnutia vzniká pohľadávka žalovanej ako veriteľky proti žalobcovi ako dlžníkovi. Spôsob prihlasovania pohľadávky alebo jej uplatnenia v prípadnom konkurznom konaní nie je predmetom konania o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovanej v tejto veci a aj súd prvého stupňa sa otázkou charakteru pohľadávky zaoberal nad rámec rozsahu podanej žaloby. Spôsob uspokojenia pohľadávky žalovanej už patrí do práva súkromného a súd v správnom súdnictve nemá právomoc o postupe pri jej uplatňovaní a vymáhaní rozhodovať, lebo uvedená pôsobnosť prislúcha všeobecnému súdnictvu vo veciach konkurzných.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto odvolaniu žalobcu nevyhovел a vecne správny rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

72.

ROZHODNUTIE

Zápis, alebo osvedčenie o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia podľa zákona č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov plní registračnú funkciu v súvislosti s dohľadom Národnej banky Slovenska nad finančným trhom, ale nemá povahu oprávnenia podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Subjekt, zapísaný v uvedenom registri má len právo uchádzať sa o vykonávanie činnosti obchodného zástupcu. Zápis, alebo osvedčenie o zápise samotné nezakladajú oprávnenie vykonávať činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia, ktorú možno vykonávať len na základe zmluvy o obchodnom zastúpení s poisťovňou.

Status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. f) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov je podmienený vykonávaním činnosti obchodného zástupcu, a preto zánik nemocenského a dôchodkového poistenia nemožno spájať so zrušením zápisu sprostredkovateľa poistenia v registri, vedenom Národnou bankou Slovenska.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7 Sžo 20/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 24. novembra 2010 č.k. 7S/30/2009–44 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP rozhodnutie žalovanej z 22. decembra 2008, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka K. z 18. júna 2008, vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Napadnutým rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka K. z 18. júna 2008, ktorým tento prvostupňový správny orgán rozhodol, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej len „SZČO“) nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie 31. októbra 2006 a žalobcovi ako SZČO zaniklo povinné nemocenské a dôchodkové poistenie 19. septembra 2007.

Podľa názoru krajského súdu správne orgány vec nesprávne právne posúdili. Žalobca bol samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 5 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) na základe oprávnenia na prevádzkovanie živnosti, ako aj podľa § 5 písm. f) cit. zákona, lebo vykonával činnosť obchodného zástupcu. Z poznámky pod čiarou k § 5 písm. f) vyplýva, že činnosťou obchodného zástupcu sa rozumie činnosť podľa §§ 652 až 672a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) a teda činnosť vykonávaná na základe zmluvy o obchodnom zastúpení. Takouto zmluvou nepochybne bola zmluva o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia uzavretá medzi žalobcom ako fyzickou osobou a Allianz -Slovenskou poisťovňou a. s., B. z 2. marca 2006. Zánikom zmluvy o sprostredkovaní poistenia od 1. novembra 2006 žalobca prestal vykonávať činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia (t.j. obchodného zástupcu podľa § 5 písm. f) zákona o sociálnom poistení), čím mu zanikol status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa tohto zákonného ustanovenia a tým došlo aj k zániku jeho povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia v zmysle § 21 ods. 4 písm. e) zákona o sociálnom poistení. Status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. f) uvedeného zákona sa viaže na vykonávanie činnosti obchodného zástupcu a podľa názoru krajského súdu nebolo možné viazať zánik nemocenského a dôchodkového poistenia na zrušenie zápisu sprostredkovateľa poistenia v registri, vedenom Národnou bankou Slovenska. Žalobca podanie návrhu na zrušenie tohto zápisu nebol spôsobilý ovplyvniť, pretože tento návrh bol podaný v dôsledku skončenia platnosti zmluvy a na jeho podanie bola oprávnená iba poisťovňa.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalovaná a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesúhlasila s právnym názorom

krajského súdu, pretože v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení žalobca mal status samostatne zárobkovo činnnej osoby aj na základe jeho zapísania do zoznamu výlučných sprostredkovateľov poistenia 4. mája 2006 v registri sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia vedenom Národnou bankou Slovenska pod registračným číslom VSP016710. Osvedčenie o zápise do registra je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Žalobca ako výlučný sprostredkovateľ poistenia bol z registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia vymazaný až 19. septembra 2007. Žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie 31. októbra 2006 nezaniklo, pretože žalobca bol k tomuto dňu samostatne zárobkovo činnnou osobou podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení aj napriek zániku zmluvy o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia 1. novembra 2006 a napriek pozastaveniu prevádzkovania živnosti od 19. apríla 2007 do 19. augusta 2008. Deň zániku tohto poistenia je totožný s dátumom vymazania žalobcu zo zoznamu výlučných sprostredkovateľov poistenia v registri sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia, t. j. s dátumom 19. septembra 2007.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie žalovanej bolo podané nedôvodne.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 5 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. augusta 2006 je samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona fyzická osoba, ktorá

- b) má oprávnenie prevádzkovať živnosť,
- c) má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu,
- f) vykonáva činnosť obchodného zástupcu.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. augusta 2006 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10 a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. augusta 2006 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy

- b) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c),
- c) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. f) dňom zániku obchodného zastúpenia.

Zo súdneho spisu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis, vyplýva, že žalobca uzavrel s Allianz – Slovenskou poisťovňou, a.s., B. zmluvu o obchodnom zastúpení pri sprostredkovaní poistenia v univerzálnej sieti 2. marca 2006 v zmysle ustanovení § 652 a nasl. Obchodného zákonníka v a zákona č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 340/2005 Z.z.“). Do zoznamu sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia vedenom Národnou bankou Slovenska bol zapísaný 4. mája 2006. Táto zmluva o obchodnom zastúpení z 2. marca 2006 zanikla 1. novembra 2006 a zápis žalobcu v registri sprostredkovateľov bol zrušený 19. septembra 2007, na základe návrhu poisťovne na zrušenie zápisu žalobcu v registri sprostredkovateľov poistenia z 12. septembra 2007. Žalobca mal tiež od 20. mája 1992 oprávnenie na prevádzkovanie živnosti, ktorej prevádzkovanie odbor živnostenského podnikania Obvodného úradu v K. pozastavil rozhodnutím z 13. marca 2008 o zmene obdobia pozastavenia prevádzkovania živnosti na obdobie od 19. apríla 2007 do 19. augusta 2008.

Toto rozhodnutie bolo neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o pozastavení prevádzkovania živnosti z 10. apríla 2007.

Z uvedených skutočností vyplýva, že žalobca bol výlučným sprostredkovateľom poistenia na základe uzavretej Zmluvy o obchodnom zastúpení podľa § 652 a nasl. Obchodného zákonníka, a teda bol samostatne zárobkovo činnou osobou, ktorá vykonáva činnosť obchodného zástupcu podľa § 5 písm. f) zákona o sociálnom poistení, čo nebolo ani sporným. Podľa žalovanej bol však žalobca na základe zapísania do zoznamu výlučných sprostredkovateľov poistenia 4. mája 2006 v registri sprostredkovateľov poistenia vedenom Národnou bankou Slovenska aj samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, pretože osvedčenie o zápise do tohto registra je podľa jej názoru oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

Oprávnenie na vykonávanie činnosti predpokladané v § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení je oprávnenie s konštitutívnym účinkom, na základe ktorého môže byť určitá činnosť priamo vykonávaná.

Zápis, alebo osvedčenie o zápise do registra podľa zákona č. 340/2005 Z. z. nemá povahu oprávnenia v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, pretože plní funkciu registračnú v súvislosti s dohľadom Národnej banky Slovenska nad finančným trhom. Tento zápis, alebo osvedčenie o zápise samo osebe nezakladá subjektu oprávnenie vykonávať činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia, pretože túto činnosť možno vykonávať až na základe zmluvy o obchodnom zastúpení uzavretou s poisťovňou, ktorej uzavretie predchádza tomuto zápisu.

Subjekt, zapísaný v uvedenom registri má len právo uchádzať sa o vykonávanie činnosti obchodného zástupcu.

Najvyšší súd považuje za potrebné tiež poznamenať, že poisťovňa mala povinnosť do 30 dní od skončenia platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení podať návrh na zrušenie zápisu výlučného sprostredkovateľa v registri a Národná banka Slovenska bola povinná zrušiť tento zápis. V danom prípade však poisťovňa takto nepostupovala, lebo zmluva o obchodnom zastúpení zanikla 1. novembra 2006, návrh na zrušenie zápisu bol podaný Národnej banke Slovenska až 12. septembra 2007, a preto bol zápis zrušený dňom 19. septembra 2007, ktorý deň nesprávne považovala žalovaná za deň zániku tohto oprávnenia, a teda za deň zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia podľa §21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení. Ak by sa prijal právny záver žalovanej, znamenalo by to, že takáto samostatne zárobkovo činná osoba, by nemohla deň zániku svojho povinného nemocenského a dôchodkového poistenia ovplyvniť, hoci by činnosť sprostredkovateľa poistenia nevykonávala a ani vykonávať nemohla.

Nemožno ponechať bez povšimnutia tiež skutočnosť, že žalobca bol na základe jednej činnosti, a to vykonávania činnosti výlučného sprostredkovania poistenia považovaný žalovanou za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení (teda za osobu,

ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu) a tiež aj za osobu vykonávajúcu činnosť obchodného zástupcu podľa § 5 písm. f) zákona o sociálnom poistení. Najvyšší súd tento právny názor žalovanej nepovažuje za správny, lebo z vykonávania jedného a to istého druhu zárobkovej činnosti môže byť fyzická osoba priradená len k jednej z definícií samostatne zárobkovo činných osôb vymedzených v § 5 zákona o sociálnom poistení.

Zákon o sociálnom poistení spája s jednotlivými vymedzeniami samostatne zárobkovo činnnej osoby rozdielne moment zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia. Pokiaľ žalovaná nesprávne identifikovala žalobcu z titulu výkonu činnosti výlučného sprostredkovateľa poistenia ako samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, rozhodla o zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, lebo žalobca bol z tohto titulu samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 5 písm. f) zákona o sociálnom poistení.

Zánikom zmluvy o sprostredkovaní k 1. novembru 2006 žalobca prestal vykonávať činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia, a preto mu zanikol status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. f) zákona o sociálnom poistení k tomuto dňu. Zánikom zmluvy o sprostredkovaní zaniklo obchodné zastúpenie, s ktorou skutočnosťou zákon o sociálnom poistení spája zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia v § 21 ods. 4 písm. e).

Žalobca mohol byť napriek tomu tiež samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 5 písm. b) zákona o sociálnom poistení, ak mal oprávnenie prevádzkovať živnosť. V ďalšom konaní bude preto potrebné, aby sa správne orgány vysporiadali aj so skutočnosťou, či žalobcovi zaniklo (ak predtým vzniklo) povinné nemocenské a dôchodkové poistenie aj ako samostatne zárobkovo činnnej osobe podľa § 5 písm. b) zákona o sociálnom poistení, pretože žalovaná je povinná posúdiť osobitne zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia z každého jednotlivého statusu uvedeného v § 5 zákona o sociálnom poistení, ktorý fyzická osoba spĺňa. Pri posudzovaní príjmov podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je pritom potrebné prihliadať len na tie príjmy z podnikania, ktoré vplynuli z podnikateľskej činnosti posudzovaného statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby.

Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd rozsudok Krajského súdu v K. podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1 v spojení s §250k ods.1 a § 151 ods.1 OSP, lebo úspešný žalobca náhradu trov neuplatnil.

73.
R O Z H O D N U T I E

Vznik poisťného vzťahu v zdravotnom, nemocenskom a dôchodkovom poistení patrí do oblasti práva verejného a je súčasťou systému zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia, lebo na základe zákona patrí do právomoci štátu vstupovať do dvojstranných právnych vzťahov účastníkov verejnoprávnych poisťných systémov aj proti ich prípadnej vôli. O takýchto vzťahoch súdy v konaní o súkromnoprávných žalobách rozhodovať nemôžu a zákonnosť vzniku poisťného pomeru v zdravotnom, nemocenskom a dôchodkovom poistení súd skúma podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2012, sp. zn. 7 Sžo 53/2011)

Krajský súd v T. uznesením z 29. marca 2011 č. k. 24 S /23/2010 – 68 prerušil konanie o návrhu na preskúmanie rozhodnutia žalovanej 1/ Sociálnej poisťovne, ústredia so sídlom v B. z 23. februára 2010, ako aj rozhodnutia žalovanej 2/ Sociálnej poisťovne, pobočky v S. z 8. decembra 2009 do právoplatného rozhodnutia všeobecného súdu o neplatnosti poisťného vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ vedeného na Okresnom súde v S..

V odôvodnení uznesenia poukázal na skutočnosť, že návrh na určenie neplatnosti poisťného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 2/ bol uznesením Krajského súdu v T. vylúčený na samostatné konanie s poukazom na § 244 ods. 1, 2 a 3 OSP a ďalšie, lebo v rámci správneho súdnictva možno preskúmať len rozhodnutia alebo postupy správnych orgánov, nie však existenciu, či neexistenciu právneho vzťahu, resp. neplatnosť vzniku takéhoto vzťahu. Konštatoval, že žalobca podal na krajský súd žalobu, ktorou navrhol rozhodnutia správnych orgánov o zaplatenie poisťného vo výške 697,07 eur za obdobie august 2003 až december 2003 zrušiť. Ide o riadne prieskumné konanie proti rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré patrí do právomoci Krajského súdu v T. Vzhľadom na okolnosť, že žalobca svoju žalobu odvodzoval od skutočnosti, že jeho poisťný vzťah nevznikol a samotný vznik poistenia považoval za neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, bola uvedená žaloba vylúčená na samostatné konanie a postúpená Okresnému súde v S. na ďalšie konanie, ktorý ju vedie pod samostatnou spisovou značkou.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca. Uviedol, že požaduje, aby Krajský súd v T. v konaní, ktoré trvá viac ako jeden rok, pokračoval naďalej. Konštatoval, že zodpovedanie otázky existencie poisťného vzťahu nemôže byť dôvodom na nepreskúmanie zákonnosti dotknutých rozhodnutí žalovaných 1/ a 2/ na Krajskom súde v T.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie bez pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 247 ods. 1 a 2 OSP podľa druhej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je podkladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Zo spisov vyplýva, že súd prvého stupňa na základe uvedenej žaloby nevyžiadal od žalovanej 1/ a 2/ administratívne spisy a neskúmal zákonnosť rozhodnutí o poisťnom, ktoré žalobca žiadal preskúmať, lebo na základe nesprávneho právneho názoru dospel k záveru, že jeho rozhodnutie závisí na posúdení predbežnej otázky, a to na skutočnosti, či došlo k platnému vzniku poisťného vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/. Nesprávne právne posúdil charakter tohto právneho vzťahu

a dospel k záveru, že žalobca sa domáhal okrem preskúmania rozhodnutia o poistnom aj vyslovenia neplatnosti poistného vzťahu, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie a považoval tento poistný vzťah za vzťah súkromnoprávneho charakteru.

Nemožno pochybovať o práve súdu prerušiť konanie, ak jeho rozhodnutie závisí na posúdení otázky, ktorú sám nemá právomoc riešiť. V danej veci však došlo k prerušeniu súdneho konania bez toho, aby táto podmienka bola splnená. Rozhodovanie o poistnom vzťahu medzi účastníkmi nepatrí do právomoci súdu v občianskom súdnom konaní, ako sa mylne domnieval súd prvého stupňa, práve naopak, súd v správnom súdnictve je povinný skúmať pred rozhodnutím o žalobe, či poistný vzťah medzi účastníkmi vznikol zákonne. Nepochybne uniklo pozornosti súdu, že vznik poistného vzťahu v zdravotnom, nemocenskom a dôchodkovom poistení patrí do oblasti práva verejného, lebo je súčasťou systému zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia, ktoré tvoria oblasť práva verejného. O takýchto vzťahoch súdy v konaní o súkromnoprávných žalobách rozhodovať nemôžu.

Ak zodpovedá verejnému záujmu, aby vznik, zmenu a zánik takýchto poistných vzťahov, ako aj ich trvanie a následky z nich reguloval štát a vstupoval do nich aj proti vôli účastníkov (takúto reguláciu vo veciach sociálnych aj realizuje), potom základné kritérium, ktoré odlišuje vzťahy súkromného práva od vzťahov práva verejného určuje, že vznik, zmena, zánik alebo trvanie poistného vzťahu v dôchodkovom poistení sú súčasťou práva verejného. Právo štátu vstúpiť do takýchto právnych vzťahov proti vôli ich účastníkov bolo naplnené, lebo vznik poistného vzťahu v dôchodkovom poistení v súčasnosti upravuje zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a v aj v minulosti bola ich úprava súčasťou verejného práva.

Z dôvodu, že na základe zákona patrí do právomoci štátu vstupovať aj do dvojstranných právnych vzťahov účastníkov verejnoprávných poistných systémov aj proti ich prípadnej vôli, nemôže byť existencia poistného vzťahu z nich predmetom konania súdu na základe súkromnoprávnej žaloby.

Krajský súd v T. uznesením z 25. januára 2011 preto bez právneho podkladu vylúčil žalobu na preskúmanie platnosti poistného vzťahu, ktorý vznikol medzi účastníkmi na samostatné konanie a po právoplatnosti uznesenia postúpil vec na ďalšie konanie Okresnému súdu v S., ktorý ju vedie pod samostatnou spisovou značkou, a ktorý v konaní o nej bude musieť skúmať otázku svojej právomoci.

V dôsledku tejto skutočnosti nezodpovedá zákonu ani uznesenie, ktorým súd konanie o preskúmanie rozhodnutí o poistnom prerušil, lebo neexistovala otázka, ktorú by súd v tomto konaní v správnom súdnictve riešiť nemohol z dôvodu, že na takýto postup nemá právomoc. Ak mal súd právo riešiť aj otázku platného vzniku poistného vzťahu medzi účastníkmi (a to v rámci skúmania zákonnosti postupu žalovanej 1/ a 2/) mal žalobu, ktorou sa žalobca domáhal vyslovenia neplatnosti poistného vzťahu dôchodkového poistenia posúdiť podľa jej obsahu a potom nemohol vec postúpiť súdu na rozhodovanie o súkromnoprávnej žalobe a nemohol z tohto dôvodu ani konanie prerušiť. Po správnom posúdení otázky svojej právomoci mal skúmať dôvodnosť žaloby, podanej proti rozhodnutiam žalovanej 1/ a 2/ o povinnosti žalobcu zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie za sporné obdobie.

Možno podotknúť, že o otázke platnosti vzniku poistného vzťahu medzi účastníkmi nemohol súd rozhodnúť rovnakým spôsobom ako o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia, ktorými žalovaná 1/ a 2/ zaviazali žalobcu priamo zaplatiť poistné. V správnom súdnictve súd skúma len zákonnosť správnych rozhodnutí, a to aj z hľadiska dodržania všetkých náležitostí (materiálnych aj formálnych), ktoré vyžaduje zákon.

Odvolací súd preto zastáva názor, že Krajský súd v T. sa mal v konaní zaoberať otázkou, či poistný vzťah medzi žalobcom a žalovanou 2/, resp. 1/ z 5. februára 2001 na základe prihlášky občana na dôchodkové zabezpečenie, ako osoby dobrovoľne dôchodkovo poistenej, vznikol v súlade so zákonom.

Sám však uvedeným spôsobom nepostupoval, keď uznesením z 25. januára 2011 návrh na určenie neplatnosti uvedeného poistného vzťahu vylúčil na samostatné konanie s tým, že o ňom rozhodne Okresný súd v S., kde už bola vec poslaná a konanie o určenie neplatnosti poistného vzťahu je vedené pod samostatnou spisovou značkou. Toto rozhodnutie odvolací súd vecne preskúmať nemohol, lebo proti nemu podanie odvolania nie je prípustné. Môže však vysloviť presvedčenie, že v ďalšom konaní okresný súd bude skúmať svoju právomoc a pri rozhodovaní sa s dôsledkami jej nedostatku vysporiada.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní o podanej žalobe v tejto veci bude v zmysle § 244 a nasl. OSP zo všetkých zákonných hľadísk preskúmať rozhodnutie žalovanej 1/ z 23. februára 2010, ako aj rozhodnutie žalovanej 2/ z 8. decembra 2009 s tým, že v tomto konaní sa musí vysporiadať aj s otázkou vzniku a trvania poistného vzťahu medzi účastníkmi od 5. februára 2001, znova vo veci konať a rozhodnúť.

Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie Krajského súdu v T. z 29. marca 2011 č. k. 24 S/23/2010 -68 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 221 ods. 1 písm. h, ods. 2 OSP).

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o trovách celého konania /§ 224 ods. 3 OSP/.

74.

ROZHODNUTIE

Ak krajský súd v rozpore so zákonom vylúčil na samostatné konanie žalobu o preskúmanie rozhodnutia a postupu správneho orgánu a postúpil vec na ďalšie konanie o súkromnoprávnej žalobe okresnému súdu, okresný súd sa musí vysporiadať otázkou svojej právomoci na konanie pri rozhodovaní o veci samej, lebo uznesením o postúpení veci nie je pri rozhodovaní o žalobe viazaný.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2012, sp. zn. 7 Sžso 37/2011)

Krajský súd v T. uznesením z 20. januára 2011 vylúčil na samostatné konanie návrh na vyslovenie neplatnosti poistného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 1/ a 2/, ktorý mal vzniknúť 5. februára 2001 na základe prihlášky občana na dôchodkové zabezpečenie ako dobrovoľne poistenej osoby. Zároveň vyslovil, že po právoplatnosti rozhodnutia bude vec postúpená Okresnému súdu B. I.

Proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v T. podal žalobca „stanovisko“, ktoré odvolací súd považoval podľa obsahu podania za odvolanie, ktoré žalobca nedoplnil napriek výzve krajského súdu obsiahnutej v uznesení z 8. marca 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie je potrebné odmietnuť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

Uznesením krajského súdu z 20. januára 2011 bol vylúčený návrh na vyslovenie neplatnosti poistného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 1/, 2/, realizovaného formou prihlášky občana na dôchodkové zabezpečenie ako dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby na samostatné konanie z 5. februára 2001 s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia bude vec odstúpená Okresnému súdu B. I.

Toto uznesenie má charakter rozhodnutia, ktorým sa upravuje vedenie konania. Proti takémuto rozhodnutiu súdu odvolanie nie je prípustné, aj keby bolo vecne nesprávne.

Odvolací súd pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že dôvod na vylúčenie návrhu na samostatné konanie o súkromnoprávnej žalobe neexistoval a následné postúpenie veci okresnému súdu nezodpovedalo zákonu preto, lebo predmetom konania nebol vzťah z oblasti práva súkromného. Nemohol však napraviť pochybenie krajského súdu, obsiahnuté v jeho procesnom rozhodnutí o vedení konania. Napriek tomu táto skutočnosť nebráni okresnému súdu, ktorému bola vec postúpená, aby sa otázkou svojej právomoci na konanie zaoberal, lebo uznesením o postúpení veci nie je viazaný pri rozhodnutí o veci samej.

Odvolací súd len pre úplnosť podotýka, že uznesením krajského súdu z 20. januára 2011 bolo konanie o preskúmanie rozhodnutí o poistnom zastavené z dôvodu, že žaloba bola podaná oneskorene.

O trovách odvolacieho konania nerozhodoval, lebo účastníkom v odvolacom konaní trovy nevznikli.

75.
ROZHODNUTIE

Lekárska posudková činnosť posudkových lekárov Sociálnej poisťovne podľa § 153 ods. 4 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších prepisov upravuje kontrolu bodového ohodnotenia pracovného úrazu na účely určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sporných prípadoch úrazového poistenia, ale z tohto kontrolného oprávnenia nemožno vyvodzovať kompetenciu posudkového lekára na úpravu (krátenie) bodového ohodnotenia, stanoveného v lekárskom posudku vydaného v súlade so zákonom č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

Posudkoví lekári Sociálnej poisťovne nie sú oprávnení vykonať opravu bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré je obsiahnuté v záveroch znalca, lebo by tak vylúčili znalecký posudok ako hodnoverný dôkaz.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2011, sp. zn. 7 Sžso 13/2010)

Krajský súd v T. rozsudkom zo 16. februára 2010 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia z 3. novembra 2008 (ďalej aj „rozhodnutie“), ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne pobočky T. (ďalej len „správny orgán prvého stupňa“) z 3. júna 2008 s poukazom na § 250j ods. 1 OSP, lebo dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je v súlade so zákonom.

Podľa právneho názoru krajského súdu žalobca dostatočne nepreukázal, že uplatnený nárok za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 900 bodov zodpovedá jeho obmedzeným možnostiam uplatniť sa v živote a v spoločnosti a dostatočne nedoložil, že okrem poranenia hlavy v rozsahu 400 bodov (položka 254) u neho došlo k vážnej duševnej poruche po iných ťažkostiach. Uviedol, že v zdravotnej dokumentácii žalobcu nie je doklad o liečbe duševných porúch uvedeného charakteru v takom rozsahu, ako konštatoval vo svojom posudku z 18. mája 2007 MUDr. L. V., znalec z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie chirurgia. Rovnako nepovažoval za preukázané obmedzenie pohyblivosti pravého kolena žalobcu, ktoré je stredne ťažkého stupňa (položka 369b) ani skrátenie pravej dolnej končatiny o 3 cm (položka 389b). Krajský súd v zohľadňovaní týchto položiek považoval za sporné, či nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia zodpovedá zákonu, preto podľa jeho názoru mal správny orgán prvého stupňa právomoc vykonať kontrolu žalobcom predloženého lekárskeho posudku o bodovom ohodnotení a na základe výsledku kontroly neuznať sporné položky a rozhodnúť o konečnom odškodnení. Tvrdenie žalobcu, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a je nezrozumiteľné v časti, v ktorej došlo k zmene celkového bodového hodnotenia spoločenského uplatnenia nepovažoval za pravdivé, lebo žalovaná a aj správny orgán prvého stupňa dostatočne zistili skutkový stav, zabezpečili potrebné podklady pre spoľahlivé zistenie zdravotného stavu žalobcu, vrátane jeho psychického stavu, dôkazy na účel odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia správne vyhodnotili a vyvodili správny právny záver, s ktorým sa krajský súd stotožnil a v podrobnostiach naň poukázal.

Vo včas podanom odvolaní žalobca žiadal rozsudok krajského súdu zmeniť, rozhodnutie žalovanej zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že krajský súd aplikoval nesprávny právny predpis a osvojil si postup žalovanej, ktorý je v rozpore so zákonom. Uviedol, že zákonné podmienky pre hodnotenie následkov poškodenia zdravia a priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia spĺňa v danom prípade iba lekársky posudok lekára MUDr. L. V. znalca z odvetvia chirurgia v odbore zdravotníctvo a farmácia a v žiadnom prípade nie posudky vystavené posudkovými lekármi žalovanej. Následné rozhodnutia orgánov sociálneho poistenia, ktorých podkladom boli posudky posudkových lekárov poisťovne preto považoval za nezákonné. Namietal, že

dostatočne preukázal dôvodnosť svojho nároku v rozsahu 900 bodov, ale žalovaná pri krátení riadne uplatneného a zákonným spôsobom preukázaného prvotného a pôvodného nároku žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia postupovala v rozpore s § 153 ods. 4 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Žalovaná vo vyjadrení na odvolanie žalobcu žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu ako správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 7 ods. 1, 3, 4 a 6 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) lekársky posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, lekársky posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov.

O vydanie lekárskeho posudku (odsek 1) môže požiadať poškodený.

O vydanie lekárskeho posudku (odsek 1) môže požiadať aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá za poškodenie na zdraví zodpovedá, alebo poskytovateľ náhrady, iba ak im poškodený dá súhlas.

Ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, môžu osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu.

Zo spisov vyplýva, že žalovaná rozhodnutím z 3. novembra 2008 zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka T. z 3. júna 2008, čím nepriznala žalobcovi časť nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatneného na základe žiadosti z 25. septembra 2007 v súvislosti s pracovným úrazom, ktorý žalobca utrpel 5. októbra 2005 (rozdiel medzi sumou 148 560 Sk a 310 940 Sk, teda sumu 162 380 Sk). Nárok na náhradu za bolesť bol žalobcovi priznaný v sume 72 560 Sk rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa z 5. júna 2007, teda rozsah toho odškodnenia nie je predmetom tohto konania.

V zmysle § 99 zákona o sociálnom poistení poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 437/2004 Z.z.

Tento zákon v § 4 ods. 2 uvádza, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a § 8). Sadzby bodového ohodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti.

Lekársky posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok (§ 7 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.). Podľa ods. 3 a 4 tohto ustanovenia o vydanie lekárskeho posudku (ods. 1) môže požiadať poškodený, aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá za poškodenie na zdraví zodpovedá, alebo poskytovateľ náhrady, iba ak

im poškodený dal súhlas. Podľa ods. 6 tohto ustanovenia ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, môžu osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu (zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Dostatočne bolo preukázané, že žalobca utrpel 5. októbra 2005 na pracovisku zamestnávateľa G., s.r.o., V. 334 ťažký pracovný úraz, pri ktorom utrpel trieštvú zlomeninu pravej stehnovej kosti.

Žalovaná zaslala 20. októbra 2005 oznámenie o poistnej udalosti k úrazovému poisteniu podľa zákona o sociálnom poistení Sociálnej poisťovni, pobočke v T. ktorej bolo oznámenie doručené 7. novembra 2005.

Žiadosť o odškodnenie, ktorú údajne podal žalobca Sociálnej poisťovni, pobočka v T. na základe posudku MUDr. V. N., sa v spise nenachádza. V spise je založená len žiadosť žalobcu z 1. marca 2007, doručená pobočke žalovanej v T. 8. marca 2007, ktorá už odkazuje na závery znaleckého posudku MUDr. L. V..

Hoci žalobca namietal, že po skončení práceneschopnosti následky jeho pracovného úrazu posúdila obvodná lekárka MUDr. V. N. v lekárskom posudku z 2. októbra 2006 bodovým ohodnotením, s ktorým žalobca nesúhlasil, jej bodové ohodnotenie sa v zdravotnej dokumentácii žalobcu, pripojenej do súdneho spisu nenachádza. S touto skutočnosťou sa však žalovaná nevysporiadala. Posudok MUDr. V. N. údajne neobsahoval ani potrebné potvrdenie MUDr. M. primára chirurgického oddelenia Nemocnice s poliklinikou v M., hoci bodové ohodnotenie praktickej lekárky nad 200 bodov malo obsahovať potvrdenie vyšším zdravotníckym funkcionárom a pracovníkom. Pritom práve takýto lekársky posudok, ktorý spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok, podlieha kontrole žalovanej. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti (ako to zrejme bolo v tomto prípade) lekársky posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov.

S uvedeným lekárskeým posudkom MUDr. V. N., ktorý podliehal kontrole poisťovne podľa § 7 ods. 1, 3, 4 a 6 zákona č. 437/2004 Z.z. sa však žalovaná nezaoberala napriek tomu, že išlo o posudok, ktorý jej kontrole podliehal. Z dôvodu, že žalobca s jeho bodovým ohodnotením nesúhlasil, požiadal v zmysle § 7 ods. 3 a 4 zákona o vypracovanie znaleckého posudku podľa zákona o znalcoch MUDr. L. V.

Žalobca sa v dôsledku tejto skutočnosti domáhal náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe posudku z 18. mája 2007, vypracovaného znalcom MUDr. L. V., zástupcom prednostu Kliniky úrazovej chirurgie v B.

Tento posudok však už kontrole žalovanej nepodliehal, aj keď bola oprávnená namietat' jeho správnosť. Do jej právomoci však nepatrilo oprávnenie meniť akúkoľvek časť uvedeného posudku súdneho znalca.

Ak správny orgán prvého stupňa rozhodnutím z 12. novembra 2007 priznal žalobcovi ako poškodenému nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia len v sume 103 650 Sk na základe kontroly bodového hodnotenia z 19. októbra 2007, ktorú vykonala posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky T. MUDr. A. G., musel sa vysporiadať aj s rozporami medzi závermi svojich posudkových orgánov a závermi znalca.

Hoci následne vykonal 17. marca 2008 kontrolu uvedeného bodového ohodnotenia MUDr. M. H., posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočky T. a posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredia MUDr. L. T., ktorý v lekárskej správe z 3. apríla 2008 súhlasil s lekárskou správou zo 17.

marca 2008, obsahujúcou zvýšenie bodového ohodnotenia na 430 bodov, ani po tomto posúdení ich odborné závery nie sú dostatočne doložené vykonaným dokazovaním.

Po takto doplnenom dokazovaní žalovaná preto nepochybila, keď rozhodnutím zo 14. apríla 2008 prvostupňové rozhodnutie z 12. novembra 2007 zrušila a uložila správne orgánu prvého stupňa vo veci znova rozhodnúť.

Správny orgán prvého stupňa sa riadil zrušujúcim rozhodnutím žalovanej a rozhodnutím z 3. júna 2008 priznal žalobcovi podľa § 5 zákona č. 437/2004 Z.z. náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 148 560 Sk za pracovný úraz z 5. októbra 2005. Pri určení výšky náhrady vychádzal z kontroly bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia vykonanej lekárskymi posudkami Sociálnej poisťovne pobočky v T. z 23. septembra 2008 a Sociálnej poisťovne ústredia v B. so sídlom v T. zo 7. októbra 2008, na základe ktorých aj žalovaná preskúmaným rozhodnutím z 3. novembra 2008 odvolanie poškodeného v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové rozhodnutie z 3. júna 2008 Sociálnej poisťovne, pobočky T.

Pre rozhodnutie o zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej sa musel súd zaoberať predovšetkým obsahom práva žalovanej vykonať kontrolu bodového hodnotenia, ktoré je podkladom pre určenie výšky bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ak je obsiahnuté v znaleckom posudku, vypracovanom na základe požiadania poškodeného.

Odvolací súd zastáva právny názor, že samotný pojem „kontrola bodového ohodnotenia“ neznamená súčasne aj právo žalovanej meniť výšku bodového ohodnotenia, ktoré bolo vypracované podľa § 7 ods. 1 zákona č. 437/25004 Z.z.

V prípade, ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, môžu osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 uvedeného zákona (teda poškodený alebo osoba, ktorá zodpovedá za pracovný úraz) len požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu.

Svoje pochybnosti o správnom bodovom ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu žalovaná odôvodňovala len skutočnosťou, že v minulosti sa v zdravotnej dokumentácii žalobcu nenachádzali doklady o jeho psychiatrických ťažkostiach a jeho psychiatrické vyšetrenie a vyšetrenie rozsahu pohybu nepotvrdilo obmedzenú hybnosť ani nestabilitu v oblasti pravého kolenného kĺbu a skrátenie dolnej končatiny o 3 cm a že znalecký posudok nezodpovedá obsahu zdravotnej dokumentácie navrhovateľa.

Táto skutočnosť ju však nezbavovala povinnosti vykonať dokazovanie aj na správnosť tvrdení a záverov, obsiahnutých v znaleckom posudku MUDr. L. V., ktorý skúmal aj zdravotné ťažkosti, ktorých existenciu namietal žalobca. Takúto povinnosť však mala aj žalovaná, a to bez ohľadu na skutočnosť, či v minulosti doklady o nepriaznivom zdravotnom stave boli v zdravotnej dokumentácii doložené, alebo či ich mal žalobca k dispozícii.

Žalovaná však bez potrebného dokazovania ohľadom zdravotných ťažkostí žalobcu považovala za správne len hodnotenie nároku poškodeného ohľadne sťaženia spoločenského uplatnenia z pracovného úrazu z 5. októbra 2005, obsiahnuté v záveroch lekárskeho posudku jej posudkových lekárov, ale táto skutočnosť nemohla mať za následok, že bez vykonania potrebného aj predpísaného dokazovania poprie odborné závery obsiahnuté v lekárskom posudku MUDr. L. V. z 18. mája 2007.

Samotná žalovaná uznala, že odborná špecializácia posudkových lekárov a udelenie licencie na vykonávanie posudkovej činnosti nespĺňa kritériá stanovené na vykonávanie znaleckej činnosti a vydanie znaleckého posudku.

Právo týchto posudkových lekárov vykonávať kontrolu bodového ohodnotenia bolestného alebo sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 153 ods. 4 písm. c/ zákona o sociálnom poistení a v prípade zistenia nesprávnosti bodového hodnotenia lekárskeho posudku vyhotoveného ošetrojúcim alebo iným lekárom, ani právo požiadať ho o opravu jeho lekárskeho posudku s uvedením dôvodov, prečo považujú jeho posudok za nesprávny, však nezbavuje žalovanú povinnosti vykonať nové znalecké dokazovanie podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 382/2004 Z.z.

Žalovaná predpísaný postup dodržala len čiastočne.

MUDr. L. V. aj po výhradách žalovanej v liste z 5. novembra 2007 zotrval na svojom lekárskom posudku z 18. mája 2007.

Posudkoví lekári Sociálnej poisťovne nemohli vykonať opravu bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia u žalobcu, ktoré je obsiahnuté v záveroch znalca, lebo takýmto postupom by dochádzalo k absolútnemu popretiu hodnoty znaleckého posudku, a to bez ohľadu na jeho odbornú úroveň, a v niektorých prípadoch dokonca neobjektívne závery posudkových orgánov žalobkyne, ktoré namietal aj žalobca by znevýhodňovali poškodených a bránili by im v uplatňovaní ich práv.

S ohľadom na uvedené, odvolací súd je toho názoru, že lekárska posudková činnosť žalovanej podľa § 153 ods. 4 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, zahŕňa kontrolu bodového ohodnotenia pracovného úrazu na účely za sťaženie spoločenského uplatnenia v sporných prípadoch úrazového poistenia, ale z tohto kontrolného oprávnenia nemožno vyvodzovať kompetenciu posudkového lekára na úpravu (krátenie) bodového ohodnotenia, stanoveného v lekárskom posudku vydaného v súlade so zákonnou právnou úpravou upravujúcou odškodňovanie pracovných úrazov, ktorou je zákon č. 437/2004 Z.z.

V konkrétnom prípade na základe skutočnosti, že pri kontrole bodového ohodnotenia nároku žalobcu na bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia posudkoví lekári poisťovne dospeli k inému názoru, ako MUDr. L. V. v jeho lekárskom posudku, mala žalovaná, ako poskytovateľka náhrady postupovať podľa § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. a požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 382/2004 Z.z.

Názor prvostupňového súdu v závere, že nebol dôvod, aby žalovaná, resp. správny orgán prvého stupňa žiadali o vydanie kontrolného znaleckého posudku v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z., pretože takúto kontrolnú činnosť vykonáva zo zákona prostredníctvom svojich odborov posudkových činností, je v rozpore so zákonom stanoveným postupom pre riešenie sporných prípadov bodového ohodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia pri pracovnom úraze.

Odvolací súd preto rozsudok Krajského súdu v T. zmenil podľa § 220 a § 250j ods. 2 písm. a/ a c/ OSP tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalovaná v ďalšom konaní doplní dokazovanie zadovážením znaleckého posudku podľa § 7 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z v spojení so zákonom č. 382/2004 Z.z. na sporné otázky bodového ohodnotenia nároku žalobcu týkajúce sa sťaženia spoločenského uplatnenia. V ďalšom konaní je správny orgán viazaný právnym názorom, uvedeným v rozsudku odvolacieho súdu.

76.
ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 55 ods. 2 zákona č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov nebráni priznaniu neprávom odopretej dávky v nezamestnanosti alebo jej priznaniu v riadnej výške za dobu viac ako tri roky, ak nárok na dávku v nezamestnanosti bol uplatnený včas, ale o nároku na podporu v nezamestnanosti nebolo rozhodnuté a žiadateľovi bol priznaný len preddavok na podporu v nezamestnanosti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 9 Sžso 15/2010)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 26. januára 2010 zamietol žalobu a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaná rozhodnutím z 18. mája 2009 zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Č. (ďalej len „pobočka“) z 9. marca 2009, ktorým tento prvostupňový správny orgán podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 55 ods. 2 zákona č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení platnom ku dňu vzniku nároku na podporu v nezamestnanosti (ďalej len „zákon o zamestnanosti“) rozhodol, že žalobca nemá nárok na dodatočné poskytnutie podpory v nezamestnanosti za obdobie od 6. augusta 1997 do 5. novembra 1997, nakoľko tento nárok zanikol uplynutím 3-ročnej prekluzívnej lehoty podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti.

Krajský súd mal za preukázané, že Národný úrad práce, Okresný úrad v K. N. M. (právny predchodca pobočky Sociálnej poisťovne) rozhodnutím z 5. septembra 1997 navrhovateľovi priznal podporu v nezamestnanosti ako preddavok od 6. augusta 1997, pričom v odôvodnení rozhodnutia tento správny orgán poukázal na skutočnosť, že pracovný pomer žalobcu so zamestnávateľom R. K. 35, K. N. M. (ďalej len „zamestnávateľ“), bol ukončený podľa § 43 Zákonníka práce zo strany zamestnanca a súdny spor žalobcu so zamestnávateľom bol osvedčený potvrdením Okresného súdu Č. z 2. septembra 1997. Krajský súd považoval za preukázané, že žalobca žiadosťou z 5. júna 2007 požiadal o doplatenie podpory v nezamestnanosti, ktorá mu prináležala na základe rozsudku Okresného súdu P. B. z 15. marca 2007. Uvedeným rozsudkom bola zamestnávateľovi žalobcu, okrem iného, uložená povinnosť uviesť na potvrdení pre potreby Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. N. M. ako dôvod ukončenia pracovného pomeru medzi účastníkmi dôvod podľa § 54 Zákonníka práce zo strany žalobcu a ďalej povinnosť uviesť ako vymeriavací základ sumu 58 955 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Podľa názoru krajského súdu okolnosť, že súdny spor žalobcu so zamestnávateľom trval viac ako 10 rokov a žalobca preto nevedel vyčíslit' výšku doplatku podpory v nezamestnanosti, nebránila žalobcovi v tom, aby požiadal o doplatenie podpory v nezamestnanosti podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti ihneď po tom, ako mu bolo doručené rozhodnutie o poskytnutí podpory v nezamestnanosti vo forme preddavku. Tiež mu žiadna okolnosť nebránila, aby súčasne podal návrh na prerušenie správneho konania podľa § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde P. B., v ktorom sa riešila aj otázka vymeriavacieho základu potrebného pre výpočet podpory v nezamestnanosti. Žalobca podal žiadosť o doplatenie podpory v nezamestnanosti po ukončení súdneho sporu až 5. júna 2007. Krajský súd uviedol, že podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti, ktorý platil v čase rozhodovania žalovanej o preddavku na podporu v nezamestnanosti žalobcovi, bola upravená trojročná prekluzívna lehota, preto žalovaná a ani prvostupňový správny orgán nemohli konať v rozpore so zákonom a v odôvodnení správne konštatovali, že prekluzívna lehota má charakter lehoty, ktorej uplynutím nárok zaniká, pričom na uplynutie prekluzívnej lehoty je správny orgán povinný prihliadať ex offo. Z uvedených dôvodov krajský súd považoval rozhodnutie žalovanej za súladné so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním, namietajúc nesprávny právny názor krajského súdu a navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil,

rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Namietal, že Okresný úrad práce v K. N. M. v čase rozhodovania o priznaní preddavkového priznania podpory v nezamestnanosti žalobcovi odo dňa 6. augusta 1997 rozhodnutím z 8. septembra 1997 číslo 2199/97 vedel o tom, že žalobca je v súdnom spore so zamestnávateľom a vedel, že sa začalo konanie o predbežnej otázke. Bolo preto povinnosťou správneho orgánu prerušiť konanie podľa § 29 ods. 1 Správneho poriadku, čím by 3-ročná prekluzívna lehota neplynula a on by neprišiel o doplatenie podpory v nezamestnanosti. Uvedené ustanovenie Správneho poriadku žalobcovi nedáva možnosť a ani mu neukladá povinnosť podať návrh na prerušenie konania, ako to uvádza krajský súd. Naopak, správny orgán je povinný zo zákona konanie prerušiť, ak nastali dôvody spomínané v tomto ustanovení. Žalobca nesúhlasil s názorom krajského súdu ani v tom, že po doručení rozhodnutia Národného úradu práce, Okresného úradu práce v K. N. M. z 8. septembra 1997 mal požiadať o doplatenie časti podpory v nezamestnanosti, pretože výška vymeriavacieho základu na vypočítanie podpory v nezamestnanosti bola sporná. Nemal preto vedomosť, akú sumu má požadovať a ani nebolo jasné, či súdny spor skončí v jeho prospech.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 131 ods. 1 zákona o zamestnanosti na konanie podľa § 16 ods. 2 písm. r), § 17 ods. 3 písm. d), § 18 ods. 2 písm. p) a § 20 ods. 2 písm. t) sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní s výnimkou § 60 až 66.

Výška podpory v nezamestnanosti, ktorá patrí evidovanému nezamestnanému za jeden kalendárny mesiac, je po dobu prvých troch mesiacov 60% zo základu na určenie podpory v nezamestnanosti a po zostávajúcu dobu 50% zo základu na určenie podpory v nezamestnanosti (§ 50 ods. 1 zákona č. 387/1996 Z.z. v znení účinnom do 30. novembra 1999).

Podľa § 50 ods. 6 zákona o zamestnanosti evidovanému nezamestnanému, ktorému vznikol nárok na podporu v nezamestnanosti, ale ktorý bez svojho zavinenia nemôže doložiť výšku priemerného mesačného vymeriavacieho základu, sa poskytne preddavok na podporu v nezamestnanosti, ktorý sa určí z minimálnej mzdy.

Podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti ak okresný úrad práce dodatočne zistí, že podporu v nezamestnanosti evidovanému nezamestnanému priznal a poskytoval v nižšej sume, ako mu patrila, alebo mu ju neprávom odoprel, prípadne priznal od neskoršieho dňa, ako mu patrila, podporu v nezamestnanosti dodatočne prizná, zvýši alebo doplatí. Nárok na dodatočné poskytnutie podpory v nezamestnanosti alebo jej časti zaniká uplynutím lehoty troch rokov, ktorá začína plynúť odo dňa, od ktorého podpora v nezamestnanosti alebo jej časť patrila.

Podľa § 55 ods. 3 zákona o zamestnanosti evidovanému nezamestnanému, ktorý vedie so zamestnávateľom spor o skončenie pracovného pomeru, sa poskytuje podpora v nezamestnanosti ako preddavok. Ak príslušný orgán rozhodne, že zamestnanie trvá a zamestnávateľ je povinný za dobu neprideľovania práce poskytnúť peňažnú náhradu, je evidovaný nezamestnaný povinný vrátiť podporu v nezamestnanosti poskytnutú ako preddavok; ustanovenie odseku 1 druhej vety platí aj tu.

Zákon o zamestnanosti bol zrušený zákonom č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 5 zákona o sociálnom poistení do pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne patrí rozhodovať o dávke v nezamestnanosti.

V zmysle § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v konaniach o nárokoch na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Č., ktorým táto rozhodla, že žalobca nemá nárok na dodatočné poskytnutie podpory v nezamestnanosti za obdobie od 6. augusta 1997 do 5. novembra 1997 z dôvodu uplynutia trojročnej prekluzívnej lehoty podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti.

Z pripojeného (neúplného) administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca bol zaradený do evidencie nezamestnaných na základe žiadosti o sprostredkovanie zamestnania zo 6. augusta 1997. Rozhodnutím Národného úradu práce, Okresného úradu práce v K.N.M. č. 2199/97 z 5. septembra 1997 bola žalobcovi podľa § 46 ods. 3 a § 50 ods.1 písm. a/ b/, ods. 2 písm. a/ ods. 3, ods. 7, § 51 ods. 1, § 54 a § 55 ods. 3 zákona o zamestnanosti priznaná podpora v nezamestnanosti ako preddavok od 6. augusta 1997, a to na dobu troch mesiacov vo výške 60% z vymeriavacieho základu 2 700 Sk, teda mesačne 1 620 Sk. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že žalobca splnil zákonné podmienky pre priznanie podpory s tým, že pracovný pomer so zamestnávateľom bol ukončený podľa § 43 Zákonníka práce. Správny orgán v odôvodnení rozhodnutia taktiež uviedol, že prebieha súdny spor so zamestnávateľom. Preddavok na podporu v nezamestnanosti bol žalobcovi vyplácaný do 5. novembra 1997. Žalobca bol z evidencie nezamestnaných vyradený podľa § 41 ods. 1 písm. a/ zákona o zamestnanosti dňom nástupu do zamestnania, t.j. 10. novembra 1997.

Národný úrad práce, Okresný úrad práce v K. N. M. preto v čase rozhodovania o podpore v nezamestnanosti vedel o tom, že výška vymeriavacích základov je sporná, a tiež vedel, že je sporný dôvod, pre ktorý bol skončený pracovný pomer. Uvedené skutočnosti vyplývajú aj zo záznamu o ústnom jednaní z 27. augusta 1997, z ktorého je zrejmé, že žalobca už v roku 1997 žiadal o podporu v nezamestnanosti z vyšších vymeriavacích základov ako uviedol jeho zamestnávateľ a výšku ktorých si uplatňoval v súdnom konaní. Dôkazom tejto vedomosti správneho orgánu bolo rozhodnutie o preddavku na podporu v nezamestnanosti.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona o zamestnanosti vyplýva rozdiel medzi podporou v nezamestnanosti a preddavkom na podporu v nezamestnanosti.

Pod pojmom „preddavok“ sa všeobecne rozumie určitá vopred poskytnutá suma (záloha), potrebná na zabezpečenie základných potrieb oprávneného, pričom v neskoršom období po preukázaní všetkých relevantných skutočností sa tento preddavok zúčtuje so skutočne patriacou sumou.

Účelom priznania preddavku na podporu v nezamestnanosti (§ 50 ods. 6 zákona o zamestnanosti) bolo predbežné zabezpečenie potrieb oprávneného minimálnou, zákonom stanovenou sumou vypočítanou z minimálnej mzdy, dokiaľ sa nepreukáže, v akej výške mu podpora v nezamestnanosti podľa § 50 ods. 1 zákona o zamestnanosti skutočne patrí.

Ustanovenie § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti nemožno použiť, ak nárok na dávku v nezamestnanosti bol uplatnený včas, ale o nároku na podporu v nezamestnanosti nebolo vôbec rozhodnuté a žiadateľovi bol priznaný len preddavok na podporu v nezamestnanosti.

Zrejmé je, že žalobca 6. augusta 1997 uplatnil nárok na podporu v nezamestnanosti v prekluzívnej lehote podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti, teda včas.

Okolnosť, že pre nedostatok podkladov pre priznanie dávky podľa § 50 ods. 1 zákona o zamestnanosti nemal príslušný úrad práce podklady, nič nemení na tom, že o nároku žalobcu na podporu v nezamestnanosti na základe včas podanej žiadosti (pred uplynutím prekluzívnej lehoty podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti) doteraz nebolo rozhodnuté. Úrad práce rozhodol len o priznaní preddavku na podporu v nezamestnanosti.

Nerohoduje preto, ako dlho trval súdny spor, ktorého predmetom bolo aj určenie vymeriavacieho základu, z ktorého mala byť podpora v nezamestnanosti priznaná. Žiadosť žalobcu z 5. júna 2007 adresovanú Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ž., pracovisko K. N. M. bolo preto potrebné podľa obsahu posúdiť ako podnet účastníka na konečné rozhodnutie vo veci.

Podľa § 260 ods. 2 písm. h/ zákona o sociálnom poistení, kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch vydaných pred 1. januárom 2004 používa pojem „podpora v nezamestnanosti“, rozumie sa tým „dávka v nezamestnanosti“.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že tak preskúmané rozhodnutie žalovanej ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Č. podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Žalovaná i prvostupňový správny orgán sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§250ja ods. 4 OSP); v ďalšom konaní príslušný správny orgán rozhodne o priznaní dávky v nezamestnanosti počas zákonnej podpornej doby podľa skutočných vymeriavacích základov v súlade s § 50 ods. 1 zákona o zamestnanosti a priznanú dávku zúčtuje s preddavkom na dávku.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s §250k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP, lebo úspešný žalobca náhradu trov neuplatnil.

77.

ROZHODNUTIE

V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktorého podkladom je posudok (lekárska správa) o poklese schopnosti vykonávať pracovnú činnosť súd skúma aj to, či pri posudzovaní boli vzaté do úvahy všetky relevantné námietky účastníka konania, a teda či taký posudok je úplný, logický a presvedčivý a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 9 Sžso 24/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 24. marca 2010, zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d) OSP rozhodnutie žalovaného zo 14. januára 2009, ako aj rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v S. N. V. z 9. októbra 2008. Rozhodnutím zo 14. januára 2009 žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v S. N. V. z 9. októbra 2008, ktorým bol žalobca vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie od 4. apríla 2008 na dobu troch mesiacov s tým, že najskôr po uplynutí tejto doby vyradenia môže byť znovu zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie, ak o to znovu písomne požiada. Dôvodom vyradenia žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie bola nespolupráca žalobcu s úradom pri sprostredkovaní zamestnania tým, že žalobca odmietol ponuku pracovného miesta bez vážnych dôvodov.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného ako aj správneho orgánu prvého stupňa je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. V rozhodnutiach správnych orgánov prvého i druhého stupňa chýbajú odôvodnenia, akým spôsobom sa správne orgány vysporiadali s námietkami žalobcu k podkladom pre ich rozhodnutia, t.j. k posudku posudkového lekára správneho orgánu prvého stupňa a odborného konzília posudkových lekárov.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý nesúhlasil s právnym názorom krajského súdu, že povinnosťou žalovaného bolo trvať na tom, aby sa posudkový lekár ako aj odborné konzílium posudkových lekárov vyjadrili k námietkam žalobcu. Poukázal na to, že v prípade odmietnutia vhodného pracovného miesta zo zdravotných dôvodov úradu práce posúdenie zdravotnej spôsobilosti uchádzača o zamestnanie zabezpečujú prostredníctvom lekárov špecialistov, ktorí sú za obsah vypracovaného posudku zodpovední. Žalovaný a ani prvostupňový správny orgán nie je oprávnený žiadať predloženie dokumentácie, aby v prípade námietok uchádzača o zamestnanie voči posudku posudkového lekára a posudku odborného konzília posudkových lekárov, týchto upozornil a vyzýval na doplnenie o celkové zhodnotenie zdravotného stavu. Takýmto spôsobom by podľa žalovaného dochádzalo k dehonostovaniu nielen postavenia lekárov, ale aj ich odbornosti, nakoľko posudkový lekár na základe predloženej zdravotnej dokumentácie si musí byť vedomý, s akým záverom posudok vypracuje. Žalovaný má za to, že z jeho strany nie je dôvod spochybniť ani jeden z posudkov a napadnúť ich obsah. Posudky majú charakter administratívneho aktu, a ak bol tento akt riadne vydaný, nepodlieha preskúmaniu svojho obsahu príslušným súdom. Správne orgány nemajú dôvod lekárske posudky napadnúť a súd nemôže dať lekárske posudky skúmať znalcom. Takýmto postupom by posudky stratili svoju opodstatnenosť – svoju výpovednú hodnotu. Z toho dôvodu navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v K. z 24. marca 2010 zrušil a rozhodnutie žalovaného potvrdil.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z obsahu administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 13. septembra 2005. Zo zdravotných dôvodov odmietol 4. apríla 2008 ponuku zamestnania u spoločnosti S. s.r.o. v S. N. V. Podľa lekárskeho posudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, odboru sociálnych vecí, oddelenia posudkových činností z 20. mája 2008 u navrhovateľa ide o pľúcnu astmu, spirometricky bez ventilačnej poruchy, sporadicky je liečený pre ochorenie chrčtice (VAS LS chrčtice s intermitentnou iritáciou S1 vpravo). Posudkový lekár konštatoval, že ponúknuté miesto v pracovnom zaradení vodič nákladného motorového vozidla je pre navrhovateľa vhodným zamestnaním vzhľadom na jeho zdravotný stav.

Na základe žiadosti navrhovateľa o preverenie lekárskeho posudku vykonalo posúdenie zdravotnej spôsobilosti navrhovateľa odborné konzílium posudkových lekárov dňa 23. septembra 2008 so zhodným záverom, že pracovné zaradenie navrhovateľa ako vodiča nákladného vozidla s charakteristikou pracovného miesta „vedenie a údržba motorového vozidla značky TATRA“ je ku dňu 4. apríla 2008 vzhľadom na jeho zdravotný stav vhodné, keď doplnujúcim pľúcnym vyšetrením je dokumentovaná pri liečbe dobre kontrolovaná priedušková astma.

Podľa § 13 ods. 1 písm. e/ bod 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 5/2004 Z.z.“) do pôsobnosti úradu práce, sociálnych vecí a rodiny patrí rozhodovanie o vyradení uchádzačov o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. na konanie podľa § 12 písm. j), n) a x) a § 13 ods. 1 písm. e) sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní s výnimkou § 60 až § 66.

Podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodol, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa § 19 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona č. 5/2004 Z. z. lekárska posudková činnosť na účely tohto zákona je posudzovanie zdravotnej spôsobilosti uchádzača o zamestnanie, ktoré zahŕňa posudzovanie možnosti zaradenia do vhodného zamestnania vzhľadom na zdravotný stav. Lekárska posudková činnosť podľa odseku 1 písm. a) sa vykonáva v prípade, ak uchádzač o zamestnanie odmietol prijať vhodné zamestnanie z dôvodu, že nezohľadňuje jeho zdravotný stav.

Podľa § 19 ods. 5 zákona č. 5/2004 Z. z. výkon lekárskej posudkovej činnosti zabezpečuje ústredie a úrad.

Posudok posudkového lekára, ktorý je podkladom pre rozhodnutie správneho orgánu podľa §19 ods. 7 zákona č. 5/2004 Z. z. má obsahovať: a) meno, priezvisko a dátum narodenia, adresu trvalého pobytu posudzovaného uchádzača o zamestnanie alebo samostatne zárobkovo činnej osoby, b) charakteristiku ponúkaného pracovného miesta alebo konkrétneho programu aktívnych opatrení na trhu práce alebo aktivačnej činnosti, c) záver, v ktorom je posúdená vhodnosť alebo nevhodnosť pracovného miesta alebo konkrétneho programu aktívnych opatrení na trhu práce alebo aktivačnej činnosti pre uchádzača o zamestnanie vzhľadom na jeho zdravotný stav.

Pokiaľ vyhotovený posudok uvedené náležitosti neobsahuje a správny orgán odkazuje v dôvodoch rozhodnutia na jeho obsah, nie je možné vyhodnotiť zistenie skutočného stavu za dostatočné.

Odvolačí súd v tejto súvislosti poukazuje na obsah „Nahlášky voľných pracovných miest“ podanej spoločnosťou S., s.r.o., v ktorej je uvedený popis pracovnej činnosti voľného pracovného miesta vodiča nákladného vozidla ako „rozvoz stavebného materiálu, zemina, štrky a piesky“. Z dôvodov rozhodnutia napadnutého orgánu (ako ani z obsahu posudkov posudkového lekára a odborného konzília posudkových lekárov, ktoré sú podkladom rozhodnutia správneho orgánu) nevyplýva, že by sa zaoberali vplyvom pracovného prostredia, v ktorom mal žalobca ponúknutú prácu vykonávať, aj v súvislosti s prašnosťou prostredia a jeho vplyvom na astmatické ochorenie žalobcu. Strohé konštatovanie, že priedušková astma je u žalobcu pri liečbe dobre kontrolovaná, a tým je pracovné zaradenie žalobcu na ponúknutom pracovnom mieste vhodné, považuje odvolací súd za nedostačujúce.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie (§ 32 ods. 1 Správneho poriadku). Žalovanému preto nič nebráni v tom, aby si na tento účel vyžiadal doplnenie posudku o vyhodnotenie otázky vhodnosti zamestnania z hľadiska všetkých namietaných ochorení v ich vzťahu nielen k formálnej charakteristike pracovného miesta, ale aj s prihliadnutím na obsahovú náplň pracovnej činnosti, ktorá vzhľadom na predpokladané pracovné podmienky môže mať vplyv na schopnosť uchádzača vykonávať také zamestnanie. Doplnenie neúplného posudku nie je znevážením práce posudkového lekára.

Pokiaľ žalovaný namietal, že súd nie je oprávnený preskúmať posudok podaný v správnom konaní, taká námietka by bola dôvodná len v prípade, ak by žalobou bol napadnutý len samotný posudok. V konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, ktorého podkladom bol posudok, je súd oprávnený skúmať aj to, či pri posudzovaní boli vzaté do úvahy všetky právne významné námietky účastníka konania, a teda či taký posudok je úplný, logický a presvedčivý, a teda, či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že zistenie skutočného stavu veci žalovaným je nedostatočné pre posúdenie veci, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s §246c ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalovaný v konaní nebol úspešný a žalobca žiadne trovy tohto konania neuplatnil.

78.
ROZHODNUTIE

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neobsahuje ustanovenie o úprave dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, a preto za jeho účinnosti nemôže vzniknúť nový nárok na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja ani vtedy, ak je na dôchodcu výživou odkázané maloleté dieťa.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2011, sp. zn. 9 So 75/2010)

Krajský súd v T. rozsudkom z 18. marca 2010 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 27. marca 2008, ktorým odporkyňa podľa § 54 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a podľa § 112 ods. 4 a § 269 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu. Uvedené rozhodnutie krajský súd potvrdil v spojení s rozhodnutím odporkyne z 3. februára 2010, ktorým odporkyňa zmenila svoje rozhodnutie z 18. júna 2007 o znížení sumy invalidného dôchodku. Súčasne krajský súd vo výroku II. rozsudku zastavil konanie vo veci preskúmania rozhodnutia odporkyne zo 7. augusta 2007 a 8. februára 2008 z dôvodu spät'vzatia návrhu. Účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odporkyňa rozhodnutím z 27. marca 2008 zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu. Rozhodnutím z 3. februára 2010 zmenila rozhodnutie z 18. júna 2007 o znížení sumy invalidného dôchodku. Krajský súd tieto rozhodnutia považoval za vecne správne, keď sa stotožnil s dôvodmi uvedených rozhodnutí.

Navrhovateľka v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietala, že jej invalidný dôchodok má byť od februára 2008 zvýšený z titulu jediného zdroja príjmu, lebo žije s maloletou dcérou, ktorá je odkázaná na jej dôchodok. Poukázala na skutočnosť, že invalidný dôchodok jej bol správne znížený, keď sa vydala, avšak po rozvoze nastala u nej zmena situácie a invalidný dôchodok by jej mal byť od 1. februára 2008 opäť zvýšený z dôvodu jediného zdroja príjmu. Z obsahu odvolania vyplýva, že smerovalo proti rozsudku len v časti výroku I. a v tejto časti len proti výroku rozsudku, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporkyne z 27. marca 2008. Proti rozhodnutiu z 3. februára 2010 navrhovateľka nemala námietky.

Odporkyňa odvolanie navrhovateľky nepovažovala za opodstatnené a navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu napadnutom odvolaním a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z odôvodnenia:

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľka je od 5. júna 1990 poberateľkou invalidného dôchodku, priznaného podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení. Invalidný dôchodok jej bol od 26. mája 2003 upravený podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení. Na základe podania navrhovateľky z 9. mája 2007 obsahujúceho oznámenie, že 4. mája 2007 uzavrela manželstvo s R. H., odporkyňa právoplatným rozhodnutím z 18. júna 2007 podľa § 112 ods. 4 a § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení znížila invalidný dôchodok navrhovateľky od 16. augusta 2007 na sumu 5 988 Sk mesačne. Ďalším rozhodnutím z 18. júna 2007 (zmeneným

rozhodnutím zo 7. augusta 2007) odporkyňa podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení uložila navrhovateľke povinnosť vrátiť 6160 Sk ako neprávom vyplatenú sumu na invalidnom dôchodku za obdobie od 16. mája 2007 do 15. augusta 2008.

Navrhovateľka po rozvoze manželstva podaním zo 16. februára 2008 požiadala o opätovné zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, na ktorý je odkázaná i jej maloletá dcéra, a to s účinnosťou od 1. februára 2008.

Zvýšenie dôchodkových dávok z dôvodu jediného zdroja príjmu bolo do 31. decembra 2003 upravené v § 54 zákona o sociálnom zabezpečení .

Podľa § 269 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ak bol invalidný dôchodok upravený do 31. decembra 2003 z dôvodu jediného zdroja príjmu poberateľa tohto dôchodku a jeho rodinného príslušníka, tento dôchodok sa vypláca po 31. decembri 2003 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, a to v sume, v akej patril k 31. decembru 2003.

V ustanovení § 269 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sú upravené podmienky nároku na výplatu dôchodku zvýšeného z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu a jeho rodinného príslušníka a výška tejto dávky na obdobie po 31. decembri 2003.

Nárok na výplatu dôchodku v sume upravenej (zvýšenej) z dôvodu, že dôchodok je jediným zdrojom príjmu dôchodcu bol teda aj po 31. decembri 2003 podmienený splnením podmienok uvedených v § 54 zákona o sociálnom zabezpečení .

Podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa dávka vypláca v nižšej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Zo spisov vyplýva, že nárok navrhovateľky na úpravu invalidného dôchodku podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení zanikol z dôvodu uzavretia manželstva s R. H. Z dôvodu zániku tohto nároku bol invalidný dôchodok navrhovateľky znížený právoplatným rozhodnutím odporkyne z 18. júna 2007.

Zákon o sociálnom poistení neobsahuje ustanovenie o úprave dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, a preto za jeho účinnosti jej nemôže vzniknúť nový nárok na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu, na ktorého je odkázané mal. dieťa.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne z 27. marca 2008 za zákonné.

Krajský súd vo výroku I. napadnutého rozsudku potvrdil rozhodnutie odporkyne z 27. marca 2008 v spojení s rozhodnutím z 3. februára 2010, ktorým odporkyňa zmenila rozhodnutie z 18. júna 2007 o znížení sumy invalidného dôchodku. Rozhodnutie z 27. marca 2008 je však samostatným rozhodnutím o nároku na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu od 1. februára 2008. Toto rozhodnutie nesúvisí s rozhodnutím odporkyne z 18. júna 2007 zmeneného rozhodnutím z 3. februára 2010, lebo týmito rozhodnutiami odporkyňa rozhodla o zániku nároku na zvýšenie dôchodku podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení a znížení invalidného dôchodku od 16. augusta 2007.

V dôsledku skutočnosti, že rozhodnutie z 27. marca 2008 nesúvisí s rozhodnutím z 18. júna 2007 a rozhodnutím z 3. februára 2010, odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu vo výroku I. tak, že samostatne rozhodol o potvrdení rozhodnutia z 27. marca 2008 ako aj rozhodnutia z 3. februára 2010.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľka nebola úspešná ani v odvolacom konaní a odporkyňa trovy nevznikli.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že ak invalidný dôchodok navrhovateľky nedosahuje výšku životného minima pre dve spoločne posudzované osoby, navrhovateľka má možnosť prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny požiadať o dávky v hmotnej núdzi.

79.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 293ax zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa vzťahuje len na poistencov, ktorým bola zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom pred 1. januárom 2010 a nie na pozostalých po takom poistencovi. Na účely nového posúdenia nároku na vdovecký dôchodok je nemožno použiť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2011, sp. zn. 9 So 132/2010)

Rozsudkom Krajský súd K. z 3. septembra 2010 potvrdil rozhodnutie zo 14. apríla 2010 v spojení s rozhodnutím z 28. júna 2010, ktorými odporkyňa podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok s odôvodnením, že nebohá manželka navrhovateľa, narodená 8. októbra 1955 nepoberala starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok ani invalidný dôchodok a nespĺnila podmienky nároku na starobný dôchodok a nezískala ani potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení a neboli splnené ani podmienky podľa § 293ax ods. 1 a 6 uvedeného zákona.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že manželka navrhovateľa, A. B., zomrela 31. decembra 2006. Odporkyňa už rozhodnutím z 22. februára 2007 zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok z dôvodu nesplnenia podmienok podľa § 74 ods. 1 písm. a) a b) zákona o sociálnom poistení, keďže nebohá v období posledných desiatich rokov pred smrťou získala len 2 roky a 322 dní dôchodkového poistenia a nespĺňala tak podmienky nároku na invalidný dôchodok. Navrhovateľ žiadosťou z 24. marca 2010 požiadal o priznanie vdoveckého dôchodku podľa § 293ax zákona o sociálnom poistení. Túto žiadosť odporkyňa zamietla preskúmanými rozhodnutiami. Krajský súd poukázal na to, že z dikcie ustanovenia § 293ax ods. 1 až 4 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že počnúc 1. januárom 2010 zákon ustanovil nové podmienky len pre vznik nároku na invalidný dôchodok, nemožno však z neho, ani z iných ustanovení zákona vyvodiť záver, že by sa pri posudzovaní nároku na vdovecký dôchodok mohlo na splnenie podmienky potrebnej doby dôchodkového poistenia zohľadňovať dlhšie časové obdobie ako posledných desať rokov pred dňom smrti manželky navrhovateľa. Vzhľadom na uvedené krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že tak odporkyňa ani krajský súd nezohľadnili okolnosť, že manželka navrhovateľa mala odpracovaných 26 rokov a 225 dní a súčasne bola invalidná pre 75%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľ k žiadosti o vdovecký dôchodok predložil aj doklady o zamestnaní manželky, čomu krajský súd nevenoval pozornosť. Navrhovateľ poukázal na skutočnosť, že zámerom zákonodarcu v súvislosti s § 293ax zákona o sociálnom poistení bolo umožniť poistencovi, ktorému pred 1. januárom 2010 nevznikol nárok na invalidný dôchodok z dôvodu nesplnenia podmienky potrebnej doby dôchodkového poistenia, aby požiadal o posúdenie nároku na invalidný dôchodok podľa zákona účinného od 1. januára 2010. Namietol nepreskúmateľnosť rozhodnutia odporkyne, lebo odporkyňa sa v preskúmanom rozhodnutí mala zaoberať listinami, ktoré sa týkali doby zamestnania manželky navrhovateľa a mala svoje závery konkretizovať tak, aby sa navrhovateľ z jej rozhodnutia dozvedel všetky právne relevantné skutočnosti. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako aj rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyne na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil nárok na náhradu trov konania, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby po 55,49 € + 2x režijný paušál 7,21 €, spolu 149,23 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Manželka navrhovateľa A. B., nar. 8. októbra 1955, zomrela 31. decembra 2006.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že A. B. bola invalidná od 1. mája 2004 pre viac ako 70%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a jej žiadosť o invalidný dôchodok bola zamietnutá rozhodnutím odporkyne z 24. septembra 2004 preto, že nespĺnila podmienku potrebnej doby aspoň 5 rokov dôchodkového poistenia v posledných desiatich rokoch teda v čase od 1. mája 1994 do 30. apríla 2004 podľa § 72 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom pred 1. januárom 2010, keď v tejto dobe získala len 4 roky a 30 dní dôchodkového poistenia. Z uvedeného rozhodnutia súčasne vyplýva, že manželka navrhovateľa bola dôchodkovo poistená od 1. septembra 1971 do 19. júla 1974, od 11. septembra 1974 do 16. mája 1995, od 15. novembra 1995 do 31. decembra 1995 a z dôvodu evidencie na úrade práce od 4. februára 1998 do 31. decembra 2000.

V žiadosti o vdovecký dôchodok z 8. januára 2007 navrhovateľ uviedol, že doklady o zamestnaní manželky boli priložené k žiadosti manželky o invalidný dôchodok, ktorá bola zamietnutá rozhodnutím odporkyne z 24. septembra 2004. Uvedená žiadosť navrhovateľa bola zamietnutá právoplatným rozhodnutím odporkyne z 22. februára 2007 podľa § 74 v spojení s § 72 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom pred 1. januárom 2010, lebo v posledných desiatich rokoch pred dňom smrti manželka navrhovateľa nebola dôchodkovo poistená aspoň 5 rokov.

Navrhovateľ 24. marca 2010 požiadal o priznanie vdoveckého dôchodku od 1. januára 2010 podľa § 293ax zákona o sociálnom poistení a v žiadosti uviedol, že doklady o zamestnaní alebo jej manželky boli pripojené k žiadosti o invalidný dôchodok, ktorá bola zamietnutá rozhodnutím z 24. septembra 2004.

Podľa § 293ax zákona o sociálnom poistení poistencovi, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2010 z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia a ktorý nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok, Sociálna poisťovňa na jeho žiadosť znovu posúdi dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a rozhodne o nároku na invalidný dôchodok a o jeho sume podľa zákona účinného od 1. januára 2010.

Posúdiť dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu a rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 293ax zákona o sociálnom poistení účinného od 1. januára 2010 je možné len na žiadosť poistenca, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok podľa zákona účinného pred 1. januárom 2010, preto osobou oprávnenou na podanie žiadosti podľa § 293ax ods. 1 zákona o sociálnom poistení je len poistenec, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom pred 1. januárom 2010.

Ustanovenie § 293ax zákona o sociálnom poistení sa vzťahuje len na poistencov, ktorým bola zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a § 72 ods. 1 tohto zákona v znení účinnom pred 1. januárom 2010 a nie na pozostalých po takom poistencovi. Na účely nového posúdenia nároku na vdovecký dôchodok ho použiť nemožno.

Pokiaľ teda odporkyňa rozhodnutím zo 14. apríla 2010 v spojení s rozhodnutím z 28. júna 2010 zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie vdoveckého dôchodku s účinnosťou od 1. januára 2010 preto, že na posúdenie nároku zomrelej manželky na invalidný dôchodok sa ustanovenie § 293ax zákona o sociálnom poistení nevzťahuje, aj podľa názoru odvolacieho súdu rozhodla v súlade so zákonom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s §250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná a odporkyni náhrada trov nepatrí.

80. ROZHODNUTIE

Ak štátny občan Slovenskej republiky po presídlení z bývalého Sovietskeho zväzu z republiky Ukrajina splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa slovenského práva už za účinnosti Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, nebolo možné v jeho prípade použiť ustanovenia Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 9 So 21/2010)

Krajský súd v K. rozsudkom z 24. novembra 2009 potvrdil rozhodnutie zo dňa 4. decembra 2006, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a čl. 11 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení priznala navrhovateľke od 12. augusta 2006 starobný dôchodok v sume 2445 Sk mesačne.

Krajský súd považoval za preukázané, že v čase vzniku nároku na starobný dôchodok bola navrhovateľka štátnou občiankou Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a odporkyňa preto správne aplikovala čl. 11 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, keďže navrhovateľka pred príchodom na Slovensko pracovala do 30. septembra 1988 na území Ukrajiny, ktorá jej priznala starobný dôchodok za obdobie dôchodkového poistenia na jej území.

Navrhovateľka proti rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote odvolanie. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, lebo v čase podania žiadosti o starobný dôchodok bola ruskou štátnou občiankou, a preto použitie Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou bolo nesprávne. Poukazovala na skutočnosť, že podľa Dohody o zmene Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou je potrebné k žiadosti pripojiť čestné prehlásenie, že navrhovateľka bola občanom Ukrajiny a mala trvalý pobyt na území Slovenskej republiky alebo naopak, čo ona nemôže preukázať, keďže bola občiankou iného štátu.

Odporkyňa odvolanie navrhovateľky nepovažovala za opodstatnené a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa čl. 3 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení sa táto zmluva sa vzťahuje na

- a) občanov, na ktorých sa vzťahujú alebo sa vzťahovali právne predpisy jednej zmluvnej strany alebo oboch zmluvných strán,
- b) iné osoby, ak odvodzujú svoje práva od občanov uvedených v písmene a).

Podľa čl. 11 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení ak vznikne občanovi nárok na peňažnú dávku podľa právnych predpisov jednej zmluvnej strany, aj bez ohľadu na ustanovenie článku 12 ods. 1 až 4 tejto zmluvy poskytne nositeľ tejto zmluvnej strany peňažnú dávku zodpovedajúcu dobám zabezpečenia (poistenia) získaných podľa svojich právnych predpisov.

Podľa čl. 24 ods. 1 a 2 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom do 30. júna 2009, ak sa po nadobudnutí platnosti tejto zmluvy presídlí na územie druhej zmluvnej strany občan, ktorý poberal peňažnú dávku podľa Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959, a ak celá doba zabezpečenia (poistenia) bola získaná na území druhej zmluvnej strany, nositeľ prvej zmluvnej strany peňažnú dávku odníme a jej výplatu zastaví. Nositeľ druhej zmluvnej strany prizná peňažnú dávku podľa svojich právnych predpisov. Ak sa po nadobudnutí platnosti tejto zmluvy presídlí na územie druhej zmluvnej strany občan, ktorý poberal peňažnú dávku podľa Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959 a dobu zabezpečenia (poistenia) získal na území oboch zmluvných strán, nositelia oboch zmluvných strán stanovujú sumu dôchodku v súlade s článkami 11 až 13 tejto zmluvy.

Podľa čl. 25 ods. 5 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení dňom nadobudnutia platnosti tejto zmluvy stráca vo vzájomných vzťahoch medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou platnosť Dohoda medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959.

Zo spisu vyplýva, že navrhovateľka sa domáhala žiadosťou spísanou 3. júna 2006 priznania starobného dôchodku z dôchodkového poistenia Ukrajiny a Penzijný fond Ukrajiny jej priznal starobný dôchodok od 31. marca 2006, pričom jej bola zohľadnená odpracovaná doba na Ukrajine v rozsahu 19 rokov 4 mesiace a 11 dní (od 10. novembra 1967 do 30. septembra 1988).

Najneskôr 16. augusta 2006 požiadala navrhovateľka o starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky s účinnosťou od 12. augusta 2006 (od dovŕšenia dôchodkového veku 55 rokov a 18 mesiacov). Tento starobný dôchodok jej bol priznaný napadnutým rozhodnutím odporkyne, keď pre nárok a výšku starobného dôchodku jej bola zhodnotená doba dôchodkového poistenia v rozsahu 14 rokov a 339 dní (od 9. septembra 1991 do 11. augusta 2006).

Zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, uzatvorená 5. decembra 2000 a ratifikovaná 16. februára 2001, nadobudla platnosť a účinnosť 1. januára 2002 a bola publikovaná v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 53/2002 Z. z..

Odvolací súd považoval za preukázané, že navrhovateľke nevznikol nárok na dôchodkovú dávku v čase účinnosti Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959, teda do 31. januára 2001. Navrhovateľka sa prisťahovala na územie Slovenskej republiky v roku 1988 ešte za trvania Zväzu sovietskych socialistických republík. Dňa 25. mája 2005 bola prepustená z občianstva Ruskej federácie; následne nadobudla štátne občianstvo Slovenskej republiky. Ku dňu presídlenia nepoberala peňažnú dávku podľa Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959, preto sa na ňu článok 24 ods. 1 Zmluvy s Ukrajinou nevzťahuje. V čase dovŕšenia dôchodkového veku a vzniku nároku na starobný dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky bola navrhovateľka už štátnou občiankou Slovenskej republiky (čo vyplýva aj z jej občianskeho preukazu, vydaného 30. januára 2006), ktorá pred presídlením na územie Slovenskej republiky bola dôchodkovo poistená na území Ukrajiny, kde pracovala do 30. septembra 1988.

Navrhovateľka ako štátna občianka Slovenskej republiky splnila podmienky nároku na starobný dôchodok podľa slovenského práva už za účinnosti Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, preto nebolo možné v jej prípade aplikovať ustanovenia Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959.

Vzhľadom na uvedené odporkyňa postupovala v súlade so zákonom, keď navrhovateľke priznala starobný dôchodok podľa § 65 a § 82 zákona o sociálnom poistení a podľa čl. 11 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení len za obdobie poistenia, ktoré

získala na území Slovenskej republiky. Za zvyšnú časť doby poistenia, získanú na území Ukrajiny pred presídlením, navrhovateľke patrí dôchodok určený druhou zmluvnou stranou (Ukrajina) pričom túto skutočnosť navrhovateľka ani nenamietala.

V konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu vo veci dôchodkového zabezpečenia súd preskúmava zákonnosť konkrétneho rozhodnutia proti ktorému smeruje opravný prostriedok podaný navrhovateľom. Predmet súdneho konania je teda vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom. Inými nárokmi, než boli riešené napadnutým rozhodnutím sa súd zaoberať nemôže. Ani odvolací súd sa preto nemohol zaoberať tvrdením navrhovateľky, že nemôže žiadať o prepočet dôchodku podľa Dohody o zmene zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou, keďže predmetom preskúmaného rozhodnutia odporkyne zo 4. decembra 2006 nárok na taký prepočet nebol.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané správne v súlade so Zmluvou medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou v znení platnom do 30. júna 2009, preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľka nebola úspešná ani v odvolacom konaní a odporkyňi náhrada trov konania nepatrí.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že 1. júla 2009 nadobudla platnosť Dohoda medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení z 11. októbra 2007 (oznámenie č. 211/2009 Z. z.). V zmysle tejto dohody doby zabezpečenia (poistenia) získané podľa právnych predpisov zmluvných strán do 31. decembra 2001 sa považujú za doby zabezpečenia (poistenia) tej zmluvnej strany, na ktorej území mal občan k tomuto dňu trvalý pobyt. Na žiadosť občana alebo oprávnenej osoby sa peňažné dávky prepočítajú (čl. 23 dohody).

Navrhovateľka ako občianka Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území pred 1. januárom 2001 má možnosť požiadať odporkyňu o prepočítanie jej starobného dôchodku od 1. júla 2009 podľa čl. 23 bod 4 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom od 1. júla 2009. V prípade, že s rozhodnutím odporkyne o takejto žiadosti nebude spokojná, má možnosť požiadať o jeho preskúmanie súdom.

81. ROZHODNUTIE

Právomoc Sociálnej poisťovne na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5, 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov) nie je daná, lebo o týchto nárokoch rozhoduje vždy súd, a to i v prípadoch konaní o náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011, sp. zn. 9 So 98/2010)

Krajský súd v K. rozsudkom zo 7. mája 2010 potvrdil rozhodnutie z 10. júna 2009, ktorým odporkyňa rozhodla, že z poškodenia zdravia v dôsledku pracovného úrazu má navrhovateľ nárok na úrazovú rentu v sume 1,50 € mesačne od 1. januára 2004. Táto úrazová renta sa navrhovateľovi postupne zvyšovala podľa príslušných zákonných úprav od 1. januára 2009 na sumu 2,40 € mesačne.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ bol od 27. apríla 2002 poberateľom starobného dôchodku a táto skutočnosť bola rozhodujúca z hľadiska jeho možnosti, ako aj možnosti bývalého zamestnávateľa domáhať sa zmien v úprave svojich práv alebo povinností pokiaľ ide o určenie náhrady škody vzniknutej navrhovateľovi ako poškodenému v dôsledku utrpeného pracovného úrazu. Navrhovateľ ani jeho bývalý zamestnávateľ tak neurobili a bývalý zamestnávateľ aj naďalej poskytoval navrhovateľovi náhradu za stratu na zárobku až do 31. decembra 2003, avšak už na základe dobrovoľnosti, keďže v tom čase už navrhovateľ poberal starobný dôchodok a mala mu byť poskytovaná náhrada za stratu na dôchodku, ak by si uplatnil svoj nárok podľa § 209 Zákonníka práce. S účinnosťou od 1. januára 2004 prešla povinnosť vyplácať plnenia vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze zo zamestnávateľov na odporkyňu, ktorá mohla pri plnení tejto povinnosti – vyplácaní úrazovej renty uspokojiť navrhovateľa len vo výške jeho zákonného nároku, ktorý mu vznikol k dátumu 31. decembra 2003 ako nárok na náhradu za stratu na dôchodku, vypočítanú odporkyňou v sume 45 Sk mesačne. Tvrdenie navrhovateľa týkajúce sa výpočtu fiktívneho dôchodku, krajský súd nepovažoval za dôvodné, pretože aj keď termín „fiktívny dôchodok“ zákon výslovne neuvádza, používa ho odporkyňa vo svojej rozhodovacej praxi bežne a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia je tento termín dostatočným spôsobom ozrejmený s odkazom na ustanovenie § 202 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal len postup odporkyne, ktorá podľa jeho názoru mu mala vyplácať vyrovnanie mzdy v sume 6537 Sk mesačne v plnej výške až do dovŕšenia veku 65 rokov a potom vo výške 50 %. Taktiež poukázal na skutočnosť, že odporkyňa zmenila sumu úrazovej renty na 45 Sk bez uvedenia, ako sa k tejto sume dopočítala.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa považovala tvrdenie navrhovateľa, že jej rozhodnutie neobsahuje žiaden výpočet za zavádzajúce, pretože na tretej strane rozhodnutia je výpočet, ako bola určená suma fiktívneho dôchodku, na ktorý by mal navrhovateľ nárok, keby nedošlo k zníženiu jeho zárobku následkom poškodenia zdravia pracovným úrazom. K žiadosti navrhovateľa, aby mu bola aj po 1. januári 2004 vyplácaná suma, ktorú mu vyplácal bývalý zamestnávateľ, poukázala na skutočnosť, že bývalý zamestnávateľ sám v liste z 24. júna 2005 uviedol, že ním poskytovaná náhrada počas obdobia od priznania starobného dôchodku do 31. decembra 2003 bola plnením dobrovoľným, a nie povinným plnením v zmysle ustanovení Zákonníka práce. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) Sociálna poisťovňa od 1. januára 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993 a od zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu, nároky vzniknuté pred 1. aprílom 2002 vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania.

Podľa § 272 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nároky na výplatu plnení uvedených v odseku 1 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Ak nárok na výplatu týchto plnení trvá aj po 31. decembri 2003, poskytujú sa v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003.

Podľa § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

Právomoc Sociálnej poisťovne nie je daná na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5, 6 zákona o sociálnom poistení), lebo o týchto nárokoch rozhoduje vždy súd, a to i v prípadoch konaní o náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.

Podľa § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. júla 2006 (§ 272 ods. 5), sa po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Táto náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ak nárok na ich výplatu trval aj po 31. decembri 2003, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu a poskytujú sa v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 po zvýšení podľa tohto zákona. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 rovnako.

Podľa § 272 ods. 11 zákona o sociálnom poistení spory o nárokoch podľa odsekov 9 a 10 rozhodujú sudy.

Z obsahu spisov odvolací súd zistil, že navrhovateľ ako zamestnanec VSŽ K. (zmenový majster) utrpel 13. februára 1986 pracovný úraz. Zamestnávateľ (aj jeho nástupca) mu z dôvodu zodpovednosti za škodu poskytoval náhradu za stratu na zárobku, po zmene zamestnávateľa ju refundoval novému zamestnávateľovi navrhovateľa a po zaevidovaní navrhovateľa na úrade práce a po odchode navrhovateľa do starobného dôchodku, mu naďalej poskytoval náhradu za stratu na zárobku až do 31. decembra 2003. Poskytovaná náhrada za stratu na zárobku od 27. apríla 2002, teda od priznania starobného dôchodku až do 31. decembra 2003 bola podľa vyjadrenia nástupcu bývalého zamestnávateľa navrhovateľa plnením dobrovoľným, a teda nie plnením povinným v zmysle ustanovení Zákonníka práce. Odporkyňa neprevzala výplatu takéhoto plnenia podľa § 272 zákona o sociálnom poistení a po vypočítaní fiktívneho dôchodku určila výšku úrazovej renty zodpovedajúcej strate na dôchodku sumou 45 Sk mesačne.

Z administratívneho spisu odporkyne súčasne vyplýva, že žalobou zo 14. marca 2005 sa navrhovateľ v konaní pred Okresným súdom K. II pôvodne domáhal zaplataenia úrazovej renty za čas od 1. januára 2004. Vzhľadom na takto uvedený návrh v žalobe najvyšší súd v konaní o negatívnom kompetenčnom konflikte uznesením sp. zn. 8Rks/11/2007 z 30. apríla 2008 rozhodol, že na konanie a rozhodnutie veci je daná právomoc Sociálnej poisťovne.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľovi bývalý zamestnávateľ vyplácal k 31. decembru 2003 náhradu za stratu na zárobku napriek tomu, že od 27. apríla 2002 mohol mať iba nárok na náhradu za stratu na dôchodku. Išlo o plnenie bez právneho dôvodu, ktoré nemožno zamieňať s povinným plnením vyplývajúcim z ustanovení Zákonníka práce.

Odporkyňa je podľa § 272 ods. 1 až 3 zo zákona o sociálnom poistení povinná prevziať od zamestnávateľa výplatu náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhradu za stratu na dôchodku a od 1. januára 2004 ju vyplácať ako úrazovú rentu v sume v akej patrila k 31. decembru 2003, ak nárok na výplatu týchto plnení trvá aj po 1. januári 2004. V dôsledku skutočnosti, že navrhovateľ bol od 27. apríla 2002 poberateľom starobného dôchodku, zákonný nárok na výplatu náhrady za stratu na zárobku mu k 31. decembru 2003 netrval, nie je teda možné, aby mu odporkyňou bola po 1. januári 2004 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku, ktorá by sa považovala za úrazovú rentu.

Z toho dôvodu odvolací súd považuje za správne závery krajského súdu o tom, že navrhovateľovi po 1. januári 2004 neprislúcha výplata náhrady straty na zárobku.

Odvolací súd však nemohol súhlasiť s názorom krajského súdu, že odporkyňa pri vyplácaní úrazovej renty navrhovateľovi vo výške jeho zákonného nároku, ktorý mu vznikol k dátumu 31. decembra 2003, správne určila sumu náhrady za stratu na dôchodku z „fiktívneho dôchodku“, výpočet ktorého v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne odôvodnila.

Podľa § 272 ods. 11 zákona o sociálnom poistení spory o nárokoch podľa odsekov 9 a 10 rozhodujú sudy.

Odporkyňa nie je oprávnená na výpočet náhrady za stratu na dôchodku navrhovateľa, ktorý sa stal poberateľom starobného dôchodku pred 1. januárom 2004 (od 27. apríla 2002). O výške náhrady za stratu na dôchodku navrhovateľa k 31. decembru 2003 môže rozhodnúť len všeobecný súd, a to i v prípade, že jednotlivé splátky náhrady za stratu na dôchodku sú už premlčané.^{1/}

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil vec odporkyňi na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne postupovať v zmysle vyššie uvedeného, zadovážiť si od navrhovateľa právoplatný rozsudok všeobecného súdu o výške náhrady za stratu na dôchodku, ktorá navrhovateľovi patrila k 31. decembru 2003 a výplatu takto určenej náhrady za stratu na dôchodku prevziať v súlade s ustanovením § 272 ods. 5, resp. § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže navrhovateľovi trovy v odvolacom konaní nevznikli a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

1/Pozri aj Stanovisko č. Cpj 9/2006 o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania

82. ROZHODNUTIE

Pokiaľ na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia nie je vyznačená okrem doby trvania práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere aj doba práceneschopnosti počas trvania vedľajšieho pracovného pomeru, potom neexistuje ani dôvod krátiť v evidenčnom liste uvedený vymeriavací základ z vedľajšieho pracovného pomeru úmerne k dobe trvania práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. 9 So 14/2010)

Krajský súd v T. rozsudkom z 5. novembra 2009 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 4. júla 2007 v spojení s rozhodnutím zo 7. januára 2008, ktorými podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a §259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) rozhodla, že navrhovateľovi naďalej patrí invalidný dôchodok v sume 8194 Sk mesačne.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd považoval napadnuté rozhodnutia odporkyne za vecne správne, suma invalidného dôchodku navrhovateľa bola stanovená v súlade s platnými právnymi predpismi a bola správne vypočítaná z priemerného mesačného zárobku za kalendárne roky 2000, 1998, 1999, 1997 a 1996, ktorý po úprave pre výpočet výšky dôchodku je 4 067 Sk. Námietku navrhovateľa, že mu neboli započítané všetky roky až do dovŕšenia 62. roku veku, súd považoval za irelevantnú, lebo invalidný dôchodok mu bol vypočítaný podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že odporkyňa mu krátila vymeriavací základ pre výpočet dôchodku z vedľajšieho pracovného pomeru za rok 2000 z dôvodu práceneschopnosti, vykázananej zamestnávateľom v hlavnom pracovnom pomere, čo odôvodnila tým, že v tom období nebol povinný platiť poistné. Poukázal na skutočnosť, že vedľajší pracovný pomer mal v spoločnosti, kde bol spoločníkom aj konateľom a zaplatil poistné z maximálneho vymeriavacieho základu 32 000 Sk a nie je teda odôvodnené krátenie tohto vymeriavacieho základu pre dobu práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere. Vo vedľajšom pracovnom pomere nemal stanovený pracovný čas, t.j. počas práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere nepracoval a neuplatňoval si nemocenské ani vo vedľajšom pracovnom pomere. Ďalej namietal, že odporkyňa nezistila riadne skutočný stav vecí.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť s tým, že dôvody uvádzané navrhovateľom nepovažuje za opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 12 ods. 1 vety pred bodkočiarkou zákona o sociálnom zabezpečení priemerný mesačný zárobok je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokoch v rozhodnom období.

Podľa § 12 ods. 2 veta prvá zákona o sociálnom zabezpečení hrubým zárobkom je vymeriavací základ na určenie poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie ustanovený osobitným predpisom (podľa odkazu ^{1/} pod čiarou bol týmto predpisom zákon č. 274/1991 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov).

Podľa § 14 ods. 7 písm. a/ zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Sociálnej poisťovni“) fyzické osoby a právnické osoby uvedené v odseku 1 písm. a) až d) a v odseku 2 písm. a) až d) sú povinné platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie s výnimkou obdobia, počas ktorého boli osoby uvedené v odseku 1 písm. a), c) a d) a v odseku 2 písm. a), c) a d) uznané za dočasne práceneschopné na výkon pracovnej činnosti.

Predmetom preskúmania bola zákonnosť rozhodnutí odporkyne o sume invalidného dôchodku navrhovateľa.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ je od 18. novembra 2001 poberateľom invalidného dôchodku podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení, ktorého suma bola vypočítaná podľa § 12 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení z neredukovaného priemerného mesačného zárobku 25 060 Sk za kalendárne roky 2000, 1999, 1998, 1997 a 1994, ktorý po úprave pre výpočet výšky dôchodku podľa § 12 ods. 6 uvedeného zákona je 4067 Sk.

Rozhodnutím z 10. januára 2002 odporkyňa započítala navrhovateľovi ďalšie vymeriavacie základy z vedľajšieho pracovného pomeru za kalendárne roky 1996 až 2000, keď za rok 2000 z vedľajšieho pracovného pomeru započítala vymeriavací základ 32 000 Sk. Na tom základe bol určený neredukovaný priemerný mesačný zárobok za roky 1996 až 2000 vo výške 29 034 Sk, avšak vzhľadom na skutočnosť, že invalidný dôchodok navrhovateľa bol vypočítaný z maximálneho redukovaného priemerného mesačného zárobku (4067 Sk), k zmene vo výške dôchodku nedošlo.

Rozhodnutím z 23. marca 2005 odporkyňa zmenila započítanú sumu vymeriavacieho základu z vedľajšieho pracovného pomeru v kalendárnom roku 2000 zo sumy 32 000 Sk na 17 063 Sk z dôvodu, že navrhovateľ bol od 6. novembra 2000 do 8. novembra 2000 a od 20. novembra 2000 do 30. novembra 2000 práceneschopný a počas práceneschopnosti neplatil poistné. Predmetné rozhodnutie bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v T. z 8. júna 2006 ako nepreskúmateľné. Odporkyňa vo veci opätovne rozhodla rozhodnutím zo 4. júna 2007 tak, že navrhovateľovi podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení a § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení naďalej patrí invalidný dôchodok v sume 8194 Sk mesačne vrátane zákonných úprav o zvýšení dôchodkov, pričom v odôvodnení uviedla, že vymeriavací základ z vedľajšieho pracovného pomeru v roku 2000 znížila zo sumy 32 000 Sk na sumu 17 063 Sk z dôvodu jeho pracovnej neschopnosti v hlavnom pracovnom pomere od 6. novembra 2000 do 8. novembra 2000 a od 20. novembra 2000 do 30. novembra 2000.

Rozhodnutie zo 4. júna 2007 odporkyňa zmenila rozhodnutím zo 7. januára 2008 v časti odôvodnenia s tým, že skutočnosť, že navrhovateľ v mesiaci november 2000 poberal nemocenské dávky bola nedopatrením prehliadnutá, a preto mu bol rozhodnutím z 10. januára 2002 nesprávne zhodnotený vymeriavací základ za rok 2000 v sume 32 000 Sk.

Pre zistenie priemerného mesačného zárobku pre výpočet dôchodku od 1. januára 1993 bol rozhodujúci vymeriavací základ, z ktorého poistenec a jeho zamestnávateľ zaplatili poistné na dôchodkové zabezpečenie.

Pokiaľ odporkyňa tvrdila, že navrhovateľ nebol povinný platiť poistné a poistné ani nezaplatil za dobu od 6. novembra 2000 do 8. novembra 2000 a od 20. novembra 2000 do 30. novembra 2000 (zo všetkých pracovných pomerov), taká skutočnosť z obsahu spisov nevyplýva.

Odporkyňa vychádzala z ustanovenia § 14 ods. 7 zákona o Sociálnej poisťovni, podľa ktorého poistenec nie je povinný platiť poistné za obdobia, počas ktorých bol uznaný práceneschopným.

Odporkyňa však žiadnym spôsobom nepreukázala, že by vymeriavací základ 32 000 Sk z vedľajšieho pracovného pomeru navrhovateľ dosiahol aj v dobe trvania jeho práceneschopnosti v novembri 2000. Navrhovateľ tvrdí, že poistné bolo zaplatené z celej sumy 32 000 Sk a odporkyňa doteraz jeho tvrdenie nevyvrátila. V preskúvanom rozhodnutí neuviedla, na základe akých

skutočností a podľa akého zákonného ustanovenia znížila vymeriavací základ navrhovateľa za rok 2000.

Odvolačný súd pritom poukazuje v zmysle § 70 ods. 5 zákona č. 65/1965 Zb. (Zákonník práce), že pracovný čas vo vedľajšom pracovnom pomere nemusí byť rozvrhnutý na všetky pracovné dni, a podľa § 146 písm. a/ v spojení s § 147 ods. 1 písm. f/ vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb. ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, je zamestnávateľ u pracovníka v pracovnom pomere, vrátane vedľajšieho pracovného pomeru, povinný evidovať kalendárnu dobu, po ktorú občan poberal peňažné dávky nemocenského zabezpečenia nahrádzajúce pracovný príjem. A podľa § 150 ods. 1 písm. c/ uvedenej vyhlášky preto do evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia treba zapísať i dobu, po ktorú mal zamestnanec nárok na nemocenské.

Pokiaľ zamestnávateľ na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia nevyznačil dobu práceneschopnosti, potom nie je základ pre krátenie tam uvedeného vymeriavacieho zárobku pomerne k dobe trvania práceneschopnosti v hlavnom pracovnom pomere.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 220 a § 250l ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250r OSP) a jej úlohou bude presne a úplne zistiť skutočný stav veci (§ 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení) najmä dopytom u zamestnávateľa navrhovateľa vo vzťahu k rozvrhnutiu pracovného času a doby, počas ktorej mal nárok na nemocenské vo vzťahu k vedľajšiemu pracovnému pomeru a vykoná prípadne ďalšie potrebné dokazovanie. Až na tomto základe vo veci znovu rozhodne, pričom nové rozhodnutie náležite odôvodní.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešnému navrhovateľovi v konaní žiadne trovy nevznikli.

83.
ROZHODNUTIE

Ak bola choroba, neskôr označená ako choroba z povolania, zistená viac ako 3 roky pred dňom jej zaradenia do zoznamu chorôb z povolania, nemožno ju považovať za chorobu z povolania podľa § 8 ods. 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2009, sp. zn. 4 Sžso 12/2008)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 9. októbra 2009 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie pobočky v M. z 15. novembra 2005 vo veci nepriznania nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania zistenej 16. apríla 1996 a žalovanému trovy konania nepriznal.

Z odôvodnenia vyplýva, že žalovaný správny orgán vrátane prvostupňového správneho orgánu postupoval v súlade so zákonom, keď v prípade žalobcu rozhodol o nepriznaní nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia. Choroba z povolania, ktorá bola u žalobcu zistená nezodpovedala podmienke, ustanovenej v § 8 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), ktorá jej uznanie spájala s časom jej zistenia, a preto ju nebolo možné považovať za chorobu z povolania. Žalobca preto nemohol v dôsledku zistenia tejto choroby úspešne uplatňovať nároky v zmysle zákona o sociálnom poistení.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal, že zákonné ustanovenie § 8 ods. 3 zákona o sociálnom poistení považuje za protiústavné a podľa jeho názoru je tiež v rozpore s medzinárodnoprávnymi dokumentmi, ktorými je Slovenská republika v zmysle čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky viazaná. Zdôraznil, že jeho choroba z povolania bola zistená skôr, ako tri roky pred dňom jej zaradenia do zoznamu chorôb z povolania, preto je v nerovnom postavení s občanmi, ktorým bola rovnaká choroba z povolania zistená v lehote 3 rokov pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania. Žalobca uviedol, že podľa jeho názoru ustanovenie § 8 ods. 3 zákona o sociálnom poistení je v rozpore s ustanovením čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tým, že konaním žalovanej nie je zabezpečená rovnosť v právach, resp. aj s ustanovením čl. 9 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 120/1976 Zb.), k čomu by zrejme mohol zaujať stanovisko Ústavný súd Slovenskej republiky (§ 109 ods. 1 písm. b/ OSP). V odvolaní žalobca uviedol, že postup pri vypracovávaní posudku o sťažení spoločenského uplatnenia považuje za diskriminačný, lebo od roku 1996 (prístup do zdravotnej dokumentácie skôr pre pacienta nebol možný) sa domáhal uznania choroby z povolania pod položkou č. 29 – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov z jednostranného zaťaženia (predložené vyšetrenia preukazujú stredne ťažké štádium vazoneurózy a syndróm karpálneho tunelu z jednostranného dlhodobého zaťaženia pri práci). Zdôraznil, že považuje za diskriminačné to, že po desiatich rokoch jeho lekárskeho vyšetrení mu uznali chorobu z povolania zistenú v roku 1996 (hoci od roku 1993 je na invalidnom dôchodku). Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej zo 7. februára 2006 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby žalovanej bola uložená povinnosť nahradiť mu trovy konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaná v písomnom vyjadrení k žalobe navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP⁴) na pojednávaní (§214 ods. 1 SP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 8 ods. 2 zákona o sociálnom poistení choroba z povolania podľa tohto zákona je choroba uznaná príslušným zdravotníckym zariadením, zaradená do zoznamu chorôb z povolania uvedeného v prílohe č. 1, ak vznikla za podmienok uvedených v tejto prílohe

- a/ zamestnancovi pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh,
- b/ fyzickej osobe uvedenej v § 17 ods.2 pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

Podľa § 8 ods. 3 zákona o sociálnom poistení chorobou z povolania je aj choroba, ktorá bola zistená pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania, najviac tri roky pred dňom jej zaradenia do tohto zoznamu.

V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Úlohou súdu prvého stupňa bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovanej, ktorým žalobcovi nebol priznaný nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Zo spisov vyplýva, že žiadosťou spísanou na pobočke žalovanej v M. 25. augusta 2005, sa žalobca domáhal priznania náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. K žiadosti pripojil posudok Martinskej fakultnej nemocnice – Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie zo 17. júla 2005 vypracovaný prednostkou kliniky Prof. MUDr. J.B., CSc.. Podľa záverov tohto posudku bola u žalobcu zistená choroba z povolania – iné poškodenie zdravia z práce, ktorá je zaradená pod pol. č. 47 zoznamu chorôb z povolania podľa prílohy č. 1 k zákonu o sociálnom poistení. V posudku sa tiež uvádza, že uvedená choroba z povolania bola u žalobcu zistená po prvý raz 16. apríla 1996. Táto skutočnosť jednoznačne vyplýva aj z hlásenia choroby z povolania žalobcu v mesiaci júl 2005 určeného pre Sociálnu poisťovňu, v rámci ktorého sa ako dátum priznania choroby z povolania u žalobcu uvádza 12. januára 2005.

Choroba z povolania, ktorá bola žalobcovi priznaná 12. januára 2005 nebola zahrnutá v predchádzajúcej právnej úprave do zoznamu chorôb z povolania. Táto choroba z povolania bola do zoznamu chorôb z povolania zapracovaná až do zákona o sociálnom poistení, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004.

Prípado žalobcu bol opakovane predložený na posúdenie na Celoslovenskú komisiu pre posudzovanie chorôb z povolania, avšak toto ochorenie nebolo možné v minulosti hlásiť ako chorobu z povolania, lebo ani ochorenie chrčtice, ani iné poškodenie zdravia pri práci /tzv. voľná položka/ nebolo súčasťou starého Zoznamu chorôb z povolania.

Ak bola choroba neskôr označená ako choroba z povolania, zistená viac ako 3 roky pred dňom jej zaradenia do zoznamu chorôb z povolania, nebolo možné považovať ju za chorobu z povolania podľa § 8 ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení.

Ak teda za uvedeného skutkového stavu vo veci nebolo žiadosti žalobcu o priznanie nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania zistenej 16. apríla 1996 vyhovené, aj podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná o žiadosti žalobcu správne rozhodla, keď mu požadovanú náhradu nepriznala. Žalovaná postupovala pri rozhodovaní v plnom súlade so

zákonom, pre svoje rozhodnutie si zadovážila dostatočné skutkové podklady, na základe ktorých vyvodila správny právny záver, ktorý v napadnutom rozhodnutí aj náležitým spôsobom odôvodnila.

Nepochybil preto krajský súd, keď napadnuté rozhodnutie žalovanej ako zákonné potvrdil. Námietky žalobcu uvedené v jeho odvolaní ako skutkovo a právne bezvýznamné pre rozhodnutie v preskúmvanej veci nebolo možné zohľadniť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal, pretože v tomto konaní nebol úspešný.